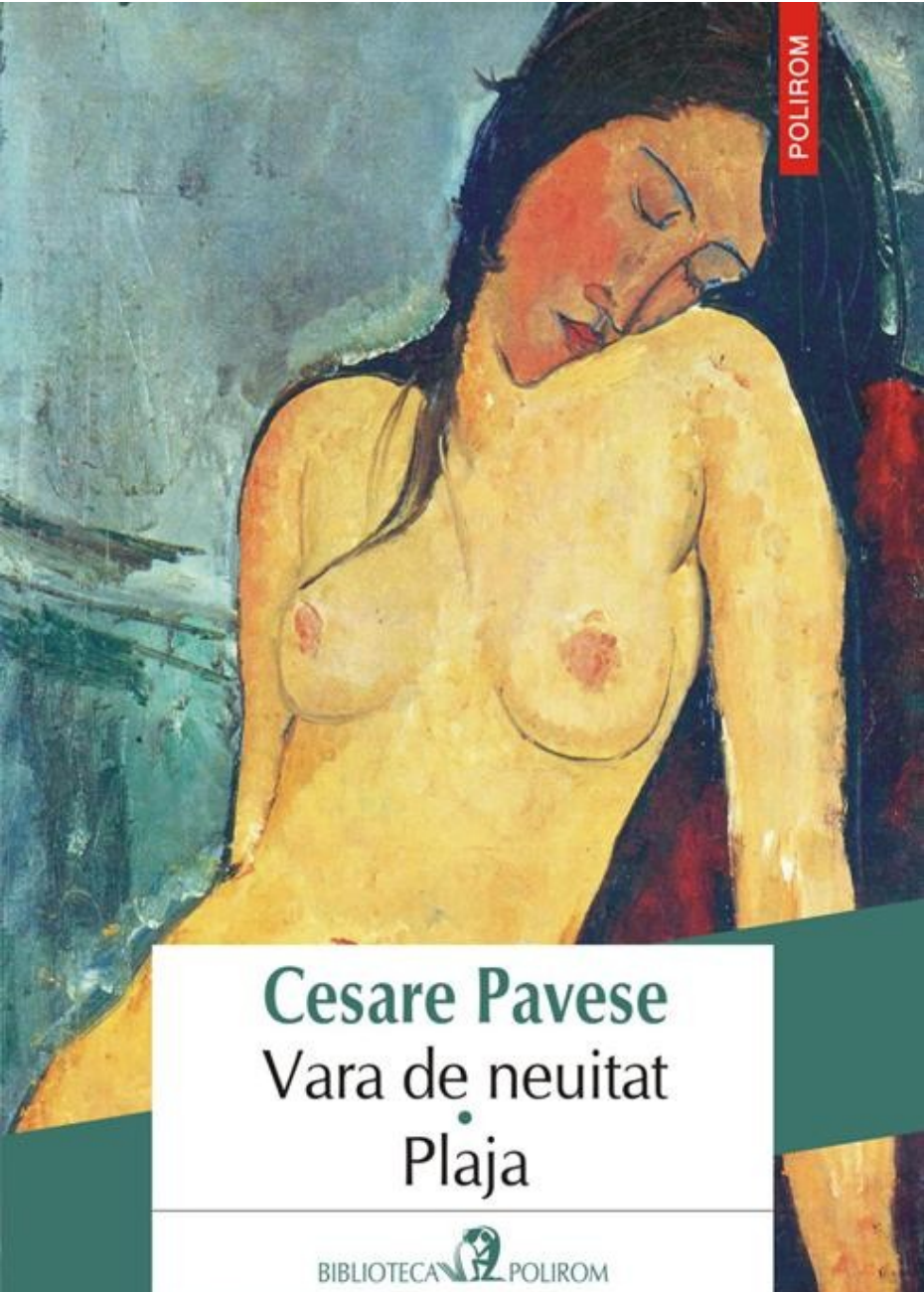

POLIROM

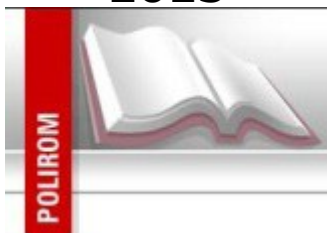
Cesare Pavese
Vara de neuitat
Plaja

BIBLIOTECA POLIROM

Cesare Pavese

Vara de neuitat Plaja

Traducere din limba italiană de
Mara Chiriteșcu
EDITURA POLIROM
2015

Cesare Pavese

La bella estate. La spiaggia

LA BELLA ESTATE

Copyright © 1971, 1998, 2013

Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino

LA SPIAGGIA

Copyright © 1974, 1998, 2001, 2009 Giulio Einaudi editore
s.p.a., Torino

All rights reserved

© 2015 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba
română

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-5552-6

ISBN PDF: 978-973-46-5553-3

ISBN print: 978-973-46-5470-3

Coperta: Radu Răileanu

Pe copertă: Amedeo Modigliani (1884-1920), *Nud de
femeie*, 1916

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

Respect pentru oameni și cărți

CESARE PAVESE (1908-1950) este unul dintre cei mai mari scriitori italieni ai secolului trecut. Creier al Editurii Einaudi, i-a condus filiala de la Roma până după război. A tradus din literatura de expresie engleză a vremii, făcând cunoscuți publicului italian autori ca Gertrude Stein, John Steinbeck, John Dos Passos, Ernest Hemingway, William Faulkner, Herman Melville și James Joyce. Poet, prozator și eseist, Pavese este autorul unui jurnal-capodoperă, *Meseria de a trăi*. În limba română i-au mai fost traduse: *Luna și focurile*, *Casa de pe colină*, *Dialoguri cu Leuco și alte eseuri*, *Noapte de sărbătoare și alte povestiri*, *Satele tale*, *Diavolul pe dealuri*, *Femei singure* (Polirom, 2014).

Vara de neuitat

I

Pe atunci era mereu sărbătoare. Ajungea să ieșim din casă și să traversăm strada, ca să devenim ca nebune, și totul era așa de frumos, mai ales noaptea, când, întorcându-ne obosite moarte, încă speram să se întâmple ceva, să izbucnească un incendiu, să se nască în casă un copil, sau măcar să se facă ziuă pe neașteptate și toată lumea să iasă în stradă și să poată continua să umble, să umble până la câmp, până dincolo de dealuri. „Sunteți sănătoase, sunteți tinere – spuneau –, sunteți fete, nu aveți griji, se înțelege.” Ba chiar una dintre ele, Tina aceea care ieșise șchioapă din spital și n-avea ce să mănânce acasă, până și ea râdea din orice fleac, iar într-o seară, venind cu pași repezi în urma celorlalți, se opri și izbucni în plâns fiindcă să dormi era o prostie și fura din timpul bucuriei.

Ginia, dacă o apuca vreo criză din astea, nu arăta, ci însoțea până acasă câte-o fată și vorbeau, vorbeau, până nu mai știau ce să spună. Venea astfel momentul să se despartă, fiindcă deja de-o bucată de timp erau ca singure, și Ginia se întorcea acasă liniștită, fără a regreta că se despărțiseră. Noapțile cele mai frumoase, se înțelege, erau cele de sâmbătă, când mergeau să danseze și a doua zi puteau dormi mai mult. Dar ajungea și mai puțin, și-n anumite dimineți Ginia ieșea, pentru a merge la lucru, fericită de bucățica aia de drum care o aștepta. Fetele spuneau: „Dacă mă întorc târziu, după aia mi-e somn; dacă mă întorc târziu, îmi fac scandal”. Dar Ginia nu era niciodată obosită, iar fratele ei, care lucra noaptea, o vedea numai la cină, căci ziua dormea. La amiază (Severino se răsucea pe partea cealaltă în pat când intra ea) Ginia pregătea masa și mânca înfometată, meșterind încet, ascultând zgomotele din casă. Timpul trecea domol, cum trece în casele goale, și Ginia avea vreme să spele farfuriile care așteptau în spălător, să facă puțină curățenie; apoi să se întindă pe canapeaua de sub fereastră și să așipească în tic-tacul deșteptătorului din camera cealaltă. Uneori închidea și obloanele, să facă întuneric și să se simtă cu totul singură. Oricum, la ora trei Rosa ar fi coborât, oprindu-se să bată la ușă încetișor, să nu-i tulbure somnul lui Severino, până când ea îi răspundea că este trează. Atunci ieșeau împreună și se despărțeau la tramvai.

Ginia și Rosa n-aveau în comun decât acea bucată de drum și o agrafă stelată din mărgelușe în păr. Dar odată, trecând prin fața unei vitrine, Rosa spusese: „Parcă am fi surori”, și Ginia își dădu seama că agrafa aceea era ordinară și înțelese că trebuia să poarte basc dacă voia să nu pară și ea o muncitoare. Cu-atât mai mult cu cât Rosa, care depindea încă de tatăl și de mama ei, n-ar fi putut să-și cumpere unul decât cine știe când.

Când trecea s-o trezească, Rosa intra, dacă nu era prea târziu; și Ginia îi cerea s-o ajute la făcut ordine, râzând încet de Severino care, ca toți bărbații, nu știa ce înseamnă să ții o casă. Rosa îl numea „soțiorul tău”, ca să continue gluma, dar nu rareori Ginia se întuneca și-i răspundea că nu era prea vesel să ai toate grijile unei gospodării, nu și pe bărbatul casei. Ginia glumea – pentru că plăcerea ei era tocmai să-și petreacă ora aceea în casă, singură, ca o stăpână –, dar pe Rosa trebuia din când în când s-o faci să înțeleagă că nu mai erau niște fete. Nici pe stradă Rosa nu avea astâmpăr, se strâmba, râdea, se întorcea – Ginia ar fi bătut-o. Dar când se duceau împreună să danseze, Rosa îi era necesară, pentru că tutuia pe oricine și, cu extravagantele ei, îi făcea pe toți să priceapă că Ginia era o fată mai fină. În anul acela atât de frumos, când începeau să se descurce pe propriile picioare, Ginia își dădu seama iute că, spre deosebire de celelalte, ea trăia independentă și acasă – Severino nu conta – și că putea, la șaisprezece ani, să ducă viața unei femei, întocmai. Din motivul acesta purtase agrafa stelată

În păr și se lăsase însoțită de Rosa, care o amuza. Nu se afla în tot raionul fată mai aiurită decât Rosa, când voia. Știa să dezumfle pe oricine, râzând și privind cine știe cum, și seri întregi tot ce făcea și ce spunea avea drept țintă hazul. Și se răfuia ca un cocoș. „Ce ai, Rosa?”, o întreba careva, în timp ce așteptau să înceapă orchestra. „Mi-e frică (și ochii i se bulbucău); e-acolo în spate un bătrân care se holbează la mine; o să mă aștepte afară, mi-e frică!” Celălalt nu credea. „Poate-i bunicul tău.” „Prostule.” „Atunci, hai să dansăm.” „Nu, căci mi-e frică.” La jumătatea dansului Ginia îl auzea pe celălalt strigând: „Ești o necioplită, o vrăjitoare, du-te și-ascunde-te! Întoarce-te la fabrica ta!”. Atunci Rosa râdea și-i făcea și pe ceilalți să râdă, dar Ginia, continuând să danseze, se gândea că tocmai fabrica era cea care aducea o fată în halul ăsta. Și, de altfel, era suficient să te uiți la muncitori, care și ei când făceau cunoștință cu fete trânteau astfel de glume.

Dacă în grup se-afla vreunul, puteai fi sigur că înainte de căderea nopții o fată se înfură sau, mai slabă de înger să fi fost, chiar o podidea plânsul. Le luau peste picior ca și pe Rosa. Voiau întotdeauna să le ducă la câmp. Nu aveai cum discuta cu ei și trebuia ca de îndată să fii în gardă. Frumos însă era că-n unele seri cântau, și cântau bine, mai ales dacă venea cu chitara Ferruccio, unul înalt și blond, mereu șomer, dar care și acum avea degetele negre și vlăguite de cărbune. Părea cu neputință ca mâinile acelea mari să fie atât de îndemânatice, și Ginia, care le simțise

odată pe sub subsuori pe când se întorceau cu toții de pe deal, își dădea toată silința să nu le mai privească în timp ce cântau. Rosa îi spusese că Ferruccio întrebase de ea de vreo două-trei ori, iar Ginia îi răspunsese: „Spune-i să-și curețe mai întâi unghiile”. Data următoare se așteptase ca Ferruccio să râdă, însă el nici n-o mai privise.

Dar veni ziua în care Ginia, pe când ieșea de la atelier și-și potrivea pălăria cu amândouă mâinile, o găsi la ieșire pe Rosa ținându-i calea.

— Ce s-a întâmplat?

— Am plecat de la fabrică.

Au făcut împreună bucata de drum până la tramvai, dar Rosa nu a scos o vorbă. Indignată, Ginia nu mai știa ce să spună. Abia după ce au coborât din tramvai, în apropierea casei, Rosa a bâiguit că-i era teamă să nu fi rămas însărcinată. Ginia a făcut-o proastă, și-n colțul străzii s-au certat. Apoi au trecut peste asta, pentru că Rosa se purtase așa doar de frică, dar între timp Ginia s-a frământat mai mult, fiindcă i se părea că fusese înșelată și lăsată să facă pe fetița, pe când ceilalți se distrau, și-i făcuse asta tocmai Rosa, care n-avea nici cea mai mică ambiție. „Eu valorez mai mult, iar la șaisprezece ani e prea devreme. Cu-atât mai rău pentru ea dacă vrea să se piardă”, își spunea Ginia. Dar nu putea să-și amintească cele întâmplate fără să se simtă umilită, pentru că la gândul că celelalte, fără s-o spună, trecuseră toate pe la câmp, în timp ce ei, care trăia singură, mâna unui bărbat

încă îi făcea inima să bată cu putere, la gândul ăsta i se tăia răsuflarea.

— De ce-ai venit în ziua aia să-mi spui mie? o întrebă pe Rosa într-o după-amiază, pe când ieșiseră împreună.

— Și cui voiai să-i spun? O cam băgasem pe mânecă!

— Înainte de ce nu mi-ai zis nimic?

Rosa, acum liniștită, râdea. A schimbat pasul.

— E mai frumos să nu spui. Aduce ghinion să vorbești despre asta.

Ginia se gândea: „E o neroadă. Acum râde, dar lănceput voia să se omoare. Nu e încă femeie, ăsta-i adevărul”. Dar și când era singură, ducându-se și venind pe stradă, se gândea că suntem tinere toate și ar trebui să împlinim cât mai repede douăzeci de ani, să știm să ne chibzuim.

O seară întreagă Ginia s-a uitat la iubitul Rosei – Pino, unul scund, cu nasul strâmb, care nu știa decât să joace biliard, altfel stătea cu mâinile în sân și vorbea din colțul gurii. Ginia nu înțelegea de ce Rosa se mai ducea cu el la cinema după ce se dovedise atât de ticălos. Nu putea să-și scoată din minte duminica aceea când fuseseră toți cu barca și văzuseră că Pino avea spinarea așa de pistruiată, încât părea murdară. Acum, când știa, își aminti că în ziua aceea Rosa coborâse cu el printre boschete. Ce proastă se dovedise că nu pricepuse! Dar mai proastă Rosa, și i-a zis-o încă o dată în ușa cinematografului.

Când se gândea că fuseseră de atâtea ori cu barca, și se glumea, se râdea, se făcea haz de perechile de

îndrăgostiți. Ginia, atentă la celelalte fete, nu îi luase în seamă pe Rosa și pe Pino. În căldura amiezii rămăseseră singure în barcă ea și cu Tina, șchioapa. Ceilalți, printre care și Rosa, săriseră pe mal, de unde auzeai cum țipă. Tina, care se lăsase în fustă și în bluză, îi spusese Giniei: „Dacă nu vine nimeni, mă dezbrac să stau la soare”.

Ginia îi promisese că va rămâne ea de pază, dar în timpul ăsta trăgea cu urechea la glasurile și tăcerile de pe mal. N-a durat mult și totul tăcea pe apa liniștită. Tina se întinsese la soare cu un prosop în jurul mijlocului. Atunci Ginia a sărit pe iarbă și a făcut câțiva pași desculță. Nu se mai auzea deloc glasul Ameliei, care-i trăsesese după ea pe toți ceilalți. Ginia, proasta, închipuindu-și că se jucau de-a v-ați ascunselea, nu-i căutase și se întorsese la barcă.

II

Amelia, cel puțin, se știa că duce o altfel de viață. Fratele ei era muncitor, dar ea se arăta numai din când în când în serile acelei veri și nu se destăinuia nimănui, însă râdea cu oricine fiindcă avea nouăsprezece sau douăzeci de ani. Ginia și-ar fi dorit statura ei, pentru că pe picioarele

Ameliei ciorapii fini veneau atât de bine. Totuși, în costum de baie, Amelia era lată în șolduri și avea niște trăsături ce aduceau un pic a cal.

— Nu am serviciu, i-a zis Giniei într-o seară când fata îi privea rochia. Am timp ziua întreagă să îmi lucrez modelul. Am învățat să croiesc la fel ca tine, într-un atelier. Știi să croiești?

Ginia se gândea că era mai plăcut să-ți faci altcineva rochia, dar nu i-o spuse. Au dat însă un ocol împreună în seara aceea și Ginia a însoțit-o până acasă, pentru că nu-i era deloc somn și n-avea de gând să doarmă. Plouase, iar asfaltul și plantele fuseseră toate spălate: simțeai în nări aerul îmborsat.

— Îți place să te plimbi, râdea Amelia. Ce zice despre asta frate-tău Severino?

— La ora asta Severino e la muncă. El aprinde și supraveghează toate felinarele.

— Vasăzică el face lumină îndrăgostiților? Cum e îmbrăcat, ca un instalator de gaze?

— Nici vorbă, râse Ginia, supraveghează întrerupătoarele de la centrală. Stă toată noaptea în fața unui tablou de comandă.

— Și trăiți singuri? Nu-ți face morală?

Amelia vorbea cu veselia cuiva care-i cunoaște pe toți și Ginia o tutuia cu ușurință.

— De multă vreme n-ai de lucru? o întrebă.

— De lucrat, lucrez ceva. Mă duc la cineva să mă picteze.

După glas, părea să fi făcut o glumă și Ginia se uită la ea atentă.

— Cum te pictează?

— Din față, din profil; îmbrăcată, în pielea goală. Asta se cheamă să fii model.

Ginia o asculta prefăcându-se uluită pentru a o face să vorbească, dar pricepea prea bine ce-i zicea Amelia. Numai că niciodată n-ar fi crezut că o să-i spună ei așa ceva, pentru că nici uneia dintre ele nu i-o mai destăinuise; secretul îl descoperise Rosa numai prin intermediul portăreselor.

— Într-adevăr mergi la un pictor?

— Mergeam, spuse Amelia. Dar vara îl costă mai puțin să picteze în aer liber. Iarna e prea frig să pozezi goală, așa că nu lucrăm aproape niciodată.

— Te dezbrăcai?

— Sigur că da.

Apoi o luă pe Ginia de braț și completă:

— Ca muncă, e frumos, pentru că nu faci nimic. Stai și asculți discuțiile. Mă duceam odată la unul care avea un atelier grozav, iar când venea cineva se servea ceai. Te nveți acolo, printre ei, cu lumea mai bine decât la cinema.

— Intrau cât timp pozai?

— Cereau permisiunea. Cele mai nostime-s femeile. Știai că și femeile pictează? Plătesc câte-o fată ca s-o picteze goală. De ce nu se așază ele în fața oglinzii? Aș înțelege dacă ar picta un bărbat!

— Măcar de ar picta, mai spuse Ginia.

— Nu spun că nu pictează, zise Amelia oprindu-se în fața porții și făcându-i cu ochiul. Dar pe unele modele le plătesc dublu. Zău că lumea e frumoasă, fiindcă are de toate-n ea.

Ginia o invită să vină uneori și pe la ea și se întoarse singură acasă pășind pe asfaltul luciu, pe care aerul călduț al nopții aproape că-l uscaseră. „Coaptă cum e, prea-și povestește isprăvile, se gândea Ginia cu mulțumire. Dacă aș duce viața pe care-o duce ea, aș fi mai isteată.”

Ginia fu oarecum dezamăgită când își dădu seama că zilele treceau și Amelia nu trecea pe la ea. Se vede că în seara aceea nu căutase să-i devină prietenă, dar atunci – se gândea Ginia – înseamnă că povestește toate alea oricui și că e într-adevăr o proastă. Poate zice că-s vreo puștoaică, una care crede tot ce aude. Și într-o seară Ginia povesti mai multora c-a observat într-un butic un tablou din care se vedea că modelul fusese Amelia. Toți o credeau, dar Ginia voise să spună că o recunoscuse după cum îi era pictat corpul, pentru că atunci când modelul e gol pictorii îi schimbă anume chipul.

— Vezi Doamne numai grija asta o au, spuse Rosa și o luară în râs pe Ginia pentru naivitatea ei.

— Eu aș fi mulțumită dacă un pictor mi-ar face portretul, dar să-mi și plătească, zise Clara.

Și-au început atunci să vorbească despre Amelia, dacă era frumoasă, iar fratele Clarei, care se afla în barcă împreună cu ele, spuse că dezbrăcat el era mai frumos. Fetele râdeau și Ginia mai zise, deși n-o ascultară:

— Dacă n-ar fi fost bine făcută, n-ar fi primit-o pictorul.

Rămase rușinată în seara aceea și îi venea să plângă de ciudă; dar zilele treceau și, când o întâlni din nou pe Amelia coborând din tramvai, o porniră amândouă pălăvrăgind. Ginia era chiar mai elegantă decât Amelia, care mergea cu pălăria în mână și râdea cu toată gura.

A doua zi după-amiază, Amelia veni s-o viziteze. Își făcu apariția pe zăpușeală în pragul ușii larg deschise, iar Ginia o observă din umbra în care stătea, fără a fi văzută. Odată deschise obloanele, petrecură bucuroase împreună și Amelia privea în jur, făcându-și vânt cu pălăria.

— Îmi place ideea cu ușa deschisă, zise ea. Ești norocoasă. La mine nu s-ar putea, stăm la parter.

După ce cercetă și camera cealaltă, unde dormea Severino, spuse:

— La noi e ca în târg, în două camere stăm cinci persoane, afară de pisici.

Când veni vremea plecării, ieșiră împreună și Ginia îi zise:

— Când te sature de parterul tău, mai vino pe la mine; aici ai liniște.

Voia să-i dea de înțeleles Ameliei nu că-i vorbea de rău pe-ai ei, ci că se bucura că se înțeleșeseră. Și Amelia, fără să zică da sau nu, o invită la o cafea, apoi luă tramvaiul. Însă a doua zi nu apăru și nici în ziua următoare. Veni, cu toate astea, într-o seară, fără pălărie, și luă loc pe canapea zâmbind și cerând o țigară. Ginia tocmai termina de spălat vasele și Severino se bărbiera. Îi dădu el țigara și i-o

aprinse cu degetele ude, apoi glumiră toți trei pe seama felinarelor. Severino trebuia s-o șteargă, dar apucă să-i spună Giniei să nu cumva să facă noapte albă. Amelia îl petrecu din ochi ieșind, cu o figură amuzată.

— Nu schimbi deloc sala de dans? o întrebă pe Ginia. Băieții ăia sunt foarte drăguți, însă se cam aprind. Ca și prietenele tale.

Plecară în oraș, deopotrivă fără pălărie de-a lungul bulevardelor răcoroase, iar pentru început luară câte o înghețată și, lingând la ele, priveau oamenii și râdeau. Cu Amelia totul era mai ușor și te distrayi mai în voie, de parcă nimic n-ar fi avut importanță și în seara aceea ar fi trebuit să se petreacă tot felul de lucruri. Cu Amelia, care avea douăzeci de ani și umbla și privea nestânjenită, Ginia știa că putea să nu se teamă de nimic. Amelia nici nu-și pusese ciorapii, din cauza căldurii; iar când trecură pe lângă o sală de dans, din cele cu orchestră ce cântă în surdină și abajururi pe măsuțe, Ginia se temu că va trebui să intre acolo. Nu mai călcase niciodată într-un astfel de loc și i se tăiase răsuflarea.

— N-ai vrea să mergem înăuntru? o întrebă Amelia.

— E cald și nu suntem îmbrăcate cum trebuie, răspunse Ginia. Să ne plimbăm, e mai frumos.

— Nici eu n-am poftă, zise Amelia. Dar ce-o să facem? Sper că nu vrei să ne oprim în vreun colț și să râdem de lumea care trece?

— Ce-ai vrea să facem?

— De n-am fi fost femei, am fi avut mașină și la ora asta am fi fost sus, la lacuri, să facem baie.

— Să ne plimbăm și să vorbim de una-alta, propuse Ginia.

— Am putea odată să mergem pe deal, să bem o sticlă de vin și să cântăm. Ți place vinul?

În timp ce Ginia spunea că nu, Amelia privea spre intrarea în sala de dans.

— Hai să plecăm, să bem totuși un păhărel. E vinovat cel ce se plictisește.

Paharul de vin îl băură în prima cafenea ce le ieși în cale și de îndată ce se întoarseră în stradă Ginia simți o adiere răcoroasă care mai înainte nu fusese, și se gândi că era bine că vara băuturile îți răcoresc sângele. În vremea asta Amelia îi lămurea că cine stă degeaba toată ziua are cel puțin dreptul să se distreze seara, dar uneori se întâmplă să i se facă frică de timpul care trece și să nu mai știe dacă merită osteneala să alerge atâta.

— Nu-i așa și la tine?

— Eu alerg numai când merg la lucru, răspuse Ginia. Mă distrez atât de puțin, că n-am răgaz să mă gândesc la asta.

— Tu ești tânără, zise Amelia. Mie mi se întâmplă să nu stau locului nici când lucrez.

— Când pozai, stăteai nemișcată.

Amelia începu să râdă:

— Nici gând! Modelele cele mai de soi sunt cele care-l scot din minți pe pictor. Dacă nu te miști din când în când,

uită că pozezi și te tratează ca pe-o sclavă. Cine se poartă ca o oaie e înghițit de lup.

Ginia îi răspunse doar cu un surâs, deși o vorbă îi stătea pe limbă, mai tare decât vinul. Atunci îi propuse Ameliei să meargă undeva unde era răcoare și să mai bea un păhărel.

— Sigur că da, zise Amelia, și îl băură în picioare fiindcă era mai ieftin.

Acum Ginia începea să simtă că i se face cald și-i spuse fără greutate Ameliei, când ieșeau:

— Vreau să te rog ceva. Aș vrea să te văd pozând.

Au vorbit despre asta încă o bucată de drum, iar Amelia râdea pentru că, goală sau îmbrăcată, oricum ar fi, femeia care pozează îi interesează pe bărbați, nu pe o altă fată. Modelul stă nemișcat, ce să vezi la el? Ginia zise că voia să-l vadă pe pictor în timp ce o pictează: nu mai văzuse cum se pun culorile și trebuie că era frumos.

— Nu-i vorba de azi sau de mâine, spunea ea, acum nu ai de lucru. Dar dacă te întorci la vreun pictor, promite-mi că mă iei și pe mine.

Amelia râse din nou și-i zise că, dinspre partea pictorilor, nu îi era prea greu: știa unde locuiesc și o putea duce acolo.

— Numai că-s niște ticăloși, să fii atentă.

Ginia zâmbea și ea.

Apoi se pomeniră șezând pe o băncuță și nu trecea nimeni, pentru că nu era nici devreme, nici târziu. Au încheiat seara într-o sală de dans de pe deal.

III

De atunci Amelia a venit de mai multe ori s-o ia, să iasă împreună sau să stea de vorbă. Intra în cameră și vorbea cu glas tare și nu-l lăsa pe Severino să doarmă. Când Rosa trecea după-amiaza s-o strige pe Ginia, le găsea pe amândouă gata de plecare. Amelia își termina țigara – când o avea – și îi dădea sfaturi Rosei, care îi povestise întâmplarea cu Pino al ei. Era de înțeles că nu stătea cu prea multă plăcere în cămăruța ei de portăreasă și, neavând nimic de făcut toată ziua, se mulțumea cu tovărășia lor. Amelia glumea și cu Rosa, de care-și bătea joc când rămânea numai cu Ginia, dar când era de față se arăta a nu îi crede poveștile și îi râdea în nas.

Ginia începu să-i vorbească mai deschis Ameliei când se încredință că, deși atât de zvăpăiată, nu era decât o biată amărâtă. Acum o înțelegea de îndată ce-i privea ochii și gura prost machiată. Amelia umbla fără ciorapi fiindcă nu avea așa ceva; purta mereu rochia aceea frumoasă, dar n-avea alta. Ginia se convinsese de asta odată, când înțelese că ea însăși, ieșind fără pălărie, se simțea mai nebună. Iar Rosa o scotea din sărite pentru că pricepuse totul imediat:

— Grozav îți mai trăiești viața dacă trebuie să te culci cu cineva ori de câte ori ți se agață rochia, zise ea.

De mai multe ori o întrebase Ginia de ce nu poza iarăși, iar Amelia îi răspundea că pentru a găsi de lucru îți trebuie o ocupație.

Ar fi fost frumos să nu facă nimic toată ziua și să iasă la plimbare pe înserat, când e răcoare, dar să fie atât de elegante, încât atunci când ele admirau vitrinele, lumea la ele să se uite.

— Mă scoate din sărite să fiu așa de liberă cum sunt, spunea Amelia.

Ginia ar fi dat oricât s-o audă vorbind cât mai deschis de multe lucruri care îi plăceau, căci adevărata intimitate este să știi ce-și dorește cel mai mult celălalt, iar când cuiva îi plac aceleași lucruri ca și ție, nu-ți mai stârnește niciun fel de teamă. Dar Ginia nu era sigură că Amelia, trecând seara pe sub porticuri, privea la ce privea și ea. Niciodată nu puteai să juri că-i plăcea o pălărie sau o stofă și oricând era de așteptat să râdă de tine, la fel ca de Rosa. Singură cum era toată ziua, nu spunea niciodată ce i-ar plăcea mai mult să facă, sau dacă vorbea, nu vorbea serios.

— Ai observat vreodată, în vreme ce aștepți pe cineva, câte râuri de porci și câte picioare de găină trec? E o distracție.

Poate că Amelia glumea, dar poate că era și adevărat că așa-și petrecea timpul, și pe bună dreptate Ginia se gândea că fusese destul de proastă când îi dăduse să înțeleagă, în seara aceea, cât de mult își dorea să vadă cum se pictează.

Acum, când ieșeau, Amelia era cea care hotăra în care loc să meargă, iar Ginia se lăsa dusă, făcând pe îngăduitoarea. Când au revenit în sala de dans din seara aceea, Ginia, care se distrase atât de mult atunci, nu mai recunoscuse nici luminile, nici orchestra, și nu-i plăcu decât răcoarea care venea de la balcoanele neacoperite. Voia să spună că nu se simte atât de bine îmbrăcată ca să coboare printre măsuțe, dar Amelia intrase în vorbă cu un tinerel care o tutuia, iar după ce muzica tăcu apărură un altul care o salută pe Ginia cu un gest al mâinii, iar Amelia, întorcându-se, o întrebă:

— Ți-ai dat seama de unde ești?

Atunci Ginia s-a bucurat că o recunoscuse cineva, dar tinerelul dispăruse și un alt tip, antipatic, care dansase cu ea, trecu în grabă fără s-o observe. Giniei i se părea că în prima seară nici nu se așezaseră la o masă, decât poate numai să-și tragă sufletul, pe când acum așteptaseră o vreme sub fereastră și Amelia, care luase loc prima, spuse tare:

— E o distracție și asta.

Desigur, celelalte fete din salon nu erau mai bine îmbrăcate decât Amelia și multe nu purtau ciorapi, dar Ginia privea mai ales vestele albe ale chelnerilor și se gândea că afară era plin de automobile. Apoi își dădu seama că era o prostie să speră că pe-acolo se afla și pictorul Ameliei.

În anul acela era atât de cald, că trebuia să ieși în fiecare seară, iar Giniei i se părea că înainte nu înțelesese

niciodată ce este vara, atât de frumos era să mergi în fiecare noapte să te plimbi pe bulevarde. Câteodată se gândea că vara aceea nu se va sfârși niciodată și că trebuie să se grăbească, să profite de asta pentru că, odată cu schimbarea anotimpului, ceva avea să se întâmple. De aceea nu se mai ducea cu Rosa la vechea sală de dans sau la cinematograful lor, ci uneori ieșea singură și alerga la vreun cinema din centru. Putea și ea s-o facă, dacă Amelia o făcea.

Amelia ajunsese într-o seară și-i spusese în timp ce ieșeau pe ușă:

— Ieri am găsit de lucru.

Ginia nu se miră. Se aștepta la asta. O întrebă liniștită dacă începea imediat.

— Am început azi-dimineață, spusese Amelia. Două ore.

— Ești mulțumită, zise Ginia.

După aceea o întrebă ce tablou îi făcea.

— Niciun tablou. Îmi face niște schițe. Îmi desenează fața. Eu vorbesc și din când în când el îmi mai prinde câte un profil. Nu-i o treabă care să dureze.

— Nu pozezi, deci? întrebă Ginia.

— Ce crezi, că a poza înseamnă doar să te dezbraci și să stai așa acolo? făcu Amelia.

— Mâine te duci? mai zise Ginia.

Amelia se întoarse acolo și a doua zi, și-n alte zile. Apoi, seara vorbea râzând de asta și povestea că pictorul ei nu stătea locului o clipă și c-o întrebase dacă a mai desenat-o cineva așa, umblând, cum făcea el.

— Azi-dimineată mi-a făcut un nud. E dintre cei care-și cunosc bine meseria și-și termină treaba pe îndelete. Dar după aceea, din patru desene te-au pus la mapă și nu mai au nevoie de tine.

Cum arăta, o întrebă Ginia, iar Amelia îi răspunse: un omuleț.

— Cum l-ai găsit?

— Întâmplător. Vino să mă iei mâine, spuse Amelia.

Hotărâra să se prezinte împreună la pictor sâmbătă după-masă.

Prin soare, tot timpul drumului în după-amiaza aceea Amelia o făcu să râdă. Coborâra pe o scară în spirală într-o încăpăre mare în penumbră, care primea puțină lumină adevărată numai în partea din fund, printr-o crăpătură a draperiilor. Cu inima bătând, Ginia se oprise pe ultimele trepte. Amelia strigă tare: „Bună ziua” și merse până în mijlocul camerei, în semiîntineric, iar de după draperii se ivi un bărbat – gras și cu barbă căruntă – care zise, bătând din mâini:

— Nu-i nimic de lucru, fetelor. Astăzi o șterg.

Purta o cămașă deschisă la culoare, care deveni de un galben-murdar când, întorcându-se cu spatele, pictorul dădu ușor la o parte draperia pentru a face lumină.

— Într-o zi ca asta, fetelor, munca nu-i bună de nimic. Azi e nevoie de aer.

Ginia nu se clintise de pe treapta ei. Zărea în contralumină, mai încolo, picioarele Ameliei. Murmură ca pentru sine:

— Amelia, să mergem.

— Asta să fie prietena care voia să mă cunoască? Dar chiar că este o copilă. Vino să te văd la lumină.

Ginia coborî ultima treaptă fără tragere de inimă, simțind asupra-i ochii cenușii și curioși, neștiind dacă erau de om bătrân sau de viclean. Auzi, totuși, vocea Ameliei – tăioasă, supărată:

— Dar aveam întâlnire!

— Ce să-i faci? replică pictorul. Ce să-i faci? Și voi sunteți obosite. Munca e ceva ce trebuie făcut în liniște. Nu te bucuri că te las să te odihnești?

Atunci Amelia se așeză pe un scaun în umbra draperiilor, iar Giniei i se păru că trece o veșnicie, fără să știe cum să răspundă privirilor amândurora, care se uitau unul la celălalt și-apoi la ea. I se părea că bărbatul glumește, dar nu cu ele; și-i vorbea mai departe Ameliei, cu întreruperi, tot repeta „ce să-i faci”. La un moment dat sări înapoi, așa mititel cum era, și dădu la o parte mai mult draperia. În încăperea goală mirosea a var proaspăt și a vopsea.

— Suntem transpirate, spuse Amelia, cel puțin lasă-ne să ne răcorim. Nu-i așa, Ginia?

Vorbise în timp ce Bărbuță se întorcea din nou și deschidea ferestrele înalte ce dădeau spre cer. Amelia, picior peste picior, îl urmărea din ochi zâmbind. În fața ferestrei aștepta un șevalet acoperit de o pânză încărcată de pete de culoare aruncată acolo și apoi răzuită.

— Dacă nu lucrăm cât e lumină, când vreți să lucrăm? zise Amelia. Pariez că mă trădați cu alt model.

— Cu toată lumea te trădez! strigă pictorul aplecat spre podea. Crezi că valorezi mai mult decât o plantă sau decât un cal? Lucrez și când mă plimb, ce crezi? și între timp scotocea într-o ladă de sub șevalet și zvârlea afară coli de hârtie, cutii, câteva pensule.

Amelia sări de pe scaun, își scoase pălăria și îi făcu Giniei cu ochiul.

— De ce nu-i faceți o schiță prietenei mele? îl întrebă zâmbind. N-a mai pozat pentru nimeni.

Pictorul se întorsese:

— Asta și fac, a zis. Mă interesează expresia ei.

Începu să se plimbe cu un creion în mână, dând de departe ocol Giniei, cu capul plecat, mângâindu-și barba și aranjându-și-o ca o pisică. În mijlocul camerei, Ginia nu îndrăznea să se miște. Apoi pictorul îi spuse să iasă în lumină și, fără s-o piardă din ochi, aruncă o foaie de hârtie peste pânza șevaletului și începu s-o deseneze. Pe cer se vedea un nor galben și acoperișuri; cu inima bătându-i cu putere, Ginia se uita ținută la norul acela și o auzi pe Amelia vorbind ceva în cameră, umblând și răsuflând, dar n-o privi.

Când Amelia o chemă să vadă desenul, Ginia fu nevoită să închidă ochii, să se obișnuiască în penumbră. Apoi se aplecă ușurel asupra foii și își recunoscă pălărioara, dar chipul i se păru străin, o față adormită, fără sens, cu gura deschisă de parcă ar fi vorbit prin somn.

— Curios, spunea Bărbuță; într-adevăr nimeni nu te-a mai desenat?

Îi ceru să-și scoată pălăria și-i zise să se așeze și să stea de vorbă cu Amelia. Șezând amândouă, se uitau una la alta și ar fi vrut să râdă, iar pictorul umplea foaie după foaie. Amelia gesticula și îi spunea să nu se mai gândească la faptul că pozează.

— Curios, repetă Bărbuță, privind pieziș; se pare că profilul de fecioară e neregulat.

Ginia o întrebă în șoaptă pe Amelia dacă nu poza și ea, iar aceasta îi răspunse cu voce tare:

— Astăzi te-a găsit pe tine. Nu-ți dă drumul prea ușor.

Tot vorbind, Ginia o întrebă dacă îi putea arăta schițele ei din zilele trecute. Atunci Amelia se ridică și merse în fundul camerei, să ia o mapă. I-o deschise pe genunchi și-i zise:

— Uită-te.

Ginia întoarse câteva foi și la a patra sau a cincea știa că asudase. Nu îndrăznea să rostească vreun cuvânt fiindcă se simțea pironită de privirea cenușie a bărbatului. Amelia o fixa și ea, așteptând. În cele din urmă o întrebă:

— Îți plac?

Ginia își ridică ochii, încercând să surâdă.

— Nu semeni, îi răspunse.

După aceea le răsfoi pe rând, pe toate. Când termină, era mai calmă. Și-apoi, Amelia stătea îmbrăcată în fața ei, zâmbind.

O întrebă prosteste:

— El le-a făcut?

Amelia, care nu înțelese, răspunse tare:

— Eu sigur nu!

Când Bărbuță sfârși, Ginia ar fi vrut să fie uluită ca mai înainte, să închidă ochii și să aștepte. Dar Amelia îi strigă să vină, iar în fața foii celei mari Ginia rămase surprinsă. Erau atâtea chipuri de-ale ei aruncate la întâmplare pe hârtie, unele în timp ce privea într-o parte, altele cu câte-o strâmbătură pe care ea n-o făcuse niciodată, dar părul, obrajii, nările erau adevărate, ale ei. Se uită la Bărbuță, care surâdea, și i se păru de neînchipuit ca ochii lui de acum să fie tot aceia cenușii de mai înainte.

Apoi îi veni s-o bată pe Amelia, care începuse să ceară bani și să insiste că ora era oră și că Ginia își câștiga traiul din muncă. Fata ripostă spunând că o însoțise pe Amelia interesată să-l vadă în timp ce o pictează, dar că nu voia să-i fure meseria. Bărbuță râse printre dinți și le zise că trebuia să iasă.

— Haideți, vă iau câte-o înghețată. Dar după aia am plecat.

În dimineața următoare reveniră împreună, fiindcă de data asta poza Amelia.

— Vai de tine dacă-mi iei locul din nou, zise Amelia. Pârlitul ăla știe că te mulțumești cu înghețată și profită de povestea că ești fecioară.

Ginia nu mai era așa de mulțumită ca la început și, de îndată ce se deșteptase, se gândise la portretele ei rămase printre nudurile Ameliei și la cât de teribil îi bătuse inima. Nutrea o umbră de speranță că-i vor fi dăruite, nu atât ca să le aibă, cât pentru a nu rămâne expuse acolo, pradă curiozității oricui se nimerea. Nu putea pricepe cum tocmai Bărbuță, bătrânul ăla dolofan și papă-lapte, a desenat, a șters, a mângălit pe hârtie picioarele, spinarea, pântecul și sfârcurile Ameliei. Nu îndrăznea s-o privească în față. Ochii aceia cenușii și creionul acela o fixaseră, o măsuraseră și o cercetaseră, mai nerușinați decât o oglindă, iar ea stătuse nemișcată, sau poate chiar țopăise și pălăvrăgise.

— Vă deranjez cumva în dimineața asta? o întrebase Ginia când intrau pe poarta imobilului.

— Spune, voiai sau nu voiai să mă vezi pozând? Altădată să fiu atentă să nu mă mai încurc cu fete de familie.

În atelier toate ferestrele erau date de perete și draperiile trase, iar cât îl așteptau pe Bărbuță se ivi pe scară bătrâna servitoare, venită să nu le scape din ochi. Ginia se întreba unde avea să se așeze Amelia ca să pozeze, dar prietena ei intrase deja în vorbă cu

servitoarea, punând-o să închidă ferestrele fiindcă aerul de dimineață răcea încăperea. Bătrâna nu vorbea, ci bombănea, și avea o față așa de ofilită și de păroasă, încât pe Amelia o apuca râsul.

Sosi într-un sfârșit Bărbuță, își puse halatul și începu să se agite și să care șevaletul în fundul atelierului, apoi scoase paleta. Acolo în spate se afla și un fel de sofa-pat și traseră toate draperiile în afară de ultima, ca lumina să cadă numai în colțul acela. Ginia se simțea de prisos în agitația aceea și i se părea că până și bătrâna o privea pieziș.

După ce servitoarea plecă, Amelia începu să se dezbrace lângă sofa și Ginia se uită la mâna groasă a lui Bărbuță care, ținând ușor între degete un cărbune, înnegrea fondul unei foi alburii de pe șevalet. Bărbuță îi zise să se așeze fără să-și arunce ochii spre ea și se auzi și glasul Ameliei. Ginia privea pe fereastră pe deasupra acoperișurilor, de parcă ar fi pozat din nou, și se gândea la cât era de proastă. Făcu un efort și se întoarse.

Prima impresie fu că Ameliei pesemne îi era frig și că Bărbuță abia de se uita la ea și că singurul neajuns ținea de ea însăși, care venise din curiozitate. Amelia, brună cum era, părea murdară și-ți făcea rău să o privești. Ședea pe sofa cu brațele pe speteaza unui scaun și ascunzându-și fața, lăsând să se vadă cât mai bine piciorul de la coapsă până la călcâi și toată acea parte până la subsuoară.

În scurtă vreme Ginia se plictisi. Îl vedea pe Bărbuță ștergând și refăcând, îi vedea fruntea concentrată, schimbă un surâs cu Amelia, dar se plictisea. Simți din nou cum inima îi bate tare când Amelia se ridică prima oară pentru a se dezmoști și-și adună chiloții căzuți de pe sofa, dar era o emoție stupidă, pe care ar fi încercat-o oricum, și singure, o emoție prin care își dădea seama că toate suntem făcute la fel și că oricine ar fi observat-o pe Amelia goală era ca și cum ar fi văzut-o pe ea. Nu mai putu să stea liniștită.

— Ciao, Ginia, îi zise Amelia, cu capul sprijinit pe braț.

Asta îi fu de ajuns ca să-i facă plăcere și s-o calmeze. Puțin mai înainte observase că Amelia avea gleznela înroșite și se gândi că și ea, dacă ar fi trebuit să se dezbrace, ar fi avut aceleași semne. „Eu am pielea mai tânără”, își spuse. Apoi întrebă cu glas tare:

— Te-a făcut vreodată în culori?

Îi răspunse Bărbuță:

— Culorile nu se caută. Intră pe fereastră odată cu soarele. Aici înăuntru nu există culori.

— E clar, e prea zgârcit, zise Amelia. Culorile sunt scumpe.

— Ia ascultă, culoarea trebuie respectată! strigă bătrânul. Tu nici nu știi ce-i aia, pentru că în afară de fard nu poți pricepe altceva. Știe mai multe blondina asta.

Amelia se îndreptă de spate fără să-și miște capul.

Se auzi apoi o sirenă, cine știe de unde, de dincolo de acoperișuri, iar Ginia începu să umble prin încăpere și găsi

pe fereastră portretele ei, dar nu îndrăzni să le ceară. Răsfoindu-le, le revăzu și pe cele ale Ameliei și încet-încet le compara și se întreba dacă Amelia luase de la sine acele posturi, dintre care unele păreau de gimnastică. Era posibil ca un bătrân precum Bărbuță să se distreze încă desenând fete și să le cerceteze cum erau făcute? Era și el cam țăcănit, se gândea Ginia.

Leșiră după ora prânzului și era o plăcere să se afle iarăși printre oameni, să umble îmbrăcate și să-și bucure ochii cu frumoasele culori ale străzii care, nu pricepea în ce fel, veneau cu adevărat de la soare, din moment ce seara dispăreau. Trecuseră și nervii Ameliei, care-i plăti un aperitiv, iar despre pictori nu mai scoase un cuvânt.

Ginia se gândi un timp la toate astea, singură pe canapeaua ei, în după-amiaza aceea și în altele. Revedea în întuneric pântecul negru al Ameliei, chipu-i indiferent și sâni atârând. Nu se găsea oare mai mult de pictat la o femeie îmbrăcată? Dacă pictorii voiau să le facă goale, aveau pesemne alte scopuri. De ce nu pictau bărbați? Până și Amelia, acoperindu-se de rușine în felul ăsta, devenea o alta. Ginia aproape că plângea.

Dar când era cu Amelia nu spunea nimic, doar se bucura că acum câștiga ceva, iar întâlnindu-se amândouă o însoțea cu mai multă plăcere la cinema. Apoi Amelia și-a cumpărat ciorapi și și-a aranjat părul mai bine, iar Ginia reîncepu să meargă alături de ea cu adevărată bucurie, căci Amelia nu trecea neobservată și mulți se întorceau să

le privească. Așa, vara se apropie de sfârșit, iar într-o seară Amelia îi zise:

— Bărbuță al tău pleacă la țară să-și caute culorile și să culeagă struguri. Începea să mă plictisească.

Chiar în seara aceea Amelia purta o poșetă nouă, iar Ginia o întrebă:

— Ți-a făcut-o cadou la plecare?

— Ăla? zise Amelia. Mă faci să râd. Ăla voia să te întorci tu, să nu te plătească!

Atunci s-au ciondănit, fiindcă Amelia nu-i mai spusese asta niciodată, și-atâtea ce și-au mai zis, că s-au despărțit supărate. „Și-a găsit un amant”, se gândi Ginia întorcându-se acasă singură. „Și-a găsit un amant care-i face cadouri.” Hotărî să se împace numai dacă Amelia venea s-o roage.

Deși n-avea dorința asta, pentru a nu se plictisi, Ginia încercă să-și reînnoade vechile prietenii. La urma urmei, vara viitoare avea să împlinească șaptesprezece ani și i se părea că știa totul de pe acum, asemenea Ameliei. Cu-atât mai mult cu cât nu o vedea. În serile acelea deja răcoroase încercă să facă pe Amelia față de Rosa. Îi râse de nenumărate ori în nas și o scoase la plimbare, pălăvrăgind. Îi vorbi iar de Pino. Dar nu îndrăznea s-o ducă sus, pe deal, ca să danseze.

Amelia avea desigur pe cineva și nimeni n-o mai vedea la față. „Cât timp are ce îmbrăca, se gândea Ginia, o femeie o scoate ea la capăt. Trebuie să fii atentă să nu te lași văzută goală.” Dar nu erau lucruri despre care se

putea vorbi cu Rosa, sau cu Clara, nici cu frații lor, care numaidecât ar fi gândit urât sau ar fi dat să pună mâna pe tine, și Ginia nu voia asta, pentru că pricepuse că există pe lume ceva mai bun decât un Pino ori un Ferruccio. În serile pe care le petrecea cu ei, dansau și glumeau, chiar discutau, dar Ginia știa că totul era ca veselia duminicilor când mergeau cu barca: ceva copilăresc, fără consecințe, o urmare a soarelui și a cântecelor, când era destul să-l vezi pe vreunul din băieți cu un prosop în jurul coapselor, dându-se drept femeie, ca să izbucnești în râs. Acum, în schimb, duminica și serile erau plicticoase, pentru că de una singură Ginia nu mai știa să ia o hotărâre și se lăsa dusă de celelalte fete. Se distra din când în când la atelierul de croitorie, când patroana o chema să prindă cu ace de gămălie rochia vreunei cliente. Era amuzant s-auzi câte o clientă fără minte povestind cine știe ce întâmplare, dar și mai amuzant era atunci când patroana se prefăcea c-o crede, stând foarte serioasă, în timp ce oglinzile îi răsfrângeau imaginea malițioasă. Odată a venit o blondă care, dacă stăteai să o ascuți, avea automobilul jos în stradă, dar de-ar fi fost adevărat, se gândea Ginia, s-ar fi dus la o croitorie mai de lux. Era tânără, înaltă și fără verighetă. Dar frumoasă – îi păru Giniei –, frumoasă și zveltă chiar când rămăsese numai în chiloți și sutien. Acea, da, de-ar fi pozat, ar fi făcut un tablou frumos, și poate că era într-adevăr model, pentru că trecea prin fața oglinzilor cu aceeași ținută ca a Ameliei. La câteva zile după, Ginia văzu factura, dar nu era trecut acolo decât

prenumele, și nu a mai aflat nimic de ea. Pentru Ginia, blonda a rămas un model.

Într-o seară, Ginia acceptă invitația unui prieten al lui Severino, care venise la ei acasă să le aducă o lampă: și a doua zi trecu prin prăvălia lui. Era un tinerel ca Severino și nu-ți inspira teamă, fiindcă purta întotdeauna salopetă și-n urmă cu câțiva ani o mai prinsese de încheieturi și-o întrebasese dacă nu vrea cumva să se ia la trântă. Acum o privea dus pe gânduri, mușcându-și limba. Ginia se dusese la el pentru că din prăvălia aceea se vedea ușa de la intrarea Ameliei, dar Massimo nu își închipuia, desigur, de ce se oprise ea din sporovăit și nu mai răsese. Și reveni acolo și a doua zi.

Priveau lămpile roșii și albastre și ea făcea pe nebuna. Prin vitrină se vedeau oamenii trecând, iar Ginia îl întrebă dacă era adevărat că Amelia se plimba îmbrăcată-n alb.

— Cine știe? zise Massimo. Sunteți atât de multe voi, fetele. Poți să-l întrebi pe Severino.

— De ce pe Severino?

— Lui îi plac iepele. Nu-i aia care umblă fără ciorapi?

— Ți-a spus el asta?

— Ești sora lui și habar n-ai? replică Massimo râzând. Atunci, să-ți zică Amelia. Nu venea ea mereu la voi acasă?

Giniei nu-i trecuse niciodată prin cap așa ceva. Gândul că lui Severino i-ar fi plăcut Amelia, că și-o spusese și că s-ar fi putut întâlni îi strică ziua. Dacă era adevărat, toată prietenia Ameliei fusese prefăcătorie. „Eu chiar sunt o fetiță”, se gândea Ginia, și pentru a-și stăpâni furia își

aminti că îi făcuse silă s-o vadă goală. „Dar să fie adevărat?”, se întreba. Severino îndrăgostit de-o fată era ceva ce nu-și putea închipui, și era sigură că dacă el ar fi văzut-o pozând atunci, biata Amelia nu i-ar mai fi plăcut. „Sau poate că da? Pentru că suntem goale?”, se gândi disperată.

Spre seară se mai liniștise, convinsă că Massimo îi zisese toate astea ca să se afle-n treabă. În timp ce mânca lângă Severino, îi privea mâinile și unghiile roase și pricepea că Amelia era obișnuită cu altceva. Apoi rămase singură cu lumina stinsă, gândindu-se la frumoasele seri de august în care Amelia venea s-o ia, când auzi de dincolo de ușă glasul ei.

V

— Veneam la tine, zise Amelia.

Ginia nu răspunse imediat.

— Ești încă supărată, spuse Amelia. Dă-o-ncolo. Fratele tău e acasă?

— Mai adineaori a ieșit.

Amelia purta rochia cea veche, dar avea o pieptănătură frumoasă cu buclișoare. Se așează pe canapea și o întrebată de îndată dacă ieșea. Vorbea cu glasul de altădată, dar mai scăzut, de parcă ar fi fost răcită.

— Mă cauți pe mine sau pe Severino? zise Ginia.

— Ei, gura lumii... Dă-o-ncolo. Voiam numai să mă distrez puțin, vino și tu.

Atunci Ginia își luă alți ciorapi și dădură fuga jos pe scări, iar Amelia o lăsă să-i povestească ce i se întâmplase-n luna aceea.

— Și tu ce-ai mai făcut? întrebă Ginia.

— Ce-aș fi putut să fac? răspunse Amelia, începând iarăși să râdă. Nimic. În seara asta mi-am zis: „Hai să mergem să vedem dacă Ginia se mai gândește la Bărbuță”.

Alteceva nu se putea scoate de la ea, dar Ginia era mulțumită.

— Mergem să bem un păhărel?

În timp ce beau, Amelia o întrebă de ce nu mai venise pe la ea.

— Nu știam unde erai.

— Toată ziua la cafenea, imaginează-ți.

— Nu mi-ai spus asta niciodată.

A doua zi Ginia merse s-o caute la cafenea. Era un local nou, sub porticuri, și Ginia privi în jur încercând s-o găsească. Amelia o strigă tare, de parcă ar fi fost la ea acasă, și Ginia îi văzu pardesiul elegant și gri și pălăria cu voaletă care-o făceau aproape de nerecunoscut. Stătea

picioar peste picior, cu pumnul sub bărbie, ca pentru un tablou.

— Te-ai hotărât totuși să vii, spuse râzând.

— N-aștepti pe nimeni? o întrebă Ginia.

— Întotdeauna aștept, îi răspunse Amelia făcându-i loc alături. Asta mi-e meseria. Ca să te poți dezbrăca în fața unui pictor, e nevoie să stai la coadă.

Amelia avea pe mäsută un ziar și pachetul de țigări. Deci ceva câștiga.

— E frumoasă pălăria asta, dar te îmbătrânește, îi zise Ginia uitându-se în ochii ei.

— Chiar sunt bătrână, spuse Amelia. Nu-ți place?

Amelia se sprijinea de oglindă ca de-o sofa. Privea înainte, în oglinda din față, unde Ginia se vedea și pe ea, dar mai scundă. Păreau mamă și fiică.

— Și stai aici mereu? o întrebă. Vin pictori pe aici?

— Vin pe-aici când au chef. Astăzi n-au apărut.

Lampadarul era aprins și prin fața vitrinei trecea multă lume. Încăperea era plină de fum, dar atât de transparent și de nemișcat, că zgomotele și glasurile păreau să vină de departe. Ginia observă două fete într-un colț, obișnuite ale localului, care vorbeau cu chelnerul.

— Pozează și ele? o întrebă.

— Nu le cunosc, răspunse Amelia. lei o cafea sau un aperitiv?

Ginia crezuse dintotdeauna că te duceai la cafenea să stai puțin cu un bărbat și nu pricepea cum își petrecea Amelia după-amiezile de una singură aici, dar găsi că e

atâta de frumos ca, ieșind de la atelierul de croitorie, să se îndrepte spre porticuri și să aibă unde se duce, încât a doua zi merse din nou. Dacă ar fi fost sigură că Amelia o primea cu plăcere, s-ar fi distrat cu adevărat. De data asta însă Amelia o zări prin geam, îi făcu semn și ieși. Luară tramvaiul împreună.

Amelia nu spuse prea multe-n seara aceea. Zise numai:

— Sunt niște grosolani.

— Așteptai pe cineva? o întrebă Ginia.

Înainte de-a se despărți s-au înțeles să se întâlnească a doua zi și Ginia fu convinsă că Ameliei îi făcea plăcere să se vadă cu ea, iar dacă avea vreo supărare, asta era din alte pricini, poate că cineva-i făcuse vreo figură urâtă.

— Cum fac? Pictorii vin și te întreabă dacă vrei să pozezi? o întrebă zâmbind.

— Sunt și din cei care nu spun nimic, îi explică Amelia. Nu caută modele.

— Și ce pictează? întrebă Ginia.

— A, știi? E unul care povestește că el pictează la fel cum ne dăm noi cu ruj. „Tu ce pictezi când te dai cu ruj? Tot asta pictez și eu.”

— Dar cu rujul îți colorezi buzele.

— Și el își colorează pânzele. Ciao, Ginia.

Când Amelia glumea așa, fără să râdă, Ginia se temea că se va întâmpla ceva, rămânea descumpănită și se-ntorcea acasă simțindu-se singură. Noroc că acasă trebuia să se grăbească să pună paste la fiert pentru Severino, iar după cină era altfel, căci venea seara și momentul să

iasă singură, sau cu Rosa. Uneori se gândea: „Ce viață mai duc și eu! Nu mă opresc o clipă”. Dar viața aceea îi plăcea, pentru că numai așa găsea frumos momentul de pace de după-amiază, sau de seară, când trecea pe la cafeneaua Ameliei și se odihnea. Dacă n-ar fi avut-o pe Amelia, ar fi fost mai liberă, dar ca să facă ce, acum când vremea se stricase, de nu-ți venea nici să treci strada? Dacă trebuia să se întâmple ceva în iarna aceea – Ginia o simțea –, de la Amelia avea să i se tragă, nu de la proaste precum Rosa sau Clara.

La cafenea începu să-și facă diverse cunoștințe. Era un domn care semăna cu Bărbuță și care, când ele plecau, îi făcea semn Ameliei cu mâna. I se adresa cu „dumneata”, iar Amelia îi zisese Giniei că nu era pictor. Un tinerel înalt care se oprea cu mașina în fața porticurilor, însoțit de o doamnă foarte elegantă, veni de câteva ori la bar, și Amelia nu-l cunoștea, dar spunea că nu era pictor. „Nu sunt chiar foarte mulți, ce-ți închipui? Cine lucrează cu adevărat nu vine la cafenea.” La urma urmei, Amelia îi știa mai bine pe chelneri decât pe clienți, dar Ginia, care se distra ascultându-i cum glumesc, era atentă să nu se încreadă prea mult în nimeni. Unul, care ședea adesea la masa Ameliei, iar prima oară o salutase pe Ginia chiar fără s-o privească, era un tinerel cu părul lung, cu o cravată albă și ochi foarte negri, pe nume Rodrigues. De altfel, nu părea italian și își dregea glasul când vorbea, iar Amelia îl trata ca pe-un băiețuș spunându-i că, dacă în loc să fi cheltuit lira aceea la cafenea, ar fi pus-o deoparte, în zece

zile și-ar fi putut plăti un model. Ginia asculta amuzată, dar celălalt reîncepea cu vocea lui nesigură să-i zică Ameliei că era o femeie frumoasă și o fetiță capricioasă. Ea râdea, dar uneori se plictisea și îi cerea să plece. Atunci Rodrigues se muta la altă măsuță, își scotea creionul și începea să scrie, privindu-le cu coada ochiului. „Nu-i da atenție, spunea Amelia, s-ar simți bine.” Puțin câte puțin, Ginia se obișnuie și nu mai făcu caz de asta.

Într-o seară au ieșit împreună fără nicio țintă. S-au plimbat, apoi a început să plouă și s-au adăpostit sub un portic. Era frig, mai ales că stăteau pe loc și li se udaseră ciorapii. Amelia-i spusese:

— Dacă Guido este acasă, nu vrei să mergem la el?

— Cine e Guido?

Amelia își scosese nasul afară, sucindu-și gâtul ca să se uite la ferestrele casei de peste drum.

— Lumina e aprinsă; să mergem, vom sta la adăpost.

Urcaseră cel puțin șase etaje și ajunseseră la mansardă, când Amelia se opri gâfâind și o întrebă:

— Ți-e frică?

— De ce să-mi fie frică? spuse Ginia. Nu-l cunoști?

În timp ce băteau la ușă, auziră hohot de râs în cameră, un râs înfundat și neplăcut, care Giniei îi aduse aminte de Rodrigues. Auziră niște pași, ușa se deschise, dar nimeni nu se arătă.

— Se poate? întrebă Amelia intrând.

Întins pe o canapea lângă perete, într-o lumină puternică, stătea tocmai Rodrigues. Dar mai era cineva, în

picioare, un soldat în cămașă, blond și plin de noroi, care le privi zâmbind. Ginia clipi des în lumina aceea care părea de acetilenă. Tot felul de tablouri și de pânze acopereau pereții, în afară de unul care era tot numai fereastră.

— Dar dumneata ești chiar peste tot? îl întrebă Amelia pe Rodrigues, mai în glumă, mai în serios.

El o salută cu un gest din mână și bombăni:

— Pe cealaltă o cheamă Ginia, Guido.

Atunci soldatul îi întinse și ei mâna, măsurând-o cu impertinență și surâzând.

Ginia înțelese că aici se cerea dezinvoltură, iar pe deasupra capului Ameliei și al lui Guido începu să se uite la tablourile de pe pereți. Păreau peisaje cu copaci și munți, zări însă și câteva portrete. Dar lampa care atârna fără abajur, ca în casele neterminate, te orbea fără să lumineze. Văzu că aici nu erau atâtea draperii ca la Bărbuță, doar una - o draperie roșie -, care închidea camera în spate, și Ginia pricepu că dincolo de ea era pesemne o altă cameră.

Guido le întrebă dacă voiau să bea ceva. Pe masa mare din mijlocul camerei se aflau o sticlă și niște pahare.

— Am venit să ne încălzim, spuse Amelia. Ne-am udat până la genunchi.

Guido turnă de băut - un vin negru - și Amelia îi duse paharul lui Rodrigues, care se ridică să stea pe marginea patului. În timp ce beau, Amelia îi zise:

— Să mă scuze Guido, dar dumneata te scoli acum și-mi lași mie patul, să-mi încălzesc picioarele. Paturile sunt pentru femei. Vino și tu, Ginia.

Dar Ginia se împotrivi spunând că vinul o încălzise deja și se așează pe un scaun. Atunci Amelia își scoase ciorapii, își dezbracă jacheta și se vârî sub pled. Rodrigues rămase pe marginea patului.

— Continuați discuția, zise Amelia. Numai lumina mă supără.

Își întinse brațul spre perete și o stinse.

— Gata. Dați-mi o țigară.

Ginia rămase în întuneric, înspăimântată. Dar își dădu seama că Guido se dusese lângă canapea: îl auzi aprinzând un chibrit și văzu cele două chipuri în lumina flăcării, într-o rostogolire de umbre. Apoi din nou se făcu întuneric și preț de o clipă nimeni nu mai rosti o vorbă. Se auzeau picurii bătând în ferestre.

Cineva vorbi puțin, dar Ginia, care tot nu-și revenea, nu prinse cuvintele. Băgă de seamă că și Guido fuma, plimbându-se pe întuneric, liniștit. Vedea capătul aprins al țigării și auzea pașii. Apoi își dădu seama că Amelia și celălalt începuseră din nou să se ciondănească. Abia după ce, încetul cu încetul, se obișnuiră cu întunericul și începu să distingă masa, umbrele celorlalți și chiar câteva tablouri pe perete, se mai potoli. Amelia îi spunea lui Guido cum odată, pe când era bolnavă, dormise pe canapeaua aceea.

— Dar pe atunci n-aveai asociatul ăsta, îi spunea. Ce faci cu el, îl dezbraci în pielea goală?

Totul era atât de ciudat, încât Ginia a zis:

— Parcă am fi la cinema.

— Aici nu se plătește biletul, făcu Rodrigues din colțișorul lui.

Guido se plimba fără încetare și era în toată camera; bocancii lui făceau să scârțâie pardoseala șubredă. Vorbeau toți deodată, dar la un moment dat Ginia observă că Amelia încetase – i se vedea țigara – și că și Rodrigues tăcea. Numai vocea lui Guido umplea camera, explicând ceva ce ea nu înțelese, pentru că trăgea cu urechea spre canapea. O lumină noptatică intra pe ferestre, ca un reflex electric al ploii, și de afară se auzea cum picură, cum apa șiroiește și se scurge pe acoperișuri și la streșini. Ori de câte ori se întâmpla ca ploaia și vocile să tacă laolaltă, se făcea parcă mai frig. Atunci Ginia își încorda privirea în întuneric, să distingă țigara Ameliei.

VI

Se despărțiră în stradă, în fața intrării, căci ploaia se oprise. Ginia vedea încă în fața ochilor încăperea murdară și bătută de ploaie, în lumina aceea de felinar. Guido

aprinse becul de câteva ori pentru a turna de băut sau ca să caute ceva și, de pe canapea, Amelia își acoperise ochii, strigând să-l stingă, în timp ce Rodrigues rămăsese ghemuit lângă perete, nemișcat la picioarele ei.

— Țștia doi n-au pe nimeni să le măture camera? întrebă Ginia când se întorceau acasă singure.

Amelia răspunse că Guido avea prea multă încredere lăsându-i cheile de la atelier lui Rodrigues.

— Guido a făcut tablourile alea?

— În locul lui, m-aș teme că portughezul ăla mi le-ar vinde, închiriind camera la mica înțelegere.

— Tu ai pozat pentru Guido?

Pe drum, Amelia îi povesti cum îl cunoscuse pe Rodrigues când era mai tânără și poza pentru un pictor. Rodrigues pica din senin, ca acum, și-și găsea loc în atelier de parcă ar fi fost la cafenea; stătea acolo ghemuit într-un colț, se uita când la ea, când la pictor, și nu spunea niciodată nimic. De pe atunci purta cravată albă. La fel aflase că făcea și de la o altă fată, tot model, pe care ea o cunoștea.

— Dar nu pictează și el?

— Cine să fie disperata aia care să vrea să-i stea goală în față?

Ginia ar fi vrut să vadă iarăși tablourile lui Guido, pentru că știa că numai ziua vezi bine culorile. Dacă ar fi fost sigură că nu-l găsea acolo pe Rodrigues, și-ar fi luat inima în dinți și s-ar fi dus singură. Se vedea urcând scările, bătând la ușă și găsindu-l pe acel Guido cu pantalonii lui

de soldat, zâmbindu-i ca să spargă gheața. Partea frumoasă era că pictorul ăsta nu aducea deloc a pictor. Ginia își amintea cum îi strânsese mâna cu un surâs încurajator, apoi vocea lui în camera întunecoasă și chipul lui, când aprindea lumina, care o privea de parcă ei doi ar fi fost o pereche diferită de Rodrigues și Amelia. Dar acum Guido nu era și trebuia să se-nțeleagă cu celălalt.

La cafenea, în ziua următoare, o întrebă pe Amelia dacă Guido avea liber măcar duminica.

— Altădată aș fi știut, zise Amelia. Dar de la o vreme nu ne-am mai întâlnit.

— Rodrigues mi-a spus să mă duc la atelierul lui oricând vreau.

— Ai grijă, o sfătui Amelia.

Dar mai multe zile nu-l mai văzură la cafenea.

— Pui pariu cu mine că așteaptă să trecem pe la el, acum că dispune de un pat, ca să ne facă o scenă și să ne primească. E-acasă, zise Amelia.

— N-o să-i prea meargă, răspunse Ginia.

Cugetând iarăși, se încredință că gestul Ameliei, de a se culcuși pe canapea și de a stinge lumina în prezența altora, nu era chiar așa de nerușinat, cu-atât mai mult cu cât Guido și Rodrigues nu făcuseră caz. Ceea ce o frământa era gândul la toate câte le-ar fi putut face Amelia în acel pat altădată, când camera era doar a lui Guido.

— Câți ani are Guido? o întrebă.

— Cât mine, am aflat cândva.

Dar Rodrigues nu se arăta, și Ginia, într-o dimineață când ieși pentru niște cumpărături, trecu pe strada din noaptea aceea. Se uită în sus și recunoscu fațada triumfiulară a atelierului. Fără să stea prea mult pe gânduri, urcă scările – nu se mai sfârșeau –, dar, după ce ajunse la ultimul etaj, găsi mai multe uși și nu știu pe care s-o aleagă. Pricepu că Guido nu era cunoscut, odată ce n-avea nici măcar o plăcuță cu numele lui, iar în timp ce cobora se gândea înduioșată la lampa din seara aceea, care pentru un pictor trebuie că era o nenorocire. Când se întâlni cu Amelia după aceea, nu-i povesti de vizită.

Într-o zi, pe când stăteau de vorbă, o întrebă de ce unii bărbați se făceau pictori.

— Fiindcă există alții care cumpără tablouri, răspunse Amelia.

— Dar nu pe toate, zise Ginia. Și pictorii de la care nu cumpără nimeni nimic?

— E o plăcere ca oricare alta, spuse Amelia, dar ăia fac foamea.

— Pictează pentru că găsesc o satisfacție în asta.

— Aiurea! Tu ți-ai face o rochie pe care să n-o porți după aia? Cel mai șmecher e Rodrigues, care se dă drept pictor, dar nimeni nu l-a văzut cu o pensulă-n mână.

Tocmai în ziua aceea dădură de Rodrigues la cafenea, desenând foarte concentrat pe un carnețel.

— Ce faci? îl întrebă Amelia și-i luă carnetul.

Se uită la hârtia desenată și Ginia, curioasă, dar nu văzu decât o încâlceală de linii ce aducea a niște bronhii.

— Ce-i asta? O foaie de lăptucă? făcu Amelia.

Rodrigues nu zise nici da, nici nu, și atunci răsfoiră carnețelul în care erau multe desene: unele semănau cu niște tulpini, altele erau portrete, dar fără ochi, cu porțiuni negre din hașuri; la câteva nu pricepea prea bine dacă erau portrete ori peisaje.

— Astea-s subiecte văzute noaptea, la lumina felinarului, spuse Amelia.

Rodrigues rămase nepăsător, iar Ginia era mai mult jenată decât supărată.

— Nu e nimic frumos în toate astea, zise Amelia. Dacă mi-ar face cineva un așa portret, nici bună ziua nu i-aș mai da.

Rodrigues o privea tăcut.

— O fată frumoasă și-ar pierde timpul dacă ți-ar poza, spuse Amelia. Unde-ți găsești modelele, în ce loc?

— Nu mă folosesc de modele, răspunse Rodrigues. Eu respect hârtia.

Atunci Ginia îi zise că vrea să mai vadă o dată tablourile lui Guido. Rodrigues își băgă în buzunar carnețelul și răspunse:

— La ordinele dumneavoastră.

Până la urmă hotărâră să meargă la el amândouă, în prima duminică, iar Ginia sări peste o parte din slujbă ca să ajungă la timp. Se înțeleaseră să se întâlnească la intrare, dar, cum nu era nimeni acolo, Ginia urcă. Rămase din nou încurcată în fața celor patru uși de pe coridor, nehotărâtă la care să bată, și coborî scara până la

jumătate. Însă apoi își spuse că e o proastă; urcă iarăși și-și lipi urechea de ultima ușă. Tocmai atunci, pe o altă ușă ieși o femeie nepieptănată, în capot, care ducea o găleată. Ginia de-abia reuși să se ridice la timp și o întrebă unde locuia pictorul. Femeia nici măcar nu se uită spre ea; nu-i răspunse și merse mai departe pe coridor. Ginia, roșie și intimidată, își ținu răsuflarea până când se așternu tăcerea, apoi o luă la fugă pe scară-n jos.

La poartă, din când în când intra și ieșea câte cineva, privind-o în trecere. Ginia începu să se plimbe disperată, mai ales că pe trotuarul de vizavi stătea un băiat de la măcelărie proptit în ușă și o fixa răutăcios. Se gândi s-o întrebe pe portăreasă unde era atelierul pictorului, dar oricum trebuia s-o aștepte pe Amelia. Se făcuse aproape ora prânzului.

Mai rău era că în după-amiaza aceea nu stabilise să iasă cu Amelia, așa că ar fi trebuit să rămână singură. „Totul, dar absolut totul îmi merge rău”, se gândea Ginia. În clipa aceea sub portic se ivi, ca din întâmplare, Rodrigues și-i făcu semn.

— Amelia e sus, o anunță el dezinvolt. Zice să vii.

Ginia urcă împreună cu el, fără să scoată un cuvânt. Ușa era chiar ultima, dincolo de care nu se-auzise nicio suflare. Amelia, pe canapea, fuma de parcă ar fi fost la cafenea.

— De ce n-ai urcat? o întrebă numaidecât, liniștită.

Ginia o făcu proastă, dar Amelia și Rodrigues erau așa de convinși că ea trebuia să urce, încât îi fu imposibil să se

certe cu ei. Și nici măcar nu le putea striga că ascultase la ușa, pentru că ar fi fost mai rău. Dar era de ajuns să-i privești pe amândoi cum tăceau chitic pentru a pricepe că patul trebuia să știe el ceva.

„Mă iau și de tâmpită”, se gândi Ginia și căută să vadă dacă Amelia avea părul în dezordine, precum și ce spuneau ochii celuilalt.

Pălăria Ameliei – aceea cu voaletă – zăcea aruncată pe masă, iar Rodrigues, în picioare, cu spatele la fereastră, o fixa cu un aer ironic.

— Cine știe dacă Giniei i-ar veni bine voaleta, făcu Amelia din senin.

Ginia se strâmbă și, fără să se miște, începu să privească tablourile pe deasupra Ameliei. Dar petele acelea mici de culoare n-o mai interesau. Înălțându-și nărilor, simțea în aerul stătut și rece parfumul Ameliei. Nu reuși să-și amintească ce miros plutise în încăperea data trecută.

Apoi începu să se plimbe prin cameră, privind tablourile de pe pereți. Se uita ținută la un peisaj sau la un vas cu fructe; se oprea; nu se hotăra să-și desprindă ochii de acolo; nimeni nu vorbea. Erau și câteva portrete de femei: nu cunoștea chipurile acelea. Ajunse până în fundul camerei și se trezi în fața draperiei bogate, din postav scâmoșat și greu, care acoperea tot peretele. Își aminti că Guido adusese de după draperie paharele și întrebă cu jumătate de glas:

— E voie?

Dar cei doi n-o auziră pentru că Rodrigues spunea ceva, și atunci Ginia îndepărtă draperia, să se uite, dar nu văzu decât un pat în dezordine și nișa unui lavoar. Chiar și acolo se simțea mirosul Ameliei și Ginia înțelese, gândind că trebuia să fie plăcut să dormi singură în colțișorul acela.

VII

— Rodrigues moare de dorință să-i pozezi, îi spuse Ginia în drum spre acasă.

— Chiar așa?

— N-ai văzut cum țopăia în jurul nostru și se uita la picioarele tale?

— Fii atentă, totuși, spuse Amelia.

— Pentru Guido ai pozat vreodată?

— Niciodată, zise Amelia.

Străbătând piața, o văzură pe Rosa la brațul unuia care nu era Pino. Se lipise de el de parcă ar fi fost șchioapă și Ginia spuse:

— la uite-i. Le e frică să nu se piardă.

— Duminica totul e permis, zise Amelia.

— Dar nu în piață. Te face să râzi.

— Depinde de ce vrea fiecare, răspunse Amelia. Când fata-i proastă și dispusă, face orice.

Ginia aflate de la Rodrigues că Guido se învoia în multe după-amiezi și venea la atelier să picteze.

— Și noaptea ar picta, zisese Rodrigues. Când are-n față o pânză, e ca un taur, nu mai vede nimic altceva din lume, și trebuie s-o umple de culoare.

Și izbucnise în râs în felul lui răgușit.

Fără să adauge ceva, Ginia așteptă o după-amiază în care Rodrigues era la cafenea și merse singură la atelier. De data asta urcă scările cu inima zvâcnindu-i din altă pricină. Dar în fața ușii nu mai stătu pe gânduri. O găsi deschisă.

— Intră, zise Guido.

Încurcată, Ginia lăasă ușa să se trântască în spatele ei. Se opri gâfâind în fața lui Guido. Poate era din pricina orei, însă draperia de catifea, pe care cădea o rază de soare, îmbrăca în roșu întreaga încăpere. Tânărul își văzu de ale lui fără să ridice capul și o întrebă:

— Ce e?

— Nu mă mai cunoașteți?

Guido purta cămașa obișnuită și pantalonii gri-verzui.

— E și cealaltă cu tine?

Atunci Ginia îi spuse că era singură și că Amelia rămăsese la cafenea.

— Rodrigues mi-a zis că pot veni să văd tablourile. Am mai fost într-o dimineață cu prietena mea, dar dumneata lipseai.

— Atunci, ia loc, spuse Guido. Termin o lucrare.

Se întoarse lângă fereastră și începu să răzuiască din nou o placă de lemn cu cuțitul. Ginia se așeză pe canapea și i se păru că o să cadă, atât era de joasă. O derutase că o tutuia și îi venea să râdă, gândindu-se că toți bărbații, pictori și meseriași, începeau în același fel. Dar ce frumos era să închizi ochii ușor în lumina aceea dulce!

Guido zise ceva despre Amelia.

— Suntem prietene, răspunse Ginia, dar eu lucrez la o croitorie.

Încăperea se întuneca încet-încet și atunci Ginia se ridică și-și înălță capul spre un tablou. Era cel cu feliile de pepene galben ce păreau străvezii, mustind de suc. Ginia băgă de seamă că tabloul avea un reflex de lumină roșie, pictată însă, ce amintea de roșul catifelei din clipa când intrase. Înțelese atunci că pentru a picta trebuie să știi aceste lucruri, dar nu îndrăzni să-i spună lui Guido. Acesta însă venise în spatele ei și se uita deopotrivă la tablouri.

— Vechituri, spunea din când în când.

— Dar sunt frumoase, zise Ginia cu sufletul la gură pentru că aștepta să simtă dintr-un moment în altul cum o cuprinde mâna lui. Sunt frumoase, și făcu un pas într-o parte.

Guido privea tablourile neclintit.

În timp ce el își aprindea o țigară, Ginia, sprijinită de masă, îl întrebă cine erau cei din portrete și dacă o pictase vreodată pe Amelia.

— Lucrează ca model, spuse ea.

Dar Guido, ca picat din nori, îi zise că nu știuse asta niciodată.

— Am văzut-o eu pozând, întări Ginia.

— Asta da noutate. Pentru ce pictor?

— Nu știu cum îl cheamă, dar poza.

— Goală? a întrebat Guido.

— Da.

Atunci Guido izbucni în râs.

— Și-a găsit meseria, întotdeauna i-a plăcut să-și arate picioarele. Și tu pozezi?

— Eu nu, lucrez, se grăbi Ginia să zică. La un atelier de croitorie.

Dar era puțin jignită că Guido nici măcar nu se gândise să-i facă portretul. Dacă profilul ei i-a plăcut lui Bărbuță, de ce nu i-ar plăcea și lui Guido?

— Amelia povestește multe lucruri, continuă Ginia, și are o plăcere să facă de toate. Nu prea înțelegei ce-ar vrea.

— Cândva, era o distracție să stai cu ea, zise Guido. Atelierul ăsta a văzut multe.

— Și vede încă, spuse Ginia. Amelia și Rodrigues nu prea pierd timpul.

Guido o privi amuzat. Se însera și expresia feței lui abia se ghicea. Ginia aștepta o replică ce nu venea. După o tăcere îndelungată, Guido rosti:

— Îmi placi, Ginia. Știi, îmi placi pentru că nu fumezi. Fetele care fumează au tot felul de complicații.

— Aici nu se simte mirosul acela de vopsea care te izbește când intri în atelier de pictură, zise atunci Ginia.

Guido se ridică și dădu să-și pună haina.

— Este miros de terebentină. Un miros plăcut.

Fără să știe cum, Ginia se pomeni cu el în față și simți o mână atingându-i ușor ceafa, în timp ce ea se holba ca o natângă și se lovea cu șoldul de masă.

Roșie ca jarul, îl simți pe Guido lângă ea, zicând:

— Mirosul tău la subsuoară e mai plăcut decât terebentina.

Ginia îi dăte un brânci și o zbughi pe ușă. Nu se opri decât să ia tramvaiul. După masă merse la cinema ca să îi iasă din minte după-amiaza aceea.

Dar, cu cât se gândea mai mult, cu-atât înțelegea mai limpede că avea să se întoarcă acolo, sus. De-asta era disperată, pentru că știa că se purtase ridicol, așa cum o femeie la vârsta ei nu trebuia să facă. Spera doar ca Guido să se fi simțit jignit și să nu mai încerce s-o îmbrățișeze. Îi venea să se ia la palme de ciudă, pentru că el îi strigase ceva, în jos, pe scară, dar ea nu-l auzise dacă-i spusese să se întoarcă. Toată seara, în întunericul din sala de cinema, se gândi că, orice hotărâre ar fi luat pe moment, tot s-ar fi întors acolo. Știa că dorința de a-l revedea pe Guido, de a-i cere scuze și de a-i spune că s-a purtat nesăbuit o va înnebuni.

Ginia nu s-a dus acolo a doua zi, dar s-a spălat la subsuori și s-a parfumat toată. S-a convins că ea fusese de vină că-l stârnise, dar în anumite momente era mulțumită

c-a avut curajul s-o facă, pentru că acum știa ce anume îi aprinde pe bărbați. „Astea sunt lucruri pe care Amelia le cunoaște prea bine, se gândea. Dar ca să le învețe, a fost nevoită să se piardă.”

Îi găsi pe Amelia și pe Rodrigues la cafenea, împreună. Abia intrată, se temea că aflaseră totul, pentru că Amelia o privise într-un fel anume, dar Ginia se liniști numaidecât și se prefăcu obosită și plictisită, în timp ce, gândindu-se la vocea lui Guido, îl asculta pe Rodrigues debitând obișnuitele lui prostii. Acum pricepea atâtea lucruri: de ce Rodrigues, în timp ce vorbea, se apleca spre Amelia, de ce închidea ochii ca o pisică, de ce Amelia se înțelegea cu el. „E un bărbat pe gustul ei, se gândea Ginia. Amelia e mai rea decât Guido.” Și îi venea să râdă, de parcă ar fi fost singură.

A doua zi se întoarse la atelier. De dimineață, la croitorie, doamna Bice le spusese că puteau rămâne acasă în după-amiaza aceea fiindcă era sărbătoare. Acasă dădu de Severino, care se schimba de cămașa pentru întrunire. Era sărbătoare națională, se scosese steagurile, și Ginia îl întrebase:

— Oare soldaților li se dă voie în permisie astăzi?

— Ar face mai bine să mă lase să dorm, zisese Severino.

Dar Ginia, fericită, nu așteptase să treacă pe la ea nici Amelia, nici Rosa, și o ștersese de acasă. Apoi, când să intre în clădirea cu atelierul, se căi că nu venise împreună cu Amelia.

„Trec doar pentru o clipă, s-o caut pe Amelia”, își zise și urcă treptele ușurel. Nu credea cu adevărat că Amelia ar fi fost acolo, pentru că la ora aceea o știa sub porticuri. Însă odată ajunsă în fața ușii, oprindu-se să-și tragă sufletul, auzi vocea lui Rodrigues.

VIII

Ușa era deschisă și se vedea fereastra ce dădea spre cer. Vocea lui Rodrigues era puternică și insistentă. Ginia se aplecă și îl văzu pe Guido care, sprijinit de masă, asculta.

— Se poate? zise ea încet, dar n-o auziră.

În cămașa gri-verde, Guido îi părea un muncitor. Privi spre ea fără s-o vadă.

— O căutam pe Amelia, zise Ginia cu un firicel de voce.

Atunci Rodrigues tăcu și Ginia îl văzu pe canapea, ținându-și un genunchi între mâini, privind nemișcat.

— Amelia nu-i aici? întrebă Ginia.

— Aici nu-i cafenea, îi răspunse Rodrigues.

Ginia se uită spre Guido și se opri. Îl văzu ducându-și mâinile în spate, sprijinindu-se de masă și îngustându-și ochii.

— Altădată nu veneau pe-aici toate fetele astea, zise el. Tu le atragi?

Ginia își lăsă capul în jos și înțelese din vocea lui Guido că nu era supărat.

— Hai, intră, îi zise, nu face pe prostuța.

Acea fu cea mai frumoasă după-amiază din viața Giniei. Se temea doar că va apărea Amelia și va începe cu aiurelile ei, dar timpul trecea, iar Guido și Rodrigues discutau mai departe, și din când în când Guido o privea zâmbind și-i spunea să-i zică și ea lui Rodrigues că greșește. Era o discuție despre pictură și Guido, înverșunat, spunea că de fapt culorile sunt culori. Rodrigues, ținându-și genunchiul, îl contrazicea și din când în când tăcea sau râdea țanțoș, răutăcios. Nu înțelegea ea ce discutau, dar când spunea Guido ceva, îi făcea plăcere să-l asculte. Avea un glas dezlănțuit și, ca să-l privească drept în ochi, Ginia își ținea răsuflarea.

Afară, pe acoperișuri, mai vedeai un pic de soare și fata, șezând lângă fereastră, își plimba privirea de la cer la cei doi și vedea în fundul camerei draperia vișinie, și se gândea că ar fi fost frumos să stea ascunsă în spatele ei, fără să știe nimeni, și să spioneze pe cineva care s-ar fi crezut singur în cameră.

Exact în clipa aceea Guido spuse:

— E frig. Mai este ceai?

— E și ceai, și spirtieră. Numai prăjiturelele lipsesc.

— Astăzi ni le face Ginetta, zise Guido întorcându-se. Spirtiera e după draperie.

— Ar fi mai bine să se ducă să cumpere niște biscuiți, fu de părere Rodrigues.

— Nici vorbă, se opuse Ginia. Mergi dumneata, că ești bărbat.

Și, în timp ce ei reluau discuția, Ginia căută lampa cu spirt în spatele draperiei, ceștile și cutia de ceai. După ce puse apa la fiert, clăti ceștile la spălător, în întunericul ușor înviorat de flăcăruie. Auzea cele două voci în spatele ei; i se părea că este singură în colțul acela, ca într-o casă goală, și că în jurul ei plutea o liniște adâncă, tocmai bună să se reculeagă și să gândească. În lumina aceea, abia se vedea patul desfăcut, în spațiul strâmt dintre perete și draperie. Ginia și-o închipui pe Amelia întinsă pe el.

Când ieși de după draperie, observă că o priveau curioși. Ginia își scosese pălăria; își înălță bărbia și merse la fereastră, de unde luă o farfurie mare, plină de vopseluri, ca o paletă. Dar Guido înțelese numaidecât, căută prin dulăpioare și îi întinse una curată. Pe farfuria aceasta Ginia puse ceșcuțele, ude încă, apoi se întoarse la lampa ei cu spirt și turnă ceaiul.

În timp ce beau, Guido îi povesti că ceșcuțele acelea erau un dar de la o fată ca și ea, care venea pe la el ca să-i facă portretul.

— Și unde e portretul ăla? întrebă Ginia.

— A, nu era chiar un model, zise Guido râzând.

— Dumneata ai să mai stai mult în armată? I-a întrebat Ginia, sorbindu-și încet ceaiul.

— Spre părerea de rău a lui Rodrigues, peste o lună mă liberez, răspunse Guido, apoi adăugă: Deci nu te mai simți jignită?

Ginia abia apucă să se strâmbe și să zâmbească ușor, clătinând din cap.

— Atunci, să ne tutuim, propuse Guido.

Mai ales după cină a fost frumos. Amelia, care trecu s-o ia, era și ea veselă „pentru că atunci când e sărbătoare și lumea nu face nimic, spunea, sunt fericită”. S-au dus împreună să se plimbe, glumind ca două nebune.

— Unde ai fost azi? o întreabă Amelia, pe drum.

— Nicăieri anume, răspunse Ginia. Mergem la dans, sus, pe colină?

— Nu mai e vară, știi! E prea mult noroi.

Și ca prin minune se treziră pe drumul ce ducea la atelier.

— Eu nu mai urc acolo, zise Ginia, gata cu pictorii tăi.

— Dar cine ți-a spus că acolo mergem? În seara asta suntem libere.

Ajunseră pe pod și se opriră să privească șiragul de ogindiri în apă.

— L-am văzut pe Bărbuță și m-a întrebat de tine, spuse Amelia.

— Nu s-a săturat să te tot deseneze?

— L-am văzut la cafenea.

— Nu-mi dă portretele?

Dar, sub ochii Ameliei, Ginia se gândea la altceva.

— Ce făceați altădată, când te duceai la Guido?

— Ce-ai fi vrut să facem? Râdeam și spăgeam pahare.

— După aceea v-ați certat?

— Asta-i bună! Într-o vară, el s-a dus la țară, a încuiat totul și cine l-a mai văzut de-atunci?

— Cum l-ai cunoscut?

— Cine-și mai aduce aminte? Fac pe modelul sau nu fac?

Dar în seara aceea era cu neputință să se certe, iar dacă stăteau lângă apă le era frig. Amelia își aprinsese țigara și fuma sprijinită de piatra parapetului.

— Până și pe stradă fumezi? o întrebă Ginia.

— Nu-i ca într-un local? răspunse Amelia.

Dar n-au mers într-o cafenea, fiindcă Amelia se săturase de cât ședea acolo ziua. În loc de asta, s-au întors spre casă și s-au oprit în fața cinematografului. Era prea târziu să mai intre. În timp ce se uitau la fotografii, ieși Severino, înveșmântat tot în negru, cu o mină plictisită. Severino o salută pe Amelia dând din cap, apoi se întoarse câțiva pași și începu să stea de vorbă cu ele. Ginia nu-l mai văzuse niciodată atât de galant. Ameliei i-a spus chiar că îi place voaleta ei. Le-a povestit filmul ca să le facă să râdă, iar Amelia râdea, însă nu ca la cafenea, când îi ziceau chelnerii ceva: râdea cu toată gura, arătându-și dinții, așa cum se râde între fete și cum de la o vreme n-o mai făcuse. Vocea ei era foarte răgușită: probabil din cauza fumatului, se gândea Ginia. Severino le însoți până

la bar și le oferi câte o cafea amândurora, spunându-i Ameliei că trebuiau să facă în vreun fel să se întâlnească într-o duminică.

— Să dansăm?

— Desigur.

— Păi atunci poate veni și Ginia, zise Amelia.

Giniei îi venea să râdă.

Au însoțit-o pe Amelia până acasă și, după ce ușa se închise după ea, s-au întors acasă amândoi. „Guido are aproape vârsta lui Severino, se gândea Ginia; ar putea fi fratele meu. Cum mai e viața! Guido, pe care nu-l cunosc, m-ar lua de braț și ne-am opri pe la colțuri, mi-ar spune că sunt femeie și ne-am privi îndelung. Pentru el, sunt Ginetta. Nu trebuie să cunoști pe cineva ca să-l iubești.” Și, cu lucrurile astea-n minte, tropăia alături de Severino părându-i-se că a rămas tot o fetiță, iar la un moment dat îl întrebă dacă îi place Amelia și-și dădu seama că rostise ceva la care el nu se aștepta.

— Cu ce se ocupă? răspunse Severino.

— Face pe modelul.

Severino nu înțelese, pentru că începu să spună că de fapt rochiile îi veneau bine, și atunci Ginia schimbă vorba și-l întrebă dacă trecuse de miezul nopții.

— Să fii atentă, îi zise Severino, Amelia știe să se descurce, iar lângă ea tu faci figură de prostituată.

Ginia îi spuse că se vedeau rar și Severino tăcu; apoi, din mers, își aprinse o țigară și ajunseră în fața ușii lor de parcă fiecare era singur.

În noaptea aceea, Ginia dormi puțin și pătura o apăsa, dar se gândi la multe lucruri care, cu cât înainta spre zori, se făceau mai extravagante. Se închipuia singură în patul acela desfăcut, din colțișorul atelierului, și că-l aude pe Guido mișcându-se dincolo de draperie, și că trăiește cu el, sărutându-l și făcându-i de mâncare. Cine știe unde lua masa Guido înainte de a se fi înrolat. După asta se gândi că nu crezuse niciodată că are să se încurce cu un soldat, dar că Guido, îmbrăcat civil, trebuie că era un bărbat foarte bine, așa blond și puternic, și încerca să-și amintească vocea lui, pe care o și uitase, în timp ce pe-a lui Rodrigues și-o aducea aminte foarte bine. Trebuia să-l revadă, fie și numai să-l audă vorbind. Și, cu cât se gândea mai mult, cu-atât pricepea mai puțin de ce Amelia îl alesese pe Rodrigues, în loc să-l aleagă pe el. Era mulțumită că nu știa ce anume făcuseră Amelia și Guido împreună pe vremea când spărgeau pahare.

Când a sunat deșteptătorul, ea nu dormea, visând cu ochii deschiși la atâtea lucruri în căldura plăcută a patului. În zori, regretă că venise iarna și că nu mai aveai cum vedea frumoasele culori ale soarelui. Cine știe dacă nu cumva și Guido se gândea la asta, el care spunea că în culoare stă totul.

— Ce frumusețe, spuse Ginia și se ridică.

IX

A doua zi, la prânz, Amelia veni la ei acasă, dar cum Ginia lua masa cu Severino, au vorbit doar așa, de una, de alta. Când au ieșit pe stradă, Amelia îi zise că în dimineața aceea fusese la o pictoriță care i-ar fi dat de lucru. De ce nu venea și Ginia? Nebuna aia ar fi vrut să facă un tablou cu două femei îmbrățișate și așa ar fi pozat împreună.

— De ce nu se pictează singură, în oglindă? replică Ginia.

— Vrei să stea goală cât pictează? râse Amelia.

Ginia îi răspunse că nu poate ieși când pofteste de la slujbă.

— Dar aia ne plătește, știi? continuă Amelia. E un tablou la care va lucra mult. Dacă nu vii tu, nu mă ia nici pe mine.

— N-ajunge să te duci doar tu?

— Trebuie să fie două femei care se opintesc, pricepi? E nevoie de două pentru treaba asta. E un tablou mare. Trebuie numai să stăm ca și cum am dansa.

— Eu nu vreau să pozez, insistă Ginia.

— De ce ți-e frică? E și ea femeie.

— Nu vreau.

Discutară până la tramvai, și Amelia începu s-o întrebe ce anume credea ea că are sub fustă de păstrat ca pe niște sfinte odoare. Vorbea furioasă, fără s-o privească.

Ginia nu răspundea. Dar când Amelia îi zise că pentru Bărbuță ea, Ginia, ar fi primit să se dezbrace, îi râse în nas.

Se despărțiră atât de supărate, încât era limpede că Amelia nu avea s-o ierte. Dar Giniei, care la început ridicase din umeri, i se făcu frică deodată la gândul că Amelia și-ar fi bătut joc de ea, împreună cu Guido și cu Rodrigues, și nu era sigură că Guido ar fi fost atât de nevinovat încât să nu râdă și el. „Pentru el aș poza, dac-ar vrea”, se gândea. Dar știa foarte bine că Amelia era mai bine făcută decât ea și că un pictor ar fi preferat-o. Amelia era mai femeie.

După-amiază târziu trecu pe la atelier, să ajungă înaintea Ameliei. Era ora când Guido îi spusese că se ducea de obicei acolo. Găsi ușa din lemn. Îi trecu prin cap că Guido era la cafenea, cu cei doi. Merse până acolo și privi o clipă prin fereastră și n-o văzu decât pe Amelia, fumând la o masă, cu bărbia sprijinită în pumn. „Sărmana”, se gândi Ginia în drum spre casă.

După cină, văzu din stradă atelierul luminat și alergă sus, bucuroasă; dar Guido nu era. Îi deschise Rodrigues, care o pofti înăuntru, scuzându-se că mânca, pentru că-i era foame. Mânca salam pe o bucată de hârtie, în picioare, lângă masă, în lumina aceea melancolică de prima dată. Mânca la fel ca un copil, mușcând din pâine, și, de n-ar fi fost pielea feței de culoare închisă și ochii aceia vicleni, Ginia ar fi glumit poate. Îl refuză când el o invită să guste și doar îl întrebă de Guido.

— Când nu vine, e consemnat, îi răspunse Rodrigues. Trebuie să rămână în cazarmă.

„Atunci mă duc”, se gândea Ginia, dar nu îndrăznea s-o spună, căci Rodrigues o fixa cu ochii aceia ai lui și așa ar fi înțeles că venise numai pentru Guido. Privea nehotărâtă prin cameră, care, în lumina aceea, părea într-adevăr o mizerie, cu hârtii și chiștoace aruncate pe jos, și-l întrebă pe Rodrigues dacă aștepta pe cineva.

— Da, îi răspunse, oprindu-se din mestecat.

Nici atunci Ginia nu fu în stare să plece.

Îl mai întrebă pe Rodrigues dacă o văzuse pe Amelia.

— Voi două nu faceți altceva decât să alergați una după alta, îi zise Rodrigues, privind-o. De ce, că doar sunteți femei amândouă?

— De ce? zise Ginia.

Rodrigues rânjea:

— De ce? Dar voi trebuie s-o știți. Din intuiție. Nu așa fac femeile-ntre ele?

Atunci Ginia s-a frământat un moment, apoi a întrebat:

— Amelia m-a căutat?

— Ba mai mult, zise Rodrigues, te vrea!

În fundul camerei, draperia fu dată la o parte și se ivi Amelia. Înaintă impetuoasă și Rodrigues, mușcând zdravăn din pâine, se învârti în jurul mesei ca și cum s-ar fi jucat de-a prinselea. Amelia nu purta pălărie și, din mâniaoasă cum părea, se opri în mijlocul camerei, râzând. Dar râdea fals.

— Nu știam că tu ești, spuse ea.

— Ah, cinați, zise Ginia scurt.

— O mică cină intimă, făcu Rodrigues. Dar în trei va fi și mai intimă.

— Îl căutai pe Guido, spuse Amelia.

— Am trecut pentru o clipă, dar mă așteaptă Rosa. E deja târziu.

— Stai, proasto! îi strigă Amelia.

— Nu sunt o proastă, răspuse Ginia și o zbughi în jos pe scări.

Credea că e singură când ajunse la colț, dar auzi pași repezi venind în urma ei. Era Amelia, fără pălărie:

— De ce fugi? Nu cumva l-ai crezut pe Rodrigues?

— Lasă-mă-n pace! îi zise Ginia, fără să se oprească.

Trecură câteva zile și ei inima îi bătea încă de parcă ar fi alergat. Când își amintea de cei doi, de-acolo din atelier, strângea din pumni. La Guido nu îndrăznea să se gândească și nu știa cum să facă să-l revadă. Era convinsă că l-a pierdut și pe el.

„Sunt o proastă, îi dete ei prin minte la urma urmei. De ce tot fug mereu? Nu sunt învățată încă să stau singură. Să vină să mă caute, dacă mă vor.”

Din ziua aceea a stat cuminte și se gândea la Guido fără să se mai tulbure și începu să ia aminte la Severino care, când era întrebat ceva, înainte de a răspunde se uita în pământ și niciodată nu-i dădea dreptate celui care vorbise: mai degrabă nu scotea un cuvânt. Ca bărbat, nu era deloc prost. În schimb, până acum ea se purtase

precum Rosa. Era de înțeles ca lumea să o trateze ca pe Rosa.

N-a mai mers să caute pe nimeni la cinema sau la sala de dans. S-a mulțumit să cutreiere singură pe străzi și să se ducă uneori până-n centru. Era noiembrie, în unele seri lua tramvaiul, cobora la porticuri, se învârtea o clipă, apoi se întorcea acasă. Spera mereu să-l întâlnească pe Guido și cerceta chipul fiecărui soldat care trecea pe lângă ea. Mai mult din curiozitate, se încumetă o dată, cu inima ticăind, să meargă până în fața cafenelei Ameliei, și văzu multă lume, nu însă și pe ea.

Zilele treceau încet, dar frigul te silea să stai la adăpost, și în melancolia aceea Ginia se gândea că o vară ca ultima nu va mai trăi niciodată. „Eram o altă femeie, își zicea, este de neînchipuit să fi fost atât de nebună. Am ieșit cu bine printr-o minune.” I se părea de necrezut că va veni vara iarăși în anul următor. Se și vedea pe bulevarde, seara, singură și cu ochii roșii, de acasă la muncă și de la muncă acasă, în aerul molcom, ca o fată de treizeci de ani. Mai rău era că nu îi mai plăcea, ca altădată, să stea aceea jumătate de oră singură pe întuneric, în pat. Chiar trebăluind prin bucătărie se gândea la atelierul de pictură și mereu îi rămânea destul timp ca să privească aiurea.

După aceea își dădu seama că-n felul acesta trecuseră nu mai mult de cincisprezece zile. Spera de fiecare dată ca, ieșind de la croitorie, sub portic să se întâmple ceva neobișnuit, și pentru că nimeni niciodată n-o căuta, asta-i lăsa impresia că ziua era pierdută, că era deja mâine, și

poimâine, și că aștepta, aștepta ceva ce n-avea să se întâmple vreodată. „Nici n-am împlinit șaptesprezece ani, se gândea. Mai am atâta timp.” Dar nu pricepea de ce Amelia, care fugise după ea fără pălărie, nu se mai arăta. Poate că doar îi fusese teamă că va vorbi.

Într-o după-amiază, doamna Bice veni să-i spună că îi telefonase cineva.

— E o femeie cu voce de bărbat, o anunță.

Era Amelia.

— Ascultă, Ginia, zi-le că Severino se simte rău și vino la noi. E și Guido, cinăm împreună.

— Și Severino?

— Fugi acasă, fă-i de mâncare și după aia vino. Te așteptăm.

Ginia se supuse, dădu fuga acasă și-i zise lui Severino că lua cina cu Amelia; își aranjă părul și ieși pe ploaie. „Amelia avea o voce de tuberculoasă, biata fată”, se gândea Ginia.

Era hotărâtă s-o șteargă dacă nu era Guido. Îi găsi pe Amelia și pe Rodrigues făcând focul pe întuneric la o sobă cu petrol.

— Și Guido? întrebă.

Amelia se ridică trecându-și dosul palmei peste frunte și arătă spre draperie. De după ea s-a ivit capul lui Guido, care-i strigă: „Ciao”, și atunci Ginia îi zâmbi. Pe masă zăceau îngrămădite farfurii, hârtii și cumpărături. Chiar atunci pe tavan se proiectă cercul luminos al sobei.

— Aprindeți lumina! strigă Guido.

— Nu, să stăm așa, e frumos, zise Amelia.

Nu era cald și trebuia să ții pe tine pardesiul. Ginia merse la spălător, dând la o parte draperia, și întrebă de acolo cu glas tare:

— Ce sărbătorim astă-seară?

— Dacă insiști, pe tine, îi zise Guido încet, ștergându-se pe mâini. De ce n-ai mai venit?

— Am fost, dar dumneata lipseai, șopti Ginia.

— Vorbește-mi cu tu, îi zise el, astă-seară ne tutuim cu toții.

— Te-au consemnat? Pe dumneata? întrebă Ginia.

— Pe *tine* te-au consemnat, zise Guido mângâind-o pe păr.

În clipa aceea în spatele ei fu aprinsă lumina, iar Ginia lăasă draperia să cadă și se uită ținută la tabloul cu pepenele.

Pentru a mânca, au așteptat să se mai încălzească atmosfera. Tot învârtindu-se așa cu pardesiele pe ei, parcă erau la cafenea. Rodrigues își turnă să bea și umplu și alte trei pahărele.

— Nu începeți, zise Amelia.

Rodrigues zise că tocmai, trebuiau să înceapă. După aceea au adus masa lângă canapea, având grijă să nu verse paharele, iar Ginia și Amelia se așezară.

Pe masă erau salam, fructe, prăjituri și două sticle cu vin. Ginia se gândea dacă așa erau petrecerile pe care le făcuse Amelia pe vremuri cu Guido și o întrebă după ce bău un pahărel, iar ei, râzând, au început să povestească

toate nebuniile pe care le făcuseră acolo. Ginia asculta invidioasă, părându-i-se că se născuse prea târziu și socotindu-se o toantă. Înțelegea acum de ce pictorii erau luați peste picior: din pricina vieții deosebite de a celorlalți, căci Rodrigues, care nu picta, stătea tăcut și mesteca, iar dacă-și dădea cu părerea, doar își bătea joc. Pe Ginia o privea în ochi malițios, iar ea-l acoperea de toată ura pe care-o resimțea pentru că Guido se distrase cu Amelia.

— Nu se face să-mi povestești lucrurile astea mie, care nu eram acolo, scânci Ginia.

— Dar astă-seară ești, distrează-te, zise Amelia.

Atunci pe Ginia o cuprinse o poftă, dar o poftă nebună, să fie singură cu Guido. Pricepu însă c-o încerca un asemenea curaj numai pentru că Amelia ședea lângă ea. Altfel, ar fi fugit.

„Tot n-am învățat să stau liniștită, își repeta. Să nu mă pierd cu firea.”

Apoi ceilalți și-au aprins țigările și i-au dat și ei una. Ginia nu voia, dar Guido veni lângă ea, se așeză alături, i-o aprinse și-i zise că nu trebuia să respire. Ceilalți doi se îmbrățișau pe colțul canapelei.

Atunci Ginia se ridică în picioare, se desprinse din mâinile lui Guido, lăsă țigara și străbătu atelierul tăcută. Ridică draperia și se opri în întuneric. În spatele ei vorbele se auzeau ca un murmur îndepărtat.

— Guido, șopti ea fără să se întoarcă și se aruncă pe pat cu fața în jos.

X

Au ieșit împreună toți patru, fără să vorbească, iar Guido și Rodrigues le-au însoțit până la tramvai. Cu chipiul pe ochi, Guido nu mai era el, dar îi strângea mâna într-ale lui și-i spunea „Dragă Ginetta”. Mergând, ei i se părea că trotuarul se scufundă. Amelia o luă de braț.

În timp ce așteptau tramvaiul, începură să discute despre biciclete. Dar Guido se apropie de ea și-i zise încet:

— E vai de tine dacă te răzgândești. N-o să-ți mai fac portretul.

Ginia îi zâmbi și-i strânse mâna.

În tramvai, tăcută, Ginia se uita ținută la spinarea vatmanului.

— Du-te acasă și bagă-te-n pat, îi zise Amelia. E numai din pricina vinului.

— Nu-s beată, să nu crezi asta, răspunse Ginia.

— Vrei să te însoțesc? o întrebă Amelia.

— Lasă-mă-n pace.

Atunci Amelia îi povesti cum fusese altă dată, ca să-i explice cum mersese treaba, și Ginia asculta uruitul tramvaiului.

Când se văzu singură în casă, începu să se simtă mai bine, pentru că nu mai erau pironiți asupra ei ochii nimănui. Se așeză pe pat și o oră întreagă rămase așa,

privind în pământ. Apoi, dintr-odată, se dezbracă, se vâî sub pătură și stinse lumina.

A doua zi era soare și, în timp ce se îmbrăca, Giniei i se părea că fusese bolnavă. Se gândi că Guido era în picioare de trei ore, zâmbi în oglindă și-și dădu un pupic. Apoi ieși, înainte ca Severino să se întoarcă.

Se mira că pășește ca întotdeauna, că-i este foame, și mintea nu-i era ocupată decât de-un lucru: că de acum încolo trebuia să se vadă cu Guido fără ceilalți doi. Însă Guido îi zisese doar să vină la atelier; de întâlniri în altă parte nu vorbise. „Probabil că-l iubesc cu adevărat, se gândea Ginia, altfel nu mi-ar păsa.” Vara se întorsese pe neașteptate, cu cheful de-a colinda, de-a râde, de-a nu lucra. Nu i se părea deloc adevărat tot ce se întâmplase. Îi venea să râdă gândindu-se că, pe întuneric, și de-ar fi fost Amelia, pentru Guido ar fi fost la fel. „Se vede că-i place cum vorbesc, cum privesc, cum mă port; și ca prietenă mă place, mă iubește. Nu credea că am șaptesprezece ani, mă săruta pe ochi; sunt cu adevărat femeie.”

Acum era plăcut să lucreze toată ziua cu mintea la atelierul de pictură și așteptând să vină seara. „Sunt mai mult decât un model, își spunea Ginia, suntem prieteni.” Amelia, care nu pricepea în ce consta frumusețea din tablourile lui Guido, îi stârnea milă. Dar la ora două, când veni s-o ia, Ginia voia s-o întrebe un lucru și nu știa cum să o ia. N-avea curaj să îl întrebe pe Guido.

— Te-ai mai văzut cu cineva? o întrebă.

Amelia ridică din umeri, iar Ginia continuă:

— Ieri, când ai stins lumina, îmi vâjâia capul și cred că am țipat. Ai auzit strigând?

Amelia asculta foarte serioasă.

— Eu n-am știut nimic, zise încet. Doar că ai dispărut. Așa deci, Guido te-a strâns de gât. Măcar v-ați distrat?

Ginia se strâmbă, privind drept înainte. Au mers mai departe pe jos până la stația următoare.

— Îl iubești pe Rodrigues? o întrebă pe Amelia, care suspină și zise:

— Nu-ți fie teamă. Nu-mi plac blonzii. Cel mult, prefer blondele.

Atunci Ginia zâmbi și nu mai zise nimic. Era mulțumită să umble așa cu Amelia și să știe că se înțelegeau. S-au despărțit sub porticuri, liniștite, și Ginia s-a uitat din colț după Amelia, întrebându-se dacă se ducea la pictorița aceea să-i pozeze.

Ea, însă, la șapte s-a întors la atelier și a urcat cele cinci etaje fără grabă, să nu se facă roșie la față. Suia încet, dar câte două trepte odată. Își tot spunea că, dacă Guido lipsea cumva, nu era, totuși, vina lui. Însă ușa era deschisă. Guido îi auzi pașii și îi ieși în întâmpinare pe coridor. Acum Ginia era cu adevărat fericită.

Ar fi vrut să vorbească, să-i spună atâtea lucruri, dar Guido închise ușa și, mai înainte de orice, o îmbrățișă. Prin ferestre mai pătrundea puțină lumină și Ginia își ascunse fața în umărul lui. I-a simțit căldura pielii prin cămașă. S-au așezat pe canapea și, tăcută, Ginia a început să plângă.

Lăcrimând, se gândea: „Dacă ar plânge și Guido”, și simțea în inimă o arsură ce se răspândea în tot corpul și credea c-o să leșine. Dar deodată rămase fără sprijin; își dădu seama că Guido se ridica, așa că deschise ochii. L-a văzut stând în picioare și privind-o curios. Atunci încetă cu lacrimile, pentru că i se părea că plânge în public. Sub privirea lui, Ginia, care abia zărea printre lacrimi, simți din nou c-o podidește plânsul.

— Ei, zise Guido parcă în glumă, avem atât de puține bucurii pe lume, că nu e cazul să mai și plângi.

— Plângeam de fericire, îi zise Ginia încet.

— Așa mai merge, spuse Guido, dar altădată să zici imediat.

Așa că jumătatea aceea de oră, în care Ginia ar fi vrut să-l întrebe despre atâtea lucruri, despre Amelia, despre el, despre tablourile lui și ce făcea seara, și dacă o iubea, a trecut pentru că Ginia nu a avut curaj și-a reușit numai să-l facă să meargă în spatele draperiei, pentru că în lumină i se părea că toată lumea stă cu ochii pe ea. Aici, în timp ce se sărutau, Ginia îi șopti că ieri îi făcuse ceva atât de rău, că-i venise să strige, și atunci Guido se purtă mai tandru, o încurajă și o mângâie, spunându-i la ureche: „O să treacă, ai să vezi, o să treacă. Te doare?”. Apoi, în timp ce stăteau așa lungiți alături, încercând să se bucure de picătura aceea de căldură, îi explică multe lucruri și-i zise că de o fată ca ea avea el grijă, să fie liniștită. Atunci, Ginia i-a luat mâna, pe întuneric, și i-a sărutat-o.

Acum, când știa că Guido e atât de bun, deveni mai curajoasă și, sprijinindu-și capul de umărul lui, i-a spus că voia mereu să-l întâlnească numai singur, fiindcă lângă el se simțea bine, nu și cu ceilalți.

— Seara, Rodrigues vine aici să doarmă, zise Guido, n-o să vrei să-l trimit pe acoperiș. Aici se lucrează, știi?

Dar Ginia i-a răspuns că se mulțumea cu o oră, cu o clipă, că și ea lucra, c-ar fi fugit în fiecare seară de acasă la ora aceea, doar să-l găsească singur.

— Când o să te liberezi, Rodrigues o să mai vină? îl întrebă. Mi-ar plăcea atât de mult să te văd pictând, dar să nu fie nimeni altcineva.

După aceea îi zise că ar poza pentru el, numai cu condiția asta. Stăteau întinși pe întuneric, iar Ginia nu-și dădea seama că se lăsa noaptea. În seara aceea Severino fu nevoit să meargă la slujbă cu burta goală, dar nu se întâmpla prima oară și nu se mai plânsese până atunci. Ginia plecă din atelier abia când apăru Rodrigues.

În acele ultime zile înainte de liberare, Guido își petrecea serile pregătind pânze și uscându-le, aranjându-și șevaletul și făcând ordine peste tot. Nu ieșea niciodată în oraș. Părea lucru hotărât că Rodrigues avea să locuiască tot la el. Dar Rodrigues nu știa decât să facă dezordine și să înceapă să-l țină de vorbă pe Guido când era grăbit. Ginia ar fi fost atât de bucuroasă să-l ajute pe Guido la ordine și curățenie în atelier, dar văzându-l pe Rodrigues crezu că-i deranja, așa că începu să iasă iarăși cu Amelia. S-au dus la cinema, pentru că amândouă gândeau câte

ceva pe ascuns și nu le era ușor să-și petreacă seara vorbind. Era limpede că Amelia urmărea ceva, pentru că se lega mereu de blonde și de blonzi. Dar acum Ginia ținea la ea și nu era în stare să-și ascundă simțămintele. Așa că, întorcându-se spre casă, îi vorbi.

O întrebă dacă se înțelesese cu pictorița aceea. Amelia păru mirată și îi zise s-o lase baltă.

— Ba nu, ce vrei? N-am pozat niciodată, însă îmi pare rău c-ai pierdut slujba aia.

— Ascultă, tu zilele astea ai descoperit dragostea și nu-ți pasă de nimeni. Bine faci. Dar eu, în locul tău, aș fi atentă.

— De ce? o întrebă Ginia.

— Ce spune Severino? Îi e pe plac cumnatul? făcu Amelia râzând.

— De ce trebuie să fiu atentă? întrebă Ginia.

— Îl furi pe pictorul meu cel frumos și mai întrebi?

Atunci Ginia simți o împunsătură în inimă și cum o ațintesc ochii Ameliei, pe drum.

— Ai pozat pentru Guido? o întrebă.

Amelia o luă de braț și-i zise:

— Glumeam. Apoi, după o clipă de tăcere: Nu-i mai frumos să mergem la plimbare noi două, care suntem femei și-o știm, decât să ne facem sânge rău cu niște prost-crescuți care habar n-au avut vreodată ce-i aia o fată, și pe prima pe care o văd o terfelesc?

— Dar tu ești cu Rodrigues, spuse Ginia.

Amelia ridică din umeri.

— Pf! Spune-mi un lucru: Guido e atent, cel puțin?

— Nu știu, răspunse Ginia.

Amelia o prinse de bărbie și o opri.

— Uită-te-n ochii mei.

Erau în umbra unui portic. Ginia nu se împotrivi, fiindcă era vorba de Guido, iar Amelia o sărută pe gură repezit.

XI

Porniră mai departe și Ginia zâmbea înspăimântată sub privirea Ameliei.

— Șterge-te de ruj, îi zise Amelia cu un glas liniștit.

Fără să se oprească, Ginia se uită în oglinjoară până la celălalt felinar și nu mai termina cu studiatul ochilor și aranjatul părului.

— Știi că în seara asta am băut? o întrebă Amelia după ce trecură de felinar.

Ginia și-a pus oglinjoara la loc și merse mai departe, fără să răspundă. Pașii lor răsunau pe caldarâm. Când au ajuns la colț, Amelia dădu să se oprească.

— Pe aici, spuse Ginia.

Au făcut colțul împreună și, ajunse sub portic, Amelia își luă la revedere:

— Atunci, ciao.

— Ciao, răspunse Ginia și merse mai departe singură.

A doua zi Guido a aprins lumina când a intrat ea, fiindcă afară era ceață și, cu ferestrele acelea mari, parcă te înconjura cu totul.

— De ce n-aprinzi sobița? îl întrebă.

— E aprinsă, răspunse Guido, care de data asta purta haină. Nu-ți fie teamă, în iarnă facem focul în cămin.

Umblând prin încăpere, Ginia desprinsă o bucată de material prins de perete în cuie și descoperi acolo un cămin plin de diverse lucruri aruncate și de teancuri de cărți.

— Ce frumos e. Și cine pozează se-așază aici?

— Dacă e-n stare să stea gol, completă Guido.

Apoi au scos o valiză de sub patul aflat după draperie, înăuntrul căreia își ținea Guido hainele.

— Au mai pozat fete pentru tine? îl întrebă Ginia. Arată-mi mapele cu desene.

Guido o prinse de braț.

— Ce multe știi tu despre pictori. Ia spune-mi, cunoști vreunul?

În glumă, Ginia își pecetlui gura cu degetul și se luptă să-și elibereze brațul.

— Mai bine dă-mi să-ți văd mapele. Spuneai că veneau atâtea fete cu Amelia!

— Se înțelege, asta mi-e meseria.

Apoi, ca s-o liniștească, o sărută.

— Pe cine cunoști?

— Pe nimeni. Apoi, îmbrățișându-l, i-a spus: Aș vrea să te cunosc numai pe tine și aici să nu vină nimeni, niciodată.

— Ne-am plictisi, îi zise Guido.

În seara aceea Ginia vru să măture, dar nu exista nicio mătură, așa că se mulțumi să pună în ordine patul de după draperie, care era murdar ca un coteț.

— Ai să dormi aici? îl întrebă pe Guido.

El îi răspunse că noaptea îi plăcea să vadă ferestrele și că avea să doarmă pe canapea.

— Atunci nu mai fac patul, zise Ginia.

A doua zi aduse în poșetă un pachetel. Era o cravată pentru Guido. El o luă glumind și o probă la cămașa gri-verde.

— O să-ți stea bine îmbrăcat civil, îi spuse Ginia.

Apoi au intrat după draperie și s-au îmbrățișat pe patul nefăcut, trăgând pătura peste ei, căci era frig. Guido îi zise că el ar fi trebuit să-i ofere daruri, iar Ginia, făcând o mutrișoară, îi ceru o mătură pentru atelier.

Zilele acelea, când se vedeau așa, pe fugă, au fost cele mai frumoase, dar niciodată n-aveau timp să stea de vorbă în liniște, fiindcă Rodrigues apărea pe neașteptate, și Ginia nu voia s-o găsească fără pantofi. Dar într-una din ultimele seri Guido i-a spus că avea în plan să-și achite o datorie, așa că au hotărât să iasă după cină.

— O să mergem la cinema, zise Guido.

— De ce? Mai bine ne plimbăm, e așa de frumos împreună.

— Dar este frig, spuse Guido.

— Putem să mergem la o cafenea sau într-o sală de dans.

— Nu-mi place să dansez, zise Guido.

Au plecat împreună, iar Ginia era impresionată că pășește pe stradă alături de un sergent, dar se gândea că era Guido, el era. Guido o luase de braț aproape de subsuoară, de parcă ar fi fost o fetiță. Dar trebuia să salute mereu ofițerii, și atunci Ginia trecu de partea cealaltă și se prinse ea de brațul lui. Se plimbau așa, și strada părea alta.

„Dacă am întâlni-o pe Amelia”, se gândea Ginia, vorbindu-i lui Guido despre doamna Bice și căutând să nu râdă. Guido glumea și spunea:

— În câteva zile n-o să-i mai salut pe maimuțoii ăștia. Ia uită-te ce mutre caraghioase au.

— Și Ameliei îi place să se oprească în fața trecătorilor și să le râdă în nas, zise Ginia.

— Amelia exagerează uneori. O știi de mult?

— Suntem vecine, răspunse Ginia. Dar tu?

Atunci Guido i-a povestit despre anul când și-a luat atelierul, unde veneau să îl caute prietenii lui studenți, printre care era unul ce mai apoi s-a călugărit. Amelia nu poza pe atunci, dar îi plăcea să se distreze, și veneau toți în timpul zilei și seara și râdeau și beau, în timp ce el se străduia să mai lucreze. Chiar cum se petrecuseră lucrurile

pentru întâia oară cu Amelia, nu-și mai amintea. După aceea unul s-a dus la armată, altul și-a dat examenele, altul s-a căsătorit: s-a terminat cu veselie.

— Îți pare rău? întrebă Ginia, uitându-se la el atent.

— Mai rău îi pare celui călugărit, care-mi scrie când și când și mă întreabă dacă mai lucrez și dacă mă mai văd cu cineva.

— Dar li se permite să scrie?

— Păi nu sunt la închisoare, răspunse Guido. El era singurul căruia-i plăceau tablourile mele. Dacă l-ai vedea: un bărbat puternic la fel ca mine, înalt, cu ochi de fată. Pricepea totul, păcat de el.

— Tu n-ai să te călugărești, Guido?

— Nu-i niciun pericol.

— Lui Rodrigues nu-i plac tablourile tale. El chiar că are față de popă.

Dar Guido l-a apărat pe Rodrigues zicând că era un pictor extraordinar, numai că unul dintre cei care, înainte de a picta, se gândea la ce avea să aștearnă pe pânză și nu făcea nimic întâmplător; nu îi lipsea decât culoarea.

— În țara lui e prea multă culoare, spuse Guido. Când era mic, i-a venit rău din pricina asta și-acum ar vrea să picteze fără așa ceva. Și ce bine o face!

— O să mă lași să te văd cum pictezi cu culoare? îl întrebă Ginia strângându-i brațul.

— Dacă am să mai fiu în stare s-o fac când voi pune în cui uniformă. Înainte lucram cu adevărat. Terminam un

tablou pe săptămână. Viața de atunci mă-nșuflețea. S-au dus vremurile bune.

— De mine nu-ți pasă deloc? îl întrebă Ginia.

Atunci Guido o strânse de braț.

— Tu nu ești vara. Tu nu știi ce-nseamnă să faci un tablou. Ar trebui să mă îndrăgostesc de tine ca să devii inteligentă. Și-atunci aș pierde timpul. Trebuie să știi că un bărbat lucrează numai dacă are prieteni care-l înțeleg.

— Niciodată n-ai fost îndrăgostit? îl întrebă Ginia fără să-l privească.

— De voi, femeile? N-am timp.

După ce au obosit de atâta umblat, s-au dus la o cafenea făcând pe îndrăgostiții, iar Guido și-a aprins țigara și a ascultat ce-i spunea Ginia, privind la cei care intrau și ieșeau. Apoi, ca s-o mulțumească, i-a schițat cu creionul profilul pe marmura mesei.

— Știi, mă bucur că n-ai mai fost îndrăgostit, îi zise Ginia la un moment dat, când erau singuri.

— Dacă zici tu, spuse Guido.

Au încheiat seara melancolici, căci ieși la iveală că Guido, imediat ce avea să termine serviciul militar, trebuia să tragă o fugă până acasă, la țară, să-și vadă mama. Ginia s-a consolată cum a putut: făcându-l să-i povestească despre ai lui, despre meseria tatălui său, despre copilărie. Află că avea o soră pe nume Luisa, dar îi displăcu faptul că Guido era de fapt țăran.

— Când eram copil, umblam desculț, îi mărturisi râzând, și Ginia pricepu atunci cum de avea el mâinile

vânjoase și glasul puternic, și nu-i veni a crede că un țăran putea să fie pictor.

Ciudat era că Guido se lăuda cu asta.

— Dar tu ești, totuși, aici, îi zise Ginia.

Guido îi răspunse însă că adevărata pictură se făcea la țară.

— Eu mă simt bine doar pe un vârful de deal, completă el.

De atunci Ginia se gândi mult, cine știe de ce, la acea Luisa, și o invidia că este sora lui Guido, și încerca să-și imagineze ce vorbise Guido cu ea când era copil. Acum înțelegea de ce Amelia nu-l dorise niciodată. „Dacă n-ar fi fost pictor, ar fi fost un țăran oarecare”, își zicea, și și-l închipuia recrut ca pe toți băieții aceia care trec cântând, în martie, cu batista legată la gât, și pleacă în armată. „Dar el stă aici, se gândea ea, și a fost student, și avem părul la fel.” Cine știe dacă Luisa nu era și ea tot blondă. În noaptea aceea, de cum intră în casă, Ginia încuie ușa, se dezbracă în fața oglinzii și se privi atentă, comparându-și părul cu părul blond de pe ceafa lui Guido. Acum tot răul pe care-l simțise îi trecuse și i se părea extraordinar că nu-i rămăseseră semne. Își închipui că-i pozează lui Guido și se așează pe un scaun cum făcuse în ziua aceea Amelia, în atelierul lui Bărbuță. Cine știe câte fete văzuse Guido! Singura pe care n-o văzuse încă bine era ea, și Ginia, la acest simplu gând, își simțea inima bătând. Ar fi fost frumos să devină dintr-odată ca Amelia, brună, dezinvoltă

și indiferentă. Așa, nu putea să-l lase pe Guido s-o vadă goală. Mai întâi trebuia să se căsătorească.

Dar Ginia știa că n-ar fi luat-o niciodată de soție, cu toată dragostea ei pentru el. Asta a știut-o din prima seară, când s-a abandonat în brațele lui. Guido era chiar prea bun că se oprișe din lucru pentru a trece după draperie cu ea. Putea să-l mai vadă numai dacă avea să-i pozeze. Altfel, într-o bună zi, Guido și-ar fi găsit pe altcineva.

Ginia simțea că-i e frig acolo, în fața oglinzii, și își acoperi cu pardesiul coapsele goale, pe care i se făcuse pielea de găină. „Iată cum aș arăta dac-aș poza”, își spunea și o invidia pe Amelia, căreia nu-i mai era rușine.

XII

Când l-a văzut pe Guido ultima oară, în seara de dinaintea plecării, Ginia a priceput dintr-odată că a face dragoste cum îi plăcea lui era un lucru mortal și a rămas prostită într-atât, încât Guido a dat să ridice draperia să-i vadă fața, dar Ginia l-a ținut de mâini și nu i-a îngăduit. Apoi, când a venit Rodrigues și Ginia i-a lăsat pălăvrăgind,

a înțeles ce înseamnă să nu fii căsătorit și să nu-ți poți petrece ziua și noaptea împreună cu cel iubit. A coborât pe scară năucită, de data asta convinsă că nu mai era ea și că toți ceilalți aveau să își dea seama. „Din cauza asta e interzis să faci dragoste, din cauza asta”, se gândea Ginia. Și se întreba dacă și Amelia, și Rosa trăiseră așa ceva. Se zări în vitrine umblând ca beată și, din imaginea aceea tulbure, care trecea ca o umbră, simțea că e o alta. Acum înțelegea de ce toate actrițele aveau ochii neliniștiți. Dar trebuie că nu de la asta rămâneau însărcinate, pentru că actrițele nu au copii.

De îndată ce Severino plecă, Ginia încuie ușa și se dezbracă în fața oglinzii. Se regăsi aceeași și i se păru cu neputință. Își simțea pielea ca dezlipită de trup și fiori reci din valul de mai devreme o străbăteau încă. Dar nu se schimbase, era palidă și albă ca întotdeauna. „Dacă Guido ar fi aici să mă vadă, se gândi ea în grabă, l-aș lăsa să mă privească. L-aș spune că acum sunt cu adevărat femeie.”

Sosi duminica, iar s-o petreacă fără Guido i-era și greu, și urât. Amelia veni s-o viziteze și Ginia fu fericită pentru că acum nu-i mai stârnea frică și, avându-l pe Guido la care să se gândească, nu mai simțea nevoia s-o ia în serios. O lăsa să pălăvrăgească, iar în acest timp mintea îi stătea la secretul ei. Amelia, sărmana, era mai singură ca ea.

Nici Amelia nu știa unde să se ducă. Era o după-amiază scurtă și rece, totul fusese îmbibat de ceață, care-ți tăia până și pofta să mergi la stadion, ca să vezi meciul.

Amelia-i ceru să-i facă o cafea și voia să rămână în casă, să stea de vorbă întinsă pe canapea. Dar Ginia își puse pălăria și zise:

— Să mergem. Vreau să ne ducem pe deal.

Amelia, în chip ciudat, se supuse: era amărâtă în ziua aceea. Au luat tramvaiul să ajungă mai repede, deși nu știau de ce. Ginia vorbea, umbla, alegea ce străzi să urmeze, de parcă ar fi avut o țință. Când au început să urce dealul, se porni o ploaie mărunță, iar Amelia se tot văicărea și nu mai voia s-audă de colină.

— Se cerne ceața, atâta tot, nu e nimic, îi zise Ginia.

Erau de-acum în apropierea pomilor din parc, pe șoseaua goală, unde ți se părea că te afli în afara lumii și nu se-auzea decât clipocitul apei în rigole și, departe, în urma lor, scrâșnetul vreunui tramvai. Aerul începea să miroasă a umed și a câmp deschis și, mai mult decât răcoarea, se simțea iz de frunze putrezite. Amelia se însuflețea puțin câte puțin și tropăiau pe asfalt ținându-se la braț și râdeau zicându-și că erau pesemne nebune și că nici măcar îndrăgostiții nu se duceau pe colină pe-un așa timp.

Din urmă le ajunse un automobil luxos care, după ce le depăși, începu să încetinească.

— De-am avea așa ceva, spunea Amelia.

Din automobil se ivi un braț gri care le făcu semn.

— Doriți să urcați? întrebă un ins cu monoclu când ajunseră în dreptul lui.

— Luăm mașina, Amelia? șopti Ginia zâmbind.

— Țsta mai degrabă ne duce pân' la dracu' și după aia ne lasă să ne întoarcem pe jos, răspunse Amelia.

Au pornit-o mai departe, cu individul în urma lor, rulând încet, spunând prostii și claxonând.

— Eu mă duc cu mașina, zise Amelia, iartă-mă, dar e oricum mai bine decât să-ți tocești pantofii.

— Blondina nu vine? întrebă individul, sărind din mașină.

Era un bărbat pe la patruzeci de ani, slab de tot.

Așadar au urcat, Amelia stând la mijloc și Ginia, strivită de portieră. Domnul cel slab se strecură la volan și, ca pentru început, întinse un braț pe după umerii Ameliei. La vederea mâinii aceleia osoase și bronzate lângă ureche, Ginia se gândi: „Dacă mă atinge, îl mușc”. Dar au pornit imediat și domnul acela, văzut din profil – și care avea o cicatrice urâtă la tâmplă –, s-a concentrat la drum, iar Ginia, sprijinită cu obrazul de geamul mașinii, se gândi cât de frumos ar fi să-și petreacă timpul călătorind în cele șapte zile în care lipsea Guido.

Dar totul se sfârși repede. Ajuns într-un loc mai deschis, automobilul a încetinit și s-a oprit. În întâmpinare le-au ieșit nu pomii aceia frumoși și înverziți, ci un loc gol plin de ceață și de fire de telegraf. Coasta colinei părea un munte despuiat.

— Aici voiiați să coborâți? întrebă domnul fără să-și dea jos monoculul, întorcându-se spre ele.

— Mergeți împreună la cafenea. Eu mă întorc pe jos, zise atunci Ginia.

Amelia o fulgeră din ochi.

— E o nebunie, fu de părere bărbatul.

— Mă-ntorc pe jos, insistă Ginia. Sunteți doi și e suficient.

— Proasto, îi șopti Amelia în timp ce cobora, nu înțelegeai că ăsta nu vorbește, ci plătește?

Dar Ginia se întoarse și strigă:

— Mulțumesc pentru tot! S-o duceți acasă pe prietena mea.

Ajunsă pe șosea, a ascultat o clipă să audă, în liniștea ceții, dacă se auzea pornind motorul. Apoi a râs de una singură și a început să coboare. „Oh, Guido, așa ai să mă ierți”, se gândea ea și-și trecea ochii peste dealuri, respira răcoarea și aerul de câmp. Și Guido se afla în mijlocul câmpurilor, pe dealurile lui. Poate era în casă, lângă foc, și fuma o țigară, așa cum făcea în atelier, să se încălzească. Atunci Ginia se opri, fiindcă își aminti de colțișorul din spatele draperiei – atât de jilav și de întunecos – de parcă ar fi fost acolo. „Oh, Guido, întoarce-te”, spunea strângându-și pumnii în buzunare.

A ajuns repede acasă, dar părul încă umed, ciorapii stropiți și oboseala i-au ținut în continuare tovărășie. Și-a scos pantofii, s-a întins pe patul cald și a pălăvrăgit cu Guido. Se gândea la automobilul acela frumos, amuzându-se pentru Amelia și imaginându-și că prietena ei îl cunoștea, pesemne, pe domnul acela de mai înainte.

Când Severino s-a întors de la lucru, fata îi zise că se săturase să tot lucreze la croitorie.

— Schimbă-ți meseria, interveni el împăciuitor. Dar nu mă mai lăsa flămând. Găsește-ți un program mai omenos.

— Am atâtea de făcut!

— Mama spunea întotdeauna că e mai bine să rămâi acasă, la cât câștigi.

Ginia țâșni de pe canapea.

— Anul ăsta nu m-am dus la cimitir!

— Am fost eu, îi zise Severino. Nu te preface. Știi prea bine.

Dar Ginia vorbise ca să zică ceva. Fără puținul pe care-l câștiga, n-ar fi avut ce să pună pe ea, nu și-ar fi putut cumpăra mănuși pentru spălatul vaselor, să-și cruțe mâinile. Și n-ar fi putut cumpăra parfumul, pălăria, cremele, cadourile pentru Guido, și ar fi fost o muncitoare ca și Rosa. Timpul era ceea ce-i lipsea ei. Își dorea un serviciu care să-i ocupe doar dimineața.

Pe de altă parte, era plăcut să aibă ocupație. Ce-ar fi făcut în orele acelea fără Guido dacă ar fi trebuit să stea acasă, sau ar fi hoinărit toată ziua, înnebunită de gânduri? Așa, a doua zi se întoarce la croitorie, și ziua trecu. Sosi iute acasă și pregăti o cină bună pentru Severino și hotărî să-l ospăteze bine zilele acelea, pentru că după avea să-l lase flămând cu adevărat.

Amelia nu se arăta. În câteva seri Ginia fu cât pe-acți să iasă, dar își aminti că-și promisese să n-o facă și spera ca Amelia să treacă pe la ea. Veni o dată Rosa, care voia să-și facă o rochie și adusese să-i arate o mostră de material, iar Ginia nu prea știa ce să îi spună. Au vorbit despre Pino,

dar Rosa nu pomeni că l-ar fi schimbat. Se plângea însă că se plictisea de moarte și insista: „Ce vrei, dacă te măriți, e vai de tine”.

Ginia băgă de seamă că dacă se gândea mereu la Guido nu mai putea să doarmă, și uneori se înfuria că el nu înțelege că trebuie să se întoarcă. „Cine știe dacă se întoarce luni? își spunea. Poate că nu se-ntoarce.” O ura, mai ales, pe Luisa, care, deși i-era doar soră, se bucura să-l vadă toată ziua. O cuprinse o neliniște atât de mare, că se gândea să meargă la atelier și să afle de la Rodrigues dacă Guido își respecta sau nu promisiunile.

În schimb, se duse la cafenea și o întâlni pe Amelia.

— Cum a mers duminică? întrebă Ginia.

— A mers bine, zise Amelia încetișor, fumând și fără să zâmbească măcar.

— Te-a condus acasă?

— Desigur. De ce ai șters-o?

— S-a simțit jignit?

— Nici vorbă, spuse Amelia privind-o drept în ochi. A zis doar: „Spirituală, mititica”. De ce ai șters-o?

Ginia simți că roșește.

— Ascultă, era ridicol cu monoclul ăla.

— Caraghioaso.

— Și Rodrigues?

— Tocmai ce a plecat.

Se întoarseră acasă împreună și Amelia o anunță:

— Astă-seară trec pe la tine.

În seara aceea niciuna n-a adus vorba de o ieșire în oraș. După ce termină de spălat vasele, Ginia se așează pe marginea canapelei, pe care Amelia stătea întinsă.

Au rămas o vreme tăcute, apoi Amelia șopti cu vocea ei răgușită:

— „Spirituală, mititica”.

Ginia clătină din cap, privind în altă parte. Amelia își întinse mâna și o mângâie pe păr.

— Lasă-mă-n pace, se împotrivi Ginia.

Cu un suspin adânc, Amelia se ridică în cot.

— M-am îndrăgostit de tine, spuse ea răgușit.

Ginia își întoarse dintr-odată privirea spre ea.

— Dar nu pot să te sărut, continuă Amelia. Am sifilis.

XIII

— Știi ce-i aia?

Ginia făcu semn din ochi că da, fără o vorbă.

— Eu, însă, nu știam ce e.

— Cine ți-a spus-o?

— N-auzi cum vorbesc? o întrebă Amelia, parcă sugrumată.

— Vorbești așa din cauză că fumezi.

— Așa credeam și eu, spuse Amelia. Dar cavalerul tău de duminică era medic. Privește!

Își desfăcu bluza și-și scoase un sân.

— Eu nu cred, zise Ginia.

Amelia își ridică ochii, cu sânul între degete, și o privi.

— Atunci sărută-mă aici, deasupra, unde e umflat.

O clipă se uitară țintă una la alta; apoi Ginia închise ochii și se aplecă peste sân.

— Ah, nu, zise Amelia, deja te-am sărutat eu o dată.

Ginia își dădu seama că transpirase toată și zâmbi prostește, înroșindu-se ca focul. Amelia o privea tăcută.

— Nu vezi că ești caraghioasă? îi spuse într-un sfârșit. Tocmai acum să mă iubești, când ești îndrăgostită de Guido, iar de mine nici că-ți pasă!

Se încheie la bluză cu mâna ei slabă.

— Spune adevărul: de mine nici că-ți pasă.

Ginia nu știu ce să-i răspundă, pentru că nici ea nu-și dădea seama ce fusese pe cale să facă. Dar îi părea bine că Amelia se purtase rău cu ea, pentru că pricepea acum ce însemnau nudurile, pozatul și vorbele ei. O lăsă pe Amelia să se descarce vorbind și tot timpul simți că-i este greață, ca în copilărie când se spăla și-și punea hainele pe un scaun, lângă sobă.

Dar când Amelia rosti că boala se vedea în sânge, Ginia se înspăimântă.

— Ce-ți fac? o întrebă.

Când povestea, Amelia era mai disperată decât dacă tăcea. Îi zise că ți se ia sânge negru din braț, cu seringă. Că te dezbracă și că te țin în frig mai mult de o jumătate de oră. Medicul, mereu înfuriat, amenința c-o s-o închidă într-un spital.

— N-are puterea asta, zise Ginia.

— Ești copil, răspunse Amelia. Mă poate băga și la închisoare, dacă vrea. Tu nu știi ce înseamnă spitalul.

— Dar de unde l-ai luat?

Amelia se uită la ea cu capul aplecat.

— Se ia făcând dragoste.

— Ajunge ca unul din cei doi să-l aibă.

— Chiar așa, zise Amelia.

Atunci Ginia își aminti de Guido și se făcu atât de palidă, că nu mai fu în stare să scoată nicio vorbă.

Amelia se așezase și își ținea sânul prin bluză. Se uita țintă, în gol; și așa, fără voaletă și disperată, vedeai bine că nu mai e ea însăși. Din când în când strângea din dinți, arătându-și gingiile. Nici parfumul cu care-și dăduse nu mai izbutea s-o liniștească.

— Trebuia să-l fi văzut pe Rodrigues, vorbi după un timp cu glasul acela al ei. Tocmai el, care spunea că orbește și că moare acoperit de plăgi. S-a albit până-n vârful urechilor. Amelia se strâmbă de parcă ar fi scuipat: Întotdeauna se întâmplă așa; el n-are nimic.

Ginia o întreabă cu atâta grabă dacă era sigură, încât Amelia se opri.

— Da, fii liniștită, i-au luat și lui sânge. Nemernicii sunt rezistenți. Ți-e frică pentru Guido?

Ginia încercă să zâmbească și clipi din ochi. Amelia rămase tăcută o veșnicie, apoi zise dintr-odată:

— Guido nu m-a atins niciodată, fii liniștită.

Atunci Ginia se simți fericită. Atât de fericită, încât puse o mână pe umărul Ameliei.

— Nu ți-e teamă să mă atingi? o întrebă strâmbându-se.

— Dar noi nu facem dragoste, bâigui Ginia.

Bătăile inimii i s-au liniștit treptat, pe măsură ce Amelia vorbea despre Guido. I-a spus că nici măcar nu se sărutase cu el, pentru că, totuși, nu poți face dragoste cu toată lumea, și că Guido îi plăcea, dar nu pricepea cum de-i plăcea și ei, amândoi blonzi. Ginia simțea cum îi revine în suflet căldura și se bucura de ea, fericită.

— Dar dacă Rodrigues n-are nimic, atunci înseamnă că nici tu nu ai. S-au înșelat.

Atunci Amelia o privi pe sub sprâncene:

— Dar ce credeai? Că el mi l-a dat?

— Nu știu, spuse Ginia.

— El e mai fricos decât un țânc, zise Amelia printre dinți. Nu-i el. Dar o pedepsește Dumnezeu. Cea care mi l-a făcut cadou stă mai rău decât mine. Nu știe încă, și o s-o las să orbească.

— E o femeie? întrebă Ginia în șoaptă.

— Au trecut mai mult de două luni de-atunci. Semnul ăsta e-un dar de la ea, și și-a atins bluza.

Toată seara Ginia încercă s-o consoleze, atentă totuși să nu se lase atinsă, și-și făcea curaj gândindu-se că numai se ținuseră de braț, și, de altfel, Amelia îi spusese că pentru a te îmbolnăvi trebuie să ai o rană, pentru că infecția trece prin sânge. Și-apoi Ginia era sigură, dar nu îndrăznea să zică asta, că lucrurile acelea li se întâmplau doar celor care păcătuiau cum făcea Amelia. Dar ajungând aici, înceta să se mai gândească, pentru că atunci ar trebui să fim bolnavi cu toții.

În schimb, i-a spus coborând scările că nu trebuia să se răzbune pe femeia aceea care, dacă nu știa, n-avea nicio vină. Dar Amelia, oprită pe ultima treaptă, o întrerupse:

— Să-i trimit, atunci, un buchet de flori?

Și-au făgăduit să se vadă a doua zi la cafenea, iar Ginia o privi cum se îndepărtează, cu inima bătându-i tare.

Dar a doua zi Ginia parcă nu mai era ea. Plecă de-acasă cu o oră mai devreme, când încă erau aprinse felinarele, și dădu fuga la atelier. Nu îndrăzni să urce imediat și se plimbă pe stradă, în frig, pentru că Rodrigues dormea, iar ei îi părea că încă se întoarce de pe-o parte pe alta în pat. Însă apoi urcă, tremurând, și bătu la ușă.

L-a găsit în pijama pe Rodrigues, care o privi cu ochi tulburi și, țopăind prin cameră, merse să se așeze din nou pe marginea patului. Totul era murdar și luminos cantotdeauna, iar Ginia începu să se bâlbâie și Rodrigues să-și scarpine gleznele până când ea îl întrebă dacă fusese la doctor. Atunci au zis amândoi ce le-a venit la gură despre

Amelia, iar Ginia, căreia-i tremura glasul, privea în altă parte, să nu mai vadă picioarele alea urâte.

— Eu mă bag din nou în pat, mi-e frig, zise Rodrigues și se răsuci, trăgând pătura peste el.

Când Ginia i-a mărturisit, tremurând toată, că Amelia o sărutase, el izbucni în râs, sprijinindu-se în cot, în umbră.

— Atunci suntem tovarăși, îi zise. Doar un sărut?

— Da, răspunse Ginia. E vreun pericol?

— Ce fel de sărut?

Ginia nu pricepea. Atunci Rodrigues i-a explicat și Ginia se jură că fusese un sărut ca între copii.

— Un fleac, spuse Rodrigues. Fii liniștită.

Ginia stătea în picioare, lângă draperie, și pe masă erau un pahar murdar și niște coji de portocală.

— Când se întoarce Guido? întrebă ea.

— Luni. Vezi? Aceea e o natură moartă, și-i arată paharul.

Ginia zâmbi și se depărtă.

— Șezi, Ginia. Stai aici pe pat.

— Trebuie să plec, răspunse Ginia, lucrez.

Dar Rodrigues se plânse atunci că îl trezise și-acum nu mai voia să-i spună nici bună ziua.

— Ca să sărbătorim că am scăpat de nenorocire, zise el.

Atunci Ginia se așeză pe marginea patului, aproape de draperia trasă într-o parte.

— Mi-e teamă pentru Amelia, zise ea. Biata fată, e disperată. Într-adevăr poți să orbești de la așa ceva?

— Nici vorbă, zise Rodrigues. Se vindecă. O să-i găurească tot corpul, o să-i taie o bucățică de piele și ai să vezi că doctorul ăla o să se culce iar cu ea. Crede-mă.

Ginia încercă să nu zâmbească, iar Rodrigues continuă:

— V-a dus sus pe colină? și vorbind îi mângâia mâna, de parcă ar fi fost spinarea unei pisici. Ce mâini reci, se miră el. De ce nu vii să te încălzești?

Ginia se lăsă sărutată pe gât.

— Stai cuminte, îi zise.

Apoi se ridică, roșie toată, și o zbughi.

XIV

Seara, a venit și Rodrigues la cafenea și s-a așezat la măsuță, alături de Ginia.

— Cum stai cu cu vocea? o întrebă și în glumă, și în serios.

Ginia tocmai încerca s-o încurajeze pe Amelia explicându-i că se va vindeca, și preferă să nu zică nimic. Abia dacă schimbă o privire cu Rodrigues.

Tăcu și Amelia, dar se gândea să întrebe cât e ceasul, când Rodrigues spuse ironic:

— Așa, vasăzică, acum îmi seduci și minorele?

Amelia nu pricepu imediat și Ginia apucă să închidă ochii. Când i-a deschis, auzi glasul amenințător al Ameliei:

— Ce ți-a povestit proasta asta?

Dar lui Rodrigues i se făcu milă, așa că zise:

— A venit azi-dimineață să mă trezească, voia să afle de la mine ce mai faci.

— Are timp de pierdut, făcu Amelia.

Ginia a încercat în zilele acelea să fie foarte bună, pentru ca Guido să se întoarcă în sfârșit, și a trecut iarăși pe la Rodrigues. Nu la atelier, fiindcă amintirea celor întâmplute o speria, și apoi Rodrigues era un somnoros, ci s-a dus la prânz în cârciumioara unde mânca și unde ar fi mâncat și Guido. Era pe strada cu tramvaiul, iar ea trecu pe-acolo un moment, să mai glumească și să mai afle noutăți. Se purta ca Amelia și îl lua peste picior. Dar Rodrigues o înțelesese și nu și-a mai întins mâna spre ea. Au hotărât împreună să vină amândoi duminică la atelier, să facă puțină curățenie pentru Guido.

— Noi, sifiliticii, nu avem teamă de nimic, zise Rodrigues.

Amelia, în schimb, nu mai trecea pe-acolo. Ginia stătu cu ea toată după-amiaza de sâmbătă și o însoți la doctorul care-i făcea injecțiile. S-au oprit nehotărâte la ușă, iar în cele din urmă Amelia zise:

— Nu veni sus; ar putea să-ți găsească și ție vreo boală.

Apoi urcă vioaie pe scară și-i mai spuse: „Ciao, Ginia”, astfel că Ginia, din veselă cum fusese mai înainte, se

Întoarse acasă disperată. Nici gândul că rămăsese numai o zi până la întoarcerea lui Guido n-a mai împăcat-o îndeajuns.

Și duminica a trecut ca un vis. Ginia a stat la atelier toată după-amiaza și a măturat, a frecat, a făcut ordine. Rodrigues nici n-a îndrăznit s-o deranjeze. A ajutat-o la căratul maldărelor de hârtii și de coji. Apoi au scuturat cărțile de pe cămin și le-au pus pe un scrin, în chip de bibliotecă. În timp ce spălau penelurile, Ginia rămase o clipă ca vrăjită: mirosul de terebentină îi amintea de Guido, de parcă i-ar fi stat alături. Zâmbi, căci Rodrigues nu pricepea.

— E norocos, porcul ăla, zise Rodrigues după ce Ginia, terminând, a ieșit de după draperie cu un prosop în mână. Nici nu se-așteaptă la așa ceva.

Apoi au băut ceai lângă sobă și-au răsfoit niște mape ale lui Guido pe care le găsiseră sub cărți, dar Ginia a fost dezamăgită, căci erau numai peisaje și un cap de bătrân.

— Răbdare, răbdare, știu eu ce cauți, zise Rodrigues.

Nu dură mult și începură desenele cu femeii. Păreau niște figurine. Ginia le privea amuzată, căci avea în față moda de acum doi ani. Apoi au apărut și nuduri. Apoi au apărut și nuduri de bărbați, iar Ginia le răsfoi în grabă pentru că Rodrigues, sprijinit de perete, se aplecase spre ele. În cele din urmă apăru și o femeie îmbrăcată, o tânără cu fața pătrată, de țărancă, numai capul și umerii.

— Cine e? întrebă Ginia.

— Sora lui, poate, răspunse Rodrigues.

— Luisa?

— Nu știu.

Ginia studie ochii aceia mari și gura aceea fină. Nu semăna cu nimeni.

— E frumoasă, zise ea. Nu are aerul ăla de adormită pe care-l redați mereu voi, pictorii.

— Să vorbească fiecare în dreptul lui, spuse Rodrigues. Eu nu mă bag în treaba asta.

Ginia era așa de bucuroasă, că, dacă Rodrigues ar fi știut, ar fi putut s-o sărute. El, însă, stătea melancolic, ghemuit pe canapea, iar dacă prin ferestre n-ar fi intrat încă puțină lumină, Ginia și l-ar fi închipuit pe Guido lângă ea și l-ar fi mângâiat. A închis ochii, să se gândească la asta.

— Cât de frumos e, rosti cu voce tare.

Apoi îl întreabă încă o dată pe Rodrigues dacă știa cumva ora exactă la care Guido va sosi a doua zi. Dar Rodrigues răspunse că Guido putea să se întoarcă pe bicicletă. Apoi au vorbit despre satul lui Guido și, fără să fi călcat vreodată pe acolo, Rodrigues i l-a descris, în glumă, ca pe-o îngrămădire de cotețe de porci și de găini, cu drumurile atât de desfundate în acel anotimp, că poate nici nu reușea să iasă de-acolo. Ginia se bosumflă și îi ceru să termine.

Au ieșit împreună și Rodrigues i-a făgăduit că nu o să arunce scrum pe jos.

— O să dorm pe-o bancă în noaptea asta. E bine așa?

Au ieșit din clădire râzând și Ginia a luat tramvaiul gândindu-se la Amelia, la fetele din desene, cu care se compara în mintea ei. I se părea că ieri fuseseră pe colină, și-acum Guido se întorcea.

A doua zi s-a trezit uluită. Se făcuse amiază dintr-odată. Se înțelesese cu Rodrigues că, dacă sosea Guido, se vor întâlni la cafenea. A trecut prin fața cafenelei în vârful picioarelor și i-a văzut la tejghea, prin vitrină. Cu impermeabilul pe el, Guido era slab și stătea cu un picior sprijinit de bară. Singur, Ginia nu l-ar fi recunoscut. Impermeabilul descheiat lăsa la vedere o cravată gri, nu cea de la ea. Îmbrăcat civil, Guido nu mai părea un tinerel.

Vorbea cu Rodrigues și râdeau. „Dac-ar fi fost aici Amelia... Mă voi preface că o caut”, se gândi Ginia. Ca să se hotărască să intre fu nevoie să-și amintească faptul că îi făcuse curățenie în atelier.

Încă din prag Guido a văzut-o, și-atunci a mers spre el de parcă ar fi intrat în cafenea din întâmplare. Dar ce emoții i-a dat Guido în acele clipe! Printre oameni care intrau și ieșeau, el i-a întins mâna, continuând să vorbească întors spre Rodrigues.

Nu și-au spus aproape nimic. Guido se grăbea mai tare decât ea, fiindcă îl aștepta cineva. O înveseli cu un surâs, o întrebă cum o mai duce și din prag îi strigă: „La revedere!”.

Ginia mergea către tramvai, zâmbind ca o proastă. În momentul acela cineva o luă de braț și un glas, glasul lui Guido, îi spuse la ureche:

— Ginetta!

S-au oprit, Ginia cu ochii în lacrimi.

— Unde te duceai? Întrebă Guido.

— Acasă.

— Fără să treci să mă saluți?

Guido o strânse de braț și o privi cu ochii aceia ai lui.

— Oh, Guido, mărturisi Ginia, cât te-am așteptat, numai pe tine.

S-au întors pe trotuar tăcuți.

— Acum du-te acasă și, când ai să vii la mine, te rog să nu mai plângi, îi zise Guido.

— În seara asta?

— În seara asta.

În seara aceea, înainte de a ieși, Ginia se spălă anume pentru Guido. Simțea cum i se înmoaie picioarele gândindu-se la asta. Urcă treptele cuprinsă de mii de spaime. Ajunsă în fața ușii, trase cu urechea: era lumină și nimeni nu vorbea. Atunci tuși, cum făcuse și altădată, dar nu simți nicio mișcare, așa că hotărî să bată.

I-a deschis Guido, râzând, și din fundul camerei o voce de fată a întrebat „Cine e?”. Guido i-a întins mâna și a invitat-o să intre.

Sub lumina palidă, în spatele draperiei o tânără își puneă impermeabilul. Nu avea pălărie și o privea de sus, de parcă ar fi fost stăpâna casei.

— E o colegă, spuse Guido. E numai Ginia.

Cealaltă merse către fereastră, mușcându-și buza, să se privească în geamul întunecat. Pășea la fel ca Amelia. Ginia se uita când la ea, când la Guido.

— Așadar, Ginia, zise Guido.

În cele din urmă fata a plecat, nu fără să-i arunce o ultimă căutătură atentă din prag. A trântit ușa și i s-au auzit pașii îndepărtându-se.

— E un model, îi explică Guido.

În noaptea aceea au rămas pe canapea cu lampa aprinsă, iar Ginia n-a mai încercat să se ascundă. Aduseseră sobița aproape de canapea, dar tot era rece și, după scurtă vreme în care Guido o privise, Ginia trebui să se vâre sub pătură. Dar cel mai frumos era că se gândea, cuprinsă de brațele lui, că aceasta era însăși dragostea. Guido se ridică, gol cum era, să aducă niște vin și se întoarse țopăind de frig. Au pus paharele pe sobiță, să le încălzească, iar când reveni Guido mirosea a vin, însă pe Ginia o încânta mai mult parfumul cald al pielii lui. Guido avea părul creț pe piept, care ei îi gâdila obrazul, și în momentele când se descopereau Ginia compara părul lui blond cu-al său și se rușina, dar îi și plăcea în același timp.

I-a șoptit lui Guido la ureche că-i era teamă să-l privească, iar el i-a spus atunci să nu îl mai privească.

Chiar când stăteau îmbrățișați sub pătură au discutat despre Amelia, iar Ginia i-a spus că o femeie purta toată vina.

— Îl merită atunci, răspunse Guido. Ce, astea-s lucruri de glumă?

— Cum mai miroși a vin, spuse cu glas scăzut Ginia.

— E cel mai plăcut miros pe care-l poți simți în pat, răspunse Guido, dar Ginia îi acoperi gura cu mâna.

Apoi au stins lumina și au rămas tăcuți. Ginia își pironise ochii în tavanul întunecat, purtând în minte atâtea lucruri, în vreme ce Guido respira alături de ea. Prin ferestre, în depărtare se zăreau niște lumini. Aroma aceea de vin amestecată cu suflare caldă o trimitea cu gândul la satul lui Guido. Apoi se gândi dacă lui Guido îi plăcea într-adevăr trupul ei subțire, sau dacă nu cumva o prefera pe Amelia, brună și frumoasă. Guido o sărutase peste tot, fără să zică ceva.

Apoi își dădu seama că Guido adormise, și i se păru de necrezut că puteau dormi așa îmbrățișați, astfel că se desprinseser ușurel și găsi un locșor răcoros, așa de rece, că se neliniști: simțea că e goală și că e singură. Au cuprins-o din nou dezgustul și jena, ca în copilărie, când se spăla. Și se întrebă de ce făcea Guido dragoste cu ea și se gândi la ziua ce avea să vină, la toate zilele în care-l așteptase, și ochii i se umplură de lacrimi și plânse încet, să nu fie auzită.

S-au îmbrăcat pe întuneric și pe întuneric Ginia îl întreabă deodată cine era fata aceea care poza.

— E-o biată amărâtă căreia i s-a spus că m-am întors.

— E frumoasă? întreabă Ginia.

— N-ai văzut-o?

— Dar cum se poate să pozeze pe frigul ăsta?

— Voi, fetele, nu suferiți de frig, zise Guido. Sunteți făcute să stați goale.

— Eu n-aș putea, fu de părere Ginia.

— Dar ai stat aici, în seara asta.

În lumină, Guido o privi zâmbind.

— Mulțumită? o întreabă.

S-au așezat unul lângă altul pe canapea, iar Ginia și-a lăsat capul pe umărul lui, să nu-l privească în ochi.

— Mi-e atât de teamă că tu nu mă iubești, îi zise.

Apoi au făcut ceaiul și Guido ședea fumând, în timp ce ea umbla prin încăpere.

— Te las să faci ce vrei, îmi pare. Până și pe Rodrigues l-am trimis să se plimbe toată seara.

— Se întoarce în curând? întreabă Ginia.

— Nu are cheia de la intrare. Mă duc să-l iau de jos.

Așa că se despărțiră sub portic, căci Ginia nu voia să-l întâlnească pe Rodrigues. Se întoarse acasă cu tramvaiul, abătută, fără să se mai gândească la nimic.

Așa a început adevărata ei viață de îndrăgostită, pentru că acum, după ce se văzuseră goi, totul i se părea altfel. Acum era ca și căsătorită și, chiar fără Guido, îi era de ajuns să se gândească la ochii lui, cum au privit-o, ca să

nu se mai simtă singură. „Asta înseamnă să te căsătorești.” Cine știe dacă maică-sa făcuse tot ca ea. Însă i se părea cu neputință ca și alți oameni să fi avut un asemenea curaj. Nicio femeie, nicio fată nu ar fi fost în stare să vadă un bărbat gol cum se uitase ea la Guido. Un lucru ca acesta nu poate să se întâmple de două ori.

Dar Ginia nu era proastă, știa că toate fetele gândesc la fel. Și Rosa, mai demult, voise să se omoare. Singura deosebire era că Rosa făcuse dragoste la iarbă verde și nu avea habar cât de frumos era să stai de vorbă și să te întâlnești cu Guido.

Și, de altfel, cu Guido ar fi fost frumos și-n câmp. Ginia se gândea mereu la asta. Blestema zăpada și frigul năprasnic care nu te lăsau să faci nimic și se gândea, topită de plăcere, la vara ce urma să vină, când aveau să meargă pe colină, când aveau să se plimbe noaptea, când aveau să deschidă ferestrele. Guido îi spusese: „Trebuie să mă vezi la țară. Numai acolo pictez. Nicio fată nu-i atât de frumoasă ca o colină”. Ginia se bucura că Guido n-o luase ca model pe fata aceea și că voia să picteze un tablou pe care să-l așeze de jur împrejurul camerei, ca o spărtură în zid prin care să se vadă colinele și cerul limpede, de oriunde ai privi. Se gândise la asta de când era soldat, iar acum umbla ziua întreagă cu tot felul de fâșii de hârtie pe care arunca culori ce nu însemnau încă nimic, erau deocamdată doar niște încercări. Într-o zi îi zisese Giniei: „Nu te cunosc încă de ajuns ca să-ți fac portretul. Să mai așteptăm”.

Pe Rodrigues nu-l mai zărise aproape deloc: înainte de cină, când venea Ginia la atelier, el era deja plecat la cafenea. În schimb, veneau alții să-și petreacă seara împreună cu Guido – chiar și femei, pentru că Ginia văzuse odată un muc de țigară mânjit cu ruj –, iar atunci i-a spus, ca să-i facă plăcere, că-i era teamă că-l deranjează și că pe ea oamenii aceia o intimidau. I-a propus lui Guido să-i lase ușa deschisă când era singur și dorea s-o vadă. „Guido, eu aș veni mereu, dar înțeleg că tu ai viața ta. Vreau ca atunci când ne vedem să fim singuri, iar tu să nu fii nevoit să mă găsești nesuferită”, i-a zis ea. Spunându-i astfel de lucruri, Ginia simțea o plăcere nebună, ca atunci când se îmbrățișau. Dar prima oară când găsi ușa închisă, nu se putu stăpâni și bătu, cu sufletul la gură.

Amelia trecea pe la ea uneori după prânz, cu o figură obosită și ochi încercănați. Ieșeau de îndată, fiindcă Ginia nu voia să-i lase timp să se așeze pe pat, și le apuca ora trei hoinărind. Fără să-și facă probleme, Amelia intra în câte un bar și-și bea cafeaua, lăsând urme de ruj pe ceașcă. Își dădea cu mult ruj, ca să nu fie palidă. Când Ginia i-a zis că așa putea să infecteze ceștile, ea îi răspunse, ridicând din umeri:

— Să le spele. Ce crezi? Lumea e plină de oameni ca mine. Singura diferență e că alții nu știu.

— Dar arăți mai bine. Ai vocea mai clară.

— Ți se pare? o întrebă Amelia.

Despre altceva nu vorbeau, iar Ginia, care avea atâtea lucruri s-o întrebe, nu îndrăznea. Singura dată când s-a referit la Rodrigues, Amelia se strâmbă și zise:

— Dă-i încolo pe-ăia doi!

Dar într-o seară se înființă la ea în casă și o întrebă:

— Te duci la Guido în seara asta?

— Nu știu, răspunse Ginia, cred că are vizite.

— Și tu-l obișnuiești cu viciul ăsta, să nu cumva să-l stânjenești? Proasto, cât timp o să roșești, n-o să obții nimic.

În timp ce mergeau, Ginia o întrebă dacă se certase cu Rodrigues.

— E veșnic același porc, zise Amelia. Ți-a spus el asta? Când te gândești că i-am salvat pielea.

— Nu. El zice numai că asta-i o scuză pe care ai găsit-o tu ca să faci dragoste cu medicul ăla.

Amelia începu să râdă amenințătoare. Când ajunseră sub portic, Ginia văzu sus fereastra luminată și o apucă disperarea, fiindcă până atunci sperase ca Guido să fie plecat.

— Nu-i nimeni acasă, zise ea. Să nu ne ducem.

Dar Amelia intră hotărâtă.

I-au găsit pe Guido și pe Rodrigues făcând focul în cămin. Amelia a intrat prima, apoi Ginia, care încerca să zâmbească.

— Ia te uită cine a venit, zise Guido.

XVI

Ginia întrebă dacă-i deranja și Guido îi aruncă o privire hazlie care o lăasă descumpănită. Lângă cămin se afla o grămadă de lemne. Pentru început, Amelia merse spre sofa și se așeză, spunând liniștită că-i era frig.

— Fiecare cu sângele lui, bombăni Rodrigues de lângă cămin.

Ginia se întreba cine ar fi putut să vină în seara aceea, de făceau și focul. Ieri, doar, lemnele acelea nu erau. O vreme, nu vorbi nimeni și ei i se făcu rușine de obrăznicile Ameliei. Când focul începu să se aprindă, Guido îi zise lui Rodrigues, fără să se întoarcă:

— Tot mai trage.

Amelia izbucni în râs ca proasta, și chiar Rodrigues făcu o grimasă de plăcere. Apoi Guido se ridică și stinse lumina. Plină de umbre care dănțuiau, camera deveni alta.

— Noi suntem aceiași, zise Amelia de pe canapea. Ce bine e așa.

— Numai castanele lipsesc, spuse și Guido. Vinul e-aici.

Atunci Ginia își luă pălărioara, fericită, și le spuse că bătrâna din colț vindea castane coapte.

— Să meargă Rodrigues, zise Amelia.

Dar Ginia s-a dus ea fuga în jos pe scări, mulțumită că băieții nu se simțeau jigniți. A trebuit să umble puțin prin frig, pentru că bătrâna nu era acolo și, tot mergând, se

gândea că Amelia n-ar fi făcut așa ceva pentru nimeni. Când se întoarse găfâia de oboseală. În camera cu umbre ce dănțuiau îl văzu pe Rodrigues încovrigat la capătul canapelei, ca altădată, la picioarele Ameliei, care stătea întinsă. Și pe Guido în picioare, în întunericul roșiatic, vorbind și fumând.

Umpluseră paharele și discutau despre tablouri. Guido spunea ceva despre colina pe care se gândea s-o picteze ca pe o femeie ce stătea întinsă, cu sânii la soare, și să-i dea mlădierea și savoarea pe care le au femeile.

— S-a mai făcut. Schimbă, s-a mai făcut, spuse Rodrigues.

Atunci s-au înverșunat dacă într-adevăr pictura asta ieșise deja din mâinile cuiva, și mâncau castane și aruncau cojile în cămin. Amelia le arunca pe jos. La un moment dat, Guido zise:

— Ba nu, eu spun că nimeni n-a mai făcut lucrurile astea două împreună. Iau o femeie și ți-o întind de parcă ar fi o colină pe un cer neutru.

— Pictură simbolică. Atunci pictezi femeia, și nu colina, replică Rodrigues, înfierbântat.

Ginia nu-și dădu seama imediat, dar la un moment dat Amelia se oferise să-i pozeze lui Guido, iar Guido nu refuza.

— Pe frigul ăsta? Întrebă Ginia.

Nici măcar nu i-au răspuns și-au început să se sfătuiască unde să așeze sofa pentru a împăca lumina cu căldura.

— Dar Amelia e bolnavă, insistă Ginia.

— Și ce-i cu asta? izbucni Amelia. Datoria mea e doar să stau nemișcată.

— Va fi un tablou moral, zise Rodrigues. Va fi tabloul cel mai moral din lume.

Au râs și au spus vrute și nevrute, iar Amelia, care din precauție nu bea, a cerut în cele din urmă un pahar și le-a explicat că era suficient să-l spele apoi cu apă și săpun. Le-a mărturisit că făcea asta și acasă și l-a lămurit pe Guido despre tratamentul pe care i-l aplica medicul acela și au glumit pe seama injecțiilor, iar Amelia i-a zis să fie liniștit, pielea îi era sănătoasă. Ca să se răzbune, Ginia o întrebă dacă sânul îi mai era inflammat, și-atunci Amelia se înfurie și ripostă că avea sânii mai frumoși decât ai ei.

— Să-i vedem, zise Guido.

Toți s-au privit râzând. Amelia își desfăcu bluza, se descheie la sutien și-și arată sânii, ținându-i în mâini. Aprinseseră lumina și Ginia, care i-a privit pe furiș, se uită în ochii Ameliei, triumfători și răutăcioși.

— Să-i vedem și pe-ai tăi, spuse Rodrigues.

Dar Ginia a clătinat din cap disperată și și-a plecat ochii sub privirea lui Guido. Trecu un răstimp destul de lung și Guido tăcea.

— Hai, zise Rodrigues, să ridicăm paharul în cinstea sânilor tăi.

Guido continua să tacă. Ginia merse dintr-odată spre cămin și auzi cum spuneau: „Proasta”.

Astfel, a doua zi Ginia s-a dus la croitorie, știind-o pe Amelia goală împreună cu Guido. Erau clipe când îi venea să moară. Îl vedea tot timpul pe Guido cum se uită concentrat la Amelia. Spera să fie acolo și Rodrigues.

După prânz, putu să iasă pentru a duce o factură. A alergat la atelier și acolo a găsit ușa închisă. A tras cu urechea, dar nu a prins nimic. Apoi a coborât scările mai calmă.

La șapte i-a găsit pe toți la cafenea. Guido își pusese cravata lui și făcea pe junele-prim, iar Amelia asculta fumând. I-au zis: „Așază-te”, ca unei fete. Vorbeau despre timpurile de altădată și Amelia povestea despre pictorii ei.

— Și tu ce ai să ne spui? îi șopti Rodrigues la ureche.

— Să stai cuminte, îi zise Ginia, fără să se întoarcă.

Au mers apoi împreună câțva timp pe sub porticuri și Ginia l-a întrebat pe Guido dacă după cină se puteau întâlni.

— E Rodrigues acasă, răspunse Guido.

Ginia îl privi disperată. Au căzut de acord să se întâlnească în oraș, pentru scurt timp.

În seara aceea ninge și Guido fu cel care propuse să intre într-o cafenea, să ia un punc. L-au băut la bar. Ginia, înghețată toată, îl întreabă cum de reușea Amelia să pozeze pe un asemenea frig.

— Este căldură de la focul din cămin, răspunse Guido, și-apoi ea e obișnuită.

— Eu nu aș rezista.

— Și cine-ți cere să rezști?

— Oh, Guido, de ce te porți așa cu mine? Spuneam asta fiindcă Amelia este bolnavă.

Apoi au ieșit din cafenea, la braț. Zăpada le intra în gură, în ochi, îi acoperea din cap până-n picioare.

— Uite ce e, știu tot, îi zise Guido. Și știu că făceați câte și mai câte. Nu-i nimic rău în asta. Tuturor fetelor le place să se sărute. Lasă oamenii să trăiască.

— Dar e din pricina lui Rodrigues...

— Ba nu, toate sunteți la fel; asta e pricina. Și dacă vrei să pozezi pentru Rodrigues, curaj, vino mâine. Eu nu te ntreb ce faci tu toată ziua.

— Dar eu nu vreau să pozez pentru el.

Și așa s-au despărțit sub portic, iar Ginia s-a întors acasă prin zăpadă, invidiindu-i pe orbii care cer de pomană și nu se gândesc la nimic.

A doua zi, la ora zece, a picat în atelier. Încă din prag i-a spus lui Guido că-și dă demisia.

— E doar Ginia, zise Guido răsucindu-se spre cameră.

Afară, pe acoperișuri, se vedea zăpada. Amelia, goală, ședea pe sofa de-a lungul căminului în care ardea focul și se strângea toată implorând să fie închisă ușa.

— Ai vrut să vii să ne vezi, zise Guido întorcându-se spre șevalet. Pe cine ești geloasă?

Ginia, bosumflată, se cuibări lângă foc. N-o privi nici pe Amelia, nu merse nici la Guido. Acesta se apropie să mai arunce niște lemne pe focul ce răspândea o căldură în care, într-adevăr, puteai sta gol. Trecând pe lângă ea o

bătu cu mâna pe ceafă și, în timp ce Ginia scutura din cap, mângâie genunchiul Ameliei așa cum ai atinge o flacăra. Amelia, care stătea întinsă pe spate ca să lase căldura să-i cuprindă coapsa, așteptă ca Guido să se întoarcă la fereastră, apoi îngăimă răgușit:

— Ai venit să mă vezi?

— Rodrigues a ieșit în oraș? o întrebă Ginia.

De la fereastră, Guido strigă:

— Ridică puțin genunchiul.

Atunci Ginia îndrăzni să se întoarcă și o privi pe Amelia cu invidie, îndepărtându-se pentru că focul era prea puternic. De la șevalet, Guido își arunca din când în când ochii spre amândouă, la repezeală, apoi se uita în foaia de dinaintea lui. În cele din urmă zise:

— Îmbracă-te, am terminat.

Amelia se ridică și-și aruncă pardesiul pe umeri.

— Gata, îi zise ea zâmbind Giniei.

Ginia se apropie încet-încet de șevalet. Pe o bucată lungă de hârtie Guido conturase cu cărbunele profilul corpului Ameliei. Erau linii foarte simple, uneori întretăiate. Părea că Amelia devenise un fel de apă și trecuse astfel peste hârtie.

— Îți place? o întrebă Guido.

Ginia încuviință din cap, încercând s-o recunoască pe Amelia. Guido se amuza pe seama ei.

Atunci, cu inima bătându-i tare, Ginia îi zise:

— Desenează-mă și pe mine.

Guido își ridică privirea:

— Vrei să pozezi? o întrebă. Să te dezbraci?

Ginia se uită spre locul unde era Amelia și zise:

— Da.

— Ai auzit? Ginia vrea să pozeze goală, spuse Guido cu glas tare.

Amelia răspunse cu un hohot de râs. Sări din pat și alergă spre draperie, înfășurându-se în pardesiu.

— Dezbracă-te acolo, lângă foc. Eu mă îmbrac.

Ginia se uită pentru o ultimă oară la zăpada de pe acoperișuri și îngăimă:

— Chiar trebuie?

— Curaj, îi zise Guido. Suntem între noi.

Atunci Ginia s-a dezbrăcat lângă foc, încet, cu o inimă mândră care-o făcea să tremure, și-i mulțumea în sinea ei Ameliei că plecase să-și pună hainele și n-o vedea.

Guido luă planșa de pe șevalet și fixă o alta. Ginia își așeza lucrurile unul după altul pe sofa. Guido merse să ațâțe iarăși focul.

— Repede, îi zise, că altfel ard prea multe lemne.

— Curaj! îi strigă Amelia din spatele draperiei.

După ce Ginia a rămas goală, Guido o cercetă pe îndelete cu o privire limpede, serioasă. A luat-o de mână și a aruncat pe podea un colț de cuvertură.

— Urcă-te pe ea și uită-te spre foc, i-a spus. Te voi face în picioare.

Ginia își aținti ochii spre flăcări, întrebându-se dacă Amelia ieșise de după draperie. Își dădu seama că lumina

focului îi aurea pielea și o mușca. Apoi privi zăpada de pe acoperișuri cu coada ochiului, fără să-și miște gâtul.

— Nu te acoperi cu mâinile. Ridică-le ca și când ai susține un balcon, se auzi vocea lui Guido.

XVII

Ginia fixa flăcările cu un surâs. Un fior îi străbătu șira spinării. Simți pașii ușori ai Ameliei și o văzu apărând alături de Guido, lângă fereastră, aranjându-și cordonul. Îi zâmbi fără s-o privească.

Dar simți și alți pași lângă canapea. Fu cât pe ce să lase brațele în jos.

— Fii naturală, îi zise Guido.

— Ce palidă ești, spuse Amelia. Nu te gândeai că pozezi.

Din clipa aceea Ginia înțelese numaidecât totul, și fu atât de îngrozită, că nu reuși să se întoarcă. În tot acel răstimp, Rodrigues fusese în spatele draperiei, iar acum ședea în mijlocul camerei și o privea. Parcă-i simțea până și răsuflarea. Se uita țintă la foc ca o neroadă și se cutremura din toată ființa ei. Dar nu reuși să se întoarcă să-l privească.

Se aşternu o tăcere îndelungă. Singurul zgomot venea dinspre mâna lui Guido.

— Mi-e frig, băigui Ginia fără glas.

— Întoarce-te, ia-ţi jacheta şi îmbracă-te, îi spuse într-un sfârşit Guido.

— Biata de ea, făcu Amelia.

Atunci Ginia s-a întors brusc, l-a văzut pe Rodrigues cu gura căscată, şi-a luat iute lucrurile şi a început să se îmbrace. Rodrigues, sprijinit cu un genunchi de sofa şi aplecat în faţă, a scos un „oh” ca un peşte şi s-a strâmbat.

— Nu-i niciun rău în asta, îi zise cu vocea lui de totdeauna.

În timp ce râdeau cu toţii şi încercau s-o împace, Ginia alergă desculţă la draperie şi se îmbracă mânioasă. Nimeni nu veni după ea acolo. În grabă, Ginia îşi rupse elasticul de la chiloţi, apoi rămase în picioare, pe întuneric, cuprinsă de silă faţă de cearşaful de pe patul desfăcut. Dincolo, toţi tăceau.

— Ginia, se auzi vocea Ameliei lângă draperie, pot să intru?

Ginia strânse draperia şi nu răspunse.

— Las-o-n pace, se auzi glasul lui Guido, e o caraghioasă.

Atunci Ginia începu să plângă încet, ţinându-se de draperie. Plângea din toată inima, ca în noaptea aceea când Guido dormea. I se părea că niciodată nu făcuse altceva cu Guido, doar să plângă. Şi din când în când se

oprea și se întreba: „De ce nu pleacă?”. Pantofii și ciorapii ei rămăseseră lângă canapea.

Plângea de-o vreme și se simțea cu totul buimăcită, când draperia se dădu la o parte brusc și Rodrigues îi întinse pantofii. Ginia îi luă fără să scoată un cuvânt, îi zări fața un moment și-l cercetă. Pricepu în clipa aceea că făcuse o prostie și că fusese atât de speriată, că acum nici ceilalți nu mai râdeau. Își dădu seama că Rodrigues stătuse nemișcat lângă draperie.

Atunci o cuprinse o teamă nebună că are să vină Guido, s-o certe fără milă. „Guido e de la țară și se va purta urât cu mine. Oare ce am făcut de nu mai râd?”, se gândea Ginia. Își puse apoi ciorapii și pantofii.

Când ieși de după draperie nu-l privi pe Rodrigues. Nu se uită la nimeni. Întrezări capul lui Guido în spatele șevaletului și zăpada de pe acoperișuri. Amelia s-a ridicat de pe sofa zâmbind. Ginia și-a smuls pardesiul de pe sofa și, cu pălăria în cealaltă mână, deschise ușa și ieși repede.

Când se găsi singură, pe zăpadă, i se păru că încă este goală. Toate străzile erau pustii și nu știa unde să se ducă. O doreau atât de puțin acolo sus, pe colină, că nici nu se mirară văzând-o la ora aceea. Se bucura gândindu-se că vara la care sperase n-avea să mai vină niciodată, fiindcă acum era singură și nu va mai vorbi cu nimeni, doar va munci toată ziua, și așa doamna Bice va fi mulțumită. La un moment dat înțelese că cel mai puțin vinovat era Rodrigues, pentru că el, care dormea până la prânz întotdeauna, fusese trezit de ceilalți, și este limpede că o

privise. „Dacă m-aș fi purtat ca Amelia, i-aș fi uluit pe toți. În schimb, am plâns.” Chiar și numai când se gândea la asta, o podideau iar lacrimile.

Însă Ginia nu reușea să se lase într-adevăr doborâtă de disperare. Pricepu că fusese o proastă. Toată dimineața se gândi să se omoare, sau măcar să facă o pneumonie. Așa, ar fi fost vina lor și ar fi avut remușcări. Dar nu făcea să se omoare. Ea, ea voise să facă pe femeia, și nu-i mersese. Ar fi fost ca și când s-ar fi omorât fiindcă pășise într-un magazin de lux. Când ești proastă, stai acasă. „Sunt o biată nenorocită”, își spunea trecând ca o umbră pe lângă ziduri.

În după-amiaza aceea se simți bine când doamna Bice, de cum o văzu, îi strigă:

— Dar ce fel de viață duceți voi, fetele? Ai o mutră de parcă ai fi rămas însărcinată.

I-a spus că de dimineață avusese febră, și o mulțumea că măcar i se citea pe față suferința. Dar, întorcându-se acasă, se aranjă pe scări cu niște pudră, fiindcă îi era rușine de Severino.

În seara aceea a așteptat-o pe Rosa, a așteptat-o pe Amelia, l-a așteptat până și pe Rodrigues, hotărâtă să închidă ușa în nasul oricui ar fi fost. N-a venit nimeni. Ca s-o înfurie, Severino i-a aruncat pe masă o pereche de ciorapi rupți, întrebând-o dacă voia să-l lase desculț.

— Bine o să-i mai meargă zevzecului care te-o lua de nevastă, îi zise. Dacă mama ar mai trăi, ai vedea tu!

Râzând, cu ochii roșii, Ginia îi răspunse că mai degrabă s-ar omorî decât să se mărite. În seara aceea nu spălă vasele. Se așează însă în fața ușii și ascultă. Apoi se plimbă prin bucătărie, dar nu se ducea la fereastră, ca să nu vadă zăpada de pe acoperișuri. Găsi niște țigări într-un buzunar al lui Severino și se apucă să fumeze una, izbuti să nu se înece, și-atunci se aruncă pe canapea, suflând de parcă ar fi avut febră, și hotărî ca de a doua zi să-și facă un obicei din a fuma.

Tihna pe care Ginia o resimți în zilele acelea, căci nu mai trebuia să alerge pentru orice fleac, o scotea din sărite, căci învățase să se descurce foarte repede și-i rămânea timp berechet să se gândească. Fumatul nu-i era de ajuns, pentru că tare mult ar fi vrut s-o vadă cineva, și-acum nici măcar Rosa nu mai venea pe la ea. Era înspăimântător seara, după plecarea lui Severino, iar Ginia aștepta și tot aștepta pe cineva, fără să se decidă să iasă în oraș. O străbătu odată un fior, ca o mângâiere, în timp ce se dezbrăca să se culce, și-atunci merse în fața oglinzii, se privi fără teamă și-și ridică brațele deasupra capului, răsucindu-se încet, cu sufletul la gură: „Uite, dac-ar intra acum Guido, ce-ar spune?”, se întreba și știa foarte bine că Guido nu se mai gândea câtuși de puțin la ea. „Nici măcar la revedere nu ne-am spus”, gemu ea și alergă spre pat ca să nu plângă goală.

Erau unele clipe când, pe stradă, Ginia se oprea, pentru că simțea deodată până și parfumul serilor de vară, culorile și zgomotele și umbra platanilor. Se gândea la ele

în mijlocul noroiului și al zăpezii și stătea pe la colțuri fremătând de dorințe. „Va veni sigur, anotimpurile există dintotdeauna”, dar i se părea cu neputință să vină tocmai acum când era singură. „Am îmbătrânit, asta e. Tot ce-i frumos a luat sfârșit.”

Și într-o seară, pe când se întorcea acasă zorită, dădu peste Amelia la poartă. A fost o întâlnire neașteptată și nu s-au salutat, dar Ginia s-a oprit. Amelia, cu voaletă și tot restul, se plimba așteptând.

— Ce faci?

— O aștept pe Rosa, răspunse Amelia cu o voce foarte răgușită și se priviră.

Atunci Ginia se schimbă la față și se grăbi în sus pe scări.

— Ce ai în seara asta? o întreba Severino în timp ce mânca. S-a luat careva de tine?

Când a rămas singură, a început să se simtă într-adevăr disperată. Nici măcar nu plângea. Se învârtea prin cameră ca o nebună. Apoi se aruncă pe canapea.

Și tocmai în seara aceea sosi Amelia. Când i-a deschis, Giniei nu îi venea să-și creadă ochilor. Dar Amelia intră ca de obicei, întrebă dacă Severino era acasă și merse să se așeze pe canapea.

Ginia nu-și aminti să-și ia vreo țigară. Au vorbit despre ceea ce făceau, cu greu, doar ca să spună ceva. Amelia își scosese pălăria și stătea picior peste picior, iar Ginia, sprijinită de masă, lângă lampa cu lumina micșorată, nu-i

vedea chipul. Au vorbit despre frigul tăios de-afară și Amelia îi zise:

— Ce tremurat am tras de dimineață.

— Mai faci tratament? întrebă Ginia.

— De ce, îți par schimbată?

— Nu știu, a spus Ginia.

Amelia vru să fumeze: pachetul era pe masă.

— M-am apucat și eu, mărturisi Ginia.

În timp ce-și aprindeau țigările, Amelia o întrebă:

— Ți-a trecut?

Ginia se înroși toată și nu răspunse. Amelia, cu ochii la țigară, continuă:

— Așa credeam.

— Vii de-acolo? bâigui Ginia.

— N-are nicio importanță, zise Amelia, apropiindu-și picioarele și ridicându-se.

— Vrei să mergem la cinema?

În timp ce-și termina țigara, Amelia spuse râzând:

— L-ai făcut praf pe Rodrigues. Voia să știe dacă-mi plăci. Guido este acum gelos pe el.

Și-n timp ce Ginia încerca să zâmbească, continuă:

— Sunt bucuroasă că-n primăvara asta o să mă vindec. Medicul ăla al tău spune că m-a luat din timp. Să știi, Ginia, că la cinema nu e nimic frumos.

— Să mergem unde vrei tu, îi zise Ginia. Condu-mă.

Plaja

I

De mult timp mă înțelesesem cu prietenul meu Doro să îi fiu oaspete. Doro îmi era foarte drag, iar când a hotărât să se căsătorească și să locuiască la Genova, aproape că m-am îmbolnăvit. Când i-am scris anunțându-l că nu voi veni la nuntă, mi-a trimis un răspuns sec și mândru, prin care îmi spunea că dacă banii nu-i pot fi de folos măcar să se stabilească în orașul care îi place soției, atunci nu înțelege la ce i-ar folosi. Apoi, într-o bună zi, trecând prin Genova, m-am prezentat la el acasă și ne-am împăcat. Mi s-a părut foarte simpatcă soția lui, o ștrengăriță care mi-a spus grațios că se numește Clelia și care apoi ne-a lăsat singuri atât cât era necesar, iar seara, când a reapărut pentru a ieși cu noi, se preschimbase într-o încântătoare doamnă căreia, dacă aș fi fost în pielea altuia, i-aș fi sărutat mâna.

De mai multe ori în acel an mi s-a întâmplat să trec prin Genova și de fiecare dată m-am dus să-i văd. Arareori erau singuri, iar Doro, dezinvolt ca de obicei, părea perfect integrat în mediul soției. Sau ar trebui, mai curând, să spun că mediul Cleliei îl recunoscuse pe Doro ca bărbat al ei, iar el îi lăsa pe toți în ale lor, nepăsător și îndrăgostit. Din când în când el și Clelia luau trenul și făceau o călătorie, un soi de voiaj de nuntă cu intermitențe și care a durat aproape un an. Dar aveau bunul obicei numai să dea de știre. Eu, care-l cunoșteam pe Doro, eram mulțumit de această tăcere, dar și invidios: Doro fiind unul dintre aceia pe care fericirea îi face taciturni și văzându-l mereu împăcat și în armonie cu Clelia, înțelegeam cât de mult trebuie să se bucure de noua viață. De fapt, Clelia a fost cea care, când și-a deschis puțin inima față de mine, mi-a spus într-o zi când Doro ne lăsase singuri: „Da, desigur, e mulțumit”, și m-a fixat cu un surâs tainic și cuceritor.

Aveau o vilă pe Riviera și adeseori mergeau acolo în scurta călătorie. Era vila al cărei oaspete trebuia să fiu. Dar în acea vară treburile m-au purtat în alte locuri, și-apoi trebuie să mărturisesc că încercam o oarecare sfială la gândul că pătrundeam în intimitatea lor. Pe de altă parte, să-i văd cum îi vedeau mereu, în cercul lor genovez, să fiu silit să ascult tot felul de pălăvrăgeli, să suport vârtejul seratelor, pentru mine lipsite de sens, și să fac, în fond, o călătorie doar pentru a schimba o privire fugară cu Doro și două-trei cuvinte cu Clelia, asta nu prea avea rost. Am început să-mi răresc escapadele și am devenit epistolar -

felicitări și câteva cuvinte, din când în când, care înlocuiau într-un fel vechea mea prietenie cu Doro. Uneori Clelia era cea care-mi răspundea – scris repezit și dezordonat, vești amabile, alese cu inteligență dintr-un conglomerat de gânduri și de fapte mărunte aparținând unei alte vieți și unei alte lumi. Dar aveam impresia că Doro însuși, indiferent, îi lăsa Cleliei această grijă; lucrul mi-a displicut și, fără să mă las cuprins de mari flăcări ale geloziei, m-am rupt de ei. Timp de un an, le-am mai scris poate de trei ori, iar iarna am primit vizita fugară a lui Doro care, o zi întreagă, nu mi-a lăsat o oră liberă și mi-a vorbit despre afacerile lui – pentru asta venise –, dar și despre lucruri mai vechi, care ne interesau pe amândoi. Mi s-a părut mai expansiv decât altădată, fapt care, după o atât de lungă despărțire, era firesc. Și-a reînnoit invitația de a petrece vacanța cu ei la vilă. I-am spus că acceptam, însă cu condiția de a sta pe cont propriu la hotel și de-a ne întâlni numai când doream.

— De acord, a spus Doro râzând. Faci cum vrei. N-avem de gând să te mâncăm.

După care, iarăși, timp de un an, n-am mai avut nicio veste și, sosind vremea de mare, s-a întâmplat să fiu liber și fără niciun aranjament. Îmi venise mie rândul să-i întreb în scris dacă mă mai voiau. Doro mi-a răspuns cu o telegramă: „Nu pleca. Sosesec eu”.

II

În momentul în care l-am avut în față, estival și bronzat, aproape că nu l-am recunoscut; neliniștea mi s-a transformat în indispoziție.

— Nu se procedează așa, i-am spus.

El râdea.

— Te-ai certat cu Clelia?

— Nici vorbă. Dar am ceva de făcut, mi-a răspuns. Însoțește-mă.

Ne-am plimbat toată dimineața, discutând până și despre politică. Doro spunea lucruri ciudate; de câteva ori l-am făcut atent să nu mai ridice glasul: avea o expresie agresivă și sarcastică, pe care de mult nu i-o mai văzusem. Am încercat să-l întreb despre problemele lui, cu intenția de a reveni la Clelia, dar a început imediat să râdă și mi-a spus:

— Nu te amesteca în treburile mele. Nici nu ne pasă de ele, din câte cred.

Apoi ne-am mai plimbat puțin în liniște până când mi s-a făcut foame și l-am întrebat dacă era de acord să mâncăm ceva.

— Mi-e totuna dacă ne oprim undeva, mi-a zis. Tu ai ceva de făcut?

— Trebuia să vin la voi.

— Atunci mă vei putea însoți.

Și s-a așezat el mai întâi. Sub bronzul pielii își rotea când și când ochii albi, neliniștiți ca ai unui câine. Acum, când îl aveam în față, mi-am dat seama că părea oarecum sarcastic numai din pricina contrastului pe care îl făceau dinții cu tenul. Dar nu mi-a dat răgazul să vorbesc despre asta și mi-a spus deodată:

— De cât timp n-am mai fost împreună!

Am vrut să văd unde dorea să ajungă. Eram obosit. Și, ca să-i dau de înțeles că aveam destul timp, mi-am aprins pipa. Doro și-a scos țigările lui aurite, și-a aprins una și mi-a suflat fumul în față. Am tăcut, așteptând.

Dar numai odată cu lăsarea serii a început să se destăinuie. La prânz am mâncat împreună într-o cârciumă, lac de transpirație; apoi am reluat plimbarea, iar el a intrat în mai multe magazine, dându-mi de înțeles că avea de făcut cumpărături. Spre seară am apucat-o pe vechiul drum ce urca spre colină, pe care de atâtea ori, în trecut, îl străbătuserăm împreună, și am ajuns până la urmă într-o săliță aflată între casa de întâlniri și cârciumă, care, pe vremea studenției, reprezenta pentru noi treapta de nedepășit a depravării. Ne-am plimbat sub un clar de lună de vară care ne-a mai răcorit puțin după zăpușeala zilei.

— Mai sunt la țară rudele tale? I-am întrebat pe Doro.

— Da, dar oricum tot nu mă duc să-i văd. Vreau să fiu singur.

Să-l aud pe Doro spunând asta era un compliment pentru mine. Am hotărât să mă împac cu el.

— Iartă-mă, i-am spus încetișor. Aș putea veni la mare?

— Oricând dorești, a răspuns Doro. Dar acum aș vrea să mă însoțești. Am de gând să dau o raită până-n sat la mine.

Despre asta am vorbit în timpul cinei. O fată a patronului ne servea, palidă și stângaci fardată, poate aceeași care în trecut de atâtea ori ne atrăsese aici sus, dar am observat că Doro nu-i acorda atenție nici ei, nici surorilor mai tinere care, din când în când, apăreau să servească cele câteva perechi așezate prin colțuri. Doro bea într-adevăr cu multă plăcere și mă îndemna și pe mine să beau și se înflăcăra vorbindu-mi despre colinele lui.

Mi-a spus că se gândea la ele de câțva timp; să tot fie – cât? – trei ani de când nu le mai văzuse, iar acum voia să-și ia o mică vacanță. Îl ascultam și vorbele lui începeau să mă însuflețească și pe mine. Cu ani în urmă, înainte ca Doro să se fi căsătorit, noi doi singuri, senini și pregătiți pentru orice aventură, făcuserăm înconjurul întregii regiuni cu rucsacul în spate, trecând printre gospodării și pe lângă vile, mergând de-a lungul pâraielor, dormind uneori în fânării. Când mă gândeam la discuțiile pe care le avuseserăm roșeam, sau mă strângeam în mine neîncrezător. Eram la vârsta când îți ascuți prietenul vorbind de parcă ai vorbi tu însuși, când trăiești viața în doi pe care și acum, burlac fiind, eu îmi imaginez că reușesc s-o ducă unele perechi.

— Dar de ce nu faci plimbarea asta cu Clelia? I-am întrebat fără să fiu malițios.

— Clelia nu poate, n-are chef de așa ceva, a bâiguit Doro, ridicând paharul de pe masă. Voiam s-o fac împreună cu tine.

Cuvintele acestea le-a rostit cu convingere, încrețindu-și fruntea și râzând, așa cum făcea el când discuta cu aprindere.

— Pe scurt, suntem iar copii, am mormăit, dar poate că Doro nu m-a auzit.

Un singur lucru n-am reușit să-mi clarific în seara aceea: dacă soția sa era la curent cu escapada asta. Ceva nedeslușit din felul de a se purta al lui Doro mă făcea să cred că nu. Dar cum să revin asupra unui subiect pe care prietenul meu îl ocolea cu atâta încăpățânare? În noaptea aceea l-am culcat pe sofaua mea – somnul i-a fost mai degrabă agitat – și m-am întrebat cum de putuse, oare, să aștepte până seara ca să-mi comunice un lucru atât de nevinovat ca plănuirea unei excursii! Mă irita gândul că puteam fi paravanul unei neînțelegeri dintre el și Clelia. Am mai spus că întotdeauna am fost gelos pe Doro.

De data asta am luat trenul – dis-de-diminează – și am ajuns înainte de a se face cald. La marginea unei câmpii unde copacii păreau pitici, într-atât de necuprinsă era, se înălțau colinele lui Doro: coline întunecoase, împădurite, ce-și prelungeau umbrele matinale peste coastele galbene, cu gospodării răzlețe. Doro – mi-am propus să nu-l pierd din ochi – privea acum excursia foarte calm. Am izbutit să-l fac să spună că totul va dura cel mult trei zile. Și, în plus, îl convinsesem să nu-și aducă geamantanul.

Am coborât uitându-mă în jur și, în timp ce Doro, care-i cunoștea pe toți, intra în Hotelul Gării, eu m-am oprit în piața pustie – atât de pustie, încât mi-am ridicat ochii spre orologiul din turn, sperând să fie deja amiază. Nu era nici ora nouă, și-atunci am început să privesc cu atenție pavajul de piatră proaspăt stropit, casele scunde cu obloane verzi și balcoanele pline cu glicine și cu mușcate înflorite. Vila care în trecut fusese a lui Doro se afla în afara satului, în susul unei văi ce dădea în câmpie. Acolo petrecuserăm o noapte în timpul faimoasei noastre excursii, într-o cameră bătrânească împodobită cu ornamente florale deasupra ușii, lăsând dimineața, la plecare, paturile în dezordine și ostenindu-ne doar să tragem portița. Nu avusesem timp să străbat grădina dimprejur. Doro se născuse în casa aceea – părinții lui stăteau în ea tot anul și tot acolo muriseră –, dar, căsătorindu-se, o vânduse. Eram curios să văd ce figură avea să facă în fața acelei portițe.

Dar când am ieșit din hotel să hoinărim, Doro a luat-o într-o cu totul altă parte. Am trecut peste calea ferată și am coborât de-a lungul râului. Era limpede că mergeam în căutarea unui loc umbros, așa cum în oraș se pleacă la cafenea.

— Credeam că o să ne ducem la vilă, am mormăit. Nu pentru asta am venit până aici?

Doro s-a oprit, fixându-mă:

— Ce-ți trece prin cap? Că mă întorc de unde am plecat? Ceea ce este important pentru mine trăiește în

sângele meu și nimeni nu mi-l poate lua. Mă aflu aici ca să mai beau puțin din vinul meu și să mai cânt o dată cu știu eu cine. Mă distrez puțin și-mi este de ajuns.

Voiam să-i spun: „Nu e adevărat”, dar am tăcut. Am lovit cu piciorul o piatră și am scos pipa.

— Știi că nu cânt bine, i-am spus printre dinți.

Doro a ridicat din umeri.

Am petrecut dimineața și după-amiaza hoinărind alene, urcând și coborând dealul. Se părea că Doro urma într-adins cărările care nu duceau niciunde, ci se înfundau în zăpușeala unui prund, într-un gard viu sau în fața unei porțițe închise. Am refăcut chiar și o bucată din drumul care străbătea valea, spre seară, când soarele, deja coborât peste câmpie, răspândea deasupra-i o pulbere străvezie, iar florile de salcâm începeau să tremure în adierea amurgului. Simțeam că renasc și Doro, la rându-i, a devenit mai vorbăreț. Mi-a povestit despre un consătean al lor, vestit pe vremuri pentru că-și alunga surorile de-acasă – și avea multe –, ca apoi să pornească în căutarea lor, dând târcoale gospodăriilor unde acestea își căutau adăpost, arătându-se ca scos din minți și pretinzând drept răsplată o masă de împăcare.

— Cine știe dac-o mai trăi. Locuia într-o casă care se vedea de-acolo de jos. Era un omuleț uscățiv care vorbea puțin și toată lumea îi știa de frică. Avea totuși un lucru bun: nu voia să se însoare pentru că, din ce spunea, i-ar fi părut rău să își alunge și nevasta. În cele din urmă una

dintre surori a fugit de acasă cu adevărat, stârnind în sat bucuria tuturor.

— Ce fel de om era? Un tip mai aparte? l-am întrebat.

— Nu, era un om făcut pentru alt fel de viață, un dezlădăcinat, unul dintre cei care învață să fie viclean pentru că duce un trai care-l nemulțumește.

— Atunci, toți oamenii ar trebui să fie vicleni.

— Chiar așa.

— Și până la urmă s-a căsătorit?

— Da' de unde. A păstrat-o pe una dintre surori, cea mai robustă, care-i făcea copii și muncea la vie; o duceau bine împreună. Poate o duc bine și acum.

Doro vorbea pe un ton sarcastic și-n acest timp își întorcea ochii spre colină.

— l-ai povestit vreodată Cleliei întâmplările astea?

Doro nu mi-a răspuns; avea aerul cuiva cu gândurile aiurea.

— Clelia e genul de om care s-ar amuza dacă i s-ar povesti asta, am continuat. Cu-atât mai mult cu cât nu este sora ta.

Dar ca răspuns nu am primit decât un zâmbet. Când voia, Doro surâdea ca un băiețandru. S-a oprit punându-mi o mână pe umăr.

— Ți-am spus oare că acum un an am adus-o aici pe Clelia? m-a întrebat.

M-am oprit și eu. N-am spus nimic și am așteptat. Doro a reluat:

— Credeam că ți-am zis. Chiar ea mi-a cerut asta. Am trecut cu mașina, împreună cu niște prietenii. Călătoream mereu pe atunci.

M-a privit și s-a uitat dincolo de mine, la colină. Și-a reluat plimbarea. Am luat-o și eu din loc.

— Nu mi-ai zis, am mormăit. Când a fost asta?

— Nu prea de mult, anul trecut.

— Ea ți-a cerut-o?

Doro a încuviințat din cap.

— Totuși, ai lăsat să treacă prea mult timp. Ar fi trebuit s-o aduci de la început. Și anul ăsta de ce ai lăsat-o la mare?

Dar Doro zâmbea deja în felul său anume. Mi-a arătat din ochi coasta abruptă a celei mai înalte coline și nu mi-a răspuns. Am urcat tăcuți cât a mai fost lumină și acolo sus ne-am oprit să aruncăm o privire peste câmpie, unde ni s-a părut că zărim prin învâlmășeala prafului și moțul întunecat al vilei interzise.

Odată cu lăsarea nopții, la hotel au început să apară chipuri joviale. Era acolo un biliard și se juca. Cei de o vârstă cu Doro – câțiva slujbași și un ajutor de zidar, stropit de var din cap până-n picioare – l-au recunoscut și s-au bucurat. Apoi a mai venit și un domn în vârstă, cu lanț de aur la jiletcă, care s-a declarat fericit că am făcut cunoștință. În timp ce Doro juca biliard și arunca vorbe de duh, bătrânul a luat o cafea cu rachiu și, confidențial, aplecându-se peste masă, a început să se intereseze de afacerile lui Doro și mi-a spus întreaga poveste a vilei

cumpărate de la un oarecare Matteo pe vremea când era numai o șură, cu bunurile ce o înconjurau, acest Matteo fiind un fel de strămoș, dar mai târziu bunicul lui Doro a început să speculeze pământul, pe care-l vindea bucată cu bucată să poată construi casa, iar la sfârșit a rămas doar cu vila aceea mare, fără alte bunuri, și el îi prezisese prietenului său, tatăl lui Doro, că într-o bună zi copiii îi vor vinde și casa, lăsându-l la cimitir ca pe un vagabond. Vorbea o italiană aleasă, parfumată cu dialect; nu știu de ce, m-am încăpățânat să-l cred notar. Apoi au început să curgă sticlele, iar Doro bea în picioare, sprijinindu-se de tac, vorbind cu unul și cu altul. La un moment dat am rămas ajutorul de zidar, pe nume Ginio, noi doi și un tânăr cu cravată roșie pe care Doro îl vedea pentru întâia dată. Am ieșit din hotel să facem câțiva pași și luna ne-a luminat drumul. Sub argintiul ei am devenit cu toții ca ajutorul de zidar, ale cărui veșminte stropite de var s-au transformat într-un costum de carnaval. Doro vorbea în dialectul lui; eu îl înțelegeam, dar răspundeam cu greutate și asta îi amuza. Luna scâldea totul în jur, până și marile coline, învăluindu-le cu un abur străveziu care ștergea orice amintire a zilei. Aburii vinului băut făceau restul: nu mă mai întrebam ce avea Doro de gând, umblam alături de el, uimit și fericit că regăsiserăm misterul anilor din tinerețe.

Ajutorul de zidar ne-a dus până la el acasă. Ne-a spus să mergem în liniște, să nu-i trezim pe taică-său și pe femeile din casă; ne-a lăsat în ogradă, dinaintea hăurilor negre ale șurii, în umbra aruncată de o claie de paie, și a

apărut după puțin timp desculț, cu două sticle negre sub braț, râzând prostește. Ne-am furișat în jos pe pajiștea din spatele casei, luând cu noi și câinele, și ne-am așezat pe marginea unui șanț. A trebuit să bem din sticlă, lucru care nu i-a plăcut tânărului cu cravată roșie, dar Ginio a spus râzând:

— E prost care nu rămâne.

Și am rămas cu toții.

— Aici putem cânta, a zis Ginio și și-a dres glasul.

A început să cânte de unul singur, și vocea lui a umplut valea; câinele nu mai voia să stea locului; i-au răspuns alți câini din apropiere și din depărtare, și atunci și-al nostru a lătrat mai tare. Doro râdea, hohotea mulțumit, apoi a mai băut o gură de vin și a început să cânte împreună cu Ginio. În doi, i-au acoperit repede pe câini, și atunci mi-am dat seama numaidecât că melodia era melancolică, cu lungi accentuări ale notelor joase și cuvinte neașteptat de dulci pentru acel dialect greoi. Firește, s-ar putea să-mi amintesc astfel cele întâmplate atunci și datorită vinului și lunii. Sunt însă sigur de bucuria, de neașteptata fericire pe care am simțit-o când am întins mâna să ating spatele lui Doro. Am simțit tresărirea respirației lui și pe neașteptate mi-a devenit foarte drag, pentru că după atâta timp eram iarăși împreună.

Celălalt, care se numea Biagio, urla din când în când câte o notă sau o frază, apoi își lăsa capul în jos și relua cu mine discuția întreruptă. I-am spus că nu locuiam la Genova, că eram slujbaș la stat și că munca mea depindea

de o licență veche pe care o luasem în tinerețe. Atunci mi-a destăinuit că dorea să se căsătorească, dar să facă ceva serios, și ca să faci un lucru serios trebuia să ai norocul lui Doro, care la Genova găsisese atât soție, cât și bunăstare materială. Pe mine cuvintele „bunăstare materială” mereu mă înfurie și, pierzându-mi răbdarea, i-am tăiat-o scurt:

— Dar dumneata o cunoști pe soția lui Doro?... Atunci, dacă n-o cunoști, nu mai vorbi.

Când mă port astfel cu oamenii, îmi dau seama că am trecut de treizeci de ani. Am reflectat puțin la asta în noaptea aceea, în timp ce Doro și ajutorul de zidar începură cu amintirile din armată. Mi-a venit rândul să beau din sticla pe care, înainte să mi-o dea, Ginio cel blond a șters-o cu palma, și dușca pe care am tras-o a fost lungă, ca să-mi înec în vin sentimentele pe care nu le puteam cânta.

— Da, domnule, iertați-mă, mi-a spus Ginio luându-mi din nou sticla, dar dacă mai veniți pe-aici și la anul și dacă o să fiu căsătorit, o să vă destup una în casă.

— Și-acum te lași condus de tatăl tău? I-a întrebat Doro.

— De fapt, nu eu mă las condus, ci el e cel care comandă.

— De treizeci de ani face așa. Nu și-a rupt încă spinarea?

— Mai curând și-o rupe fiu-său pe-a lui, a spus junele cu cravată, râzând nervos.

— Dar de Orsolina ce mai zice? Te lasă s-o iei de nevastă?

— Nu se știe nimic precis, a spus Ginio scoțându-și picioarele din șanț și sărind pe iarbă ca un țipar. Și dacă nu mă lasă e și mai bine, a mormăit dându-se câțiva pași mai încolo.

Pe omulețul acela alb ca un brutar, care sărea sprinten ca o căprioară și-l tutuia pe Doro, mi-l voi aminti de fiecare dată când voi privi luna. Mai apoi, am făcut-o pe Clelia să râdă din toată inima descriindu-i-l. A râs cu aerul acela fericit pe care-l avea numai ea. „Ce copil e Doro. Nu se va schimba niciodată.”

Dar nu i-am povestit Cleliei și ce s-a întâmplat după aceea. Ginio și Doro au atacat un nou cântec și de data asta am urlat toți patru. În cele din urmă, din casă, o voce furioasă ne-a cerut să încetăm. În tăcerea neașteptată, Biagio a strigat o obrăznicie și a reluat, provocator, cântecul. Doro s-a pus și el din nou pe cântat, când Ginio a sărit în picioare:

— Nu mai cântați, a bâiguit el, m-a recunoscut, e tata.

Dar acel Biagio nici nu voia să audă, a fost nevoie ca Ginio și Doro să se arunce asupra lui ca să-i închidă gura. Clătinându-ne pe picioare și alunecând pe iarbă, abia ne-am mișcat câțiva pași mai încolo, când lui Doro i-a venit o idee.

— Surorile Murette, i-a spus lui Ginio. Aici nu putem cânta, dar într-o vreme ele cântau. Să mergem la Rosa.

Și s-ar fi dus la ele negreșit, dacă tânărul nu mi-ar fi șoptit înmărmurit apucându-mă de braț:

— E nenorocire. Acolo doarme plutonierul.

Nu prea știam ce să fac, dar l-am ajuns din urmă pe Doro și l-am ținut cu greu, strângându-i mușchiul vânjos al brațului.

— Doro, nu amesteca vinul cu femeile, i-am strigat, repezindu-mă la el. Amintește-ți că suntem niște domni.

Ginio a intervenit hotărât și a admis că cele trei fete se îngrășaseră, dar noi nu pentru asta ne duceam acolo, ci doar pentru a mai cânta o dată, iar dacă se îngrășaseră, ce-i cu asta? O femeie trebuie să fie bine clădită; se zbătea și îl trăgea pe Doro și spunea:

— Ai să vezi că Rosa o să-și amintească de tine.

Ne aflam pe drum, în lumina lunii, învârtindu-ne îndârjiți pe lângă Doro, care era din cale afară de nehotărât.

A câștigat Rosa, căci tânărul a spus înveninat:

— Dar nu-ți dai seama că nu te vor pentru că ești plin de var?

Și a primit un pumn în plină față, încât s-a dat trei pași într-o parte și a scuipat pe jos. Atunci a dispărut ca prin farmec și l-am auzit, după o vreme, strigând în lumina lunii:

— Mulțumesc, domnule inginer. Am să-i spun tatălui lui Ginio.

Doro și Ginio o și porniseră, iar eu cu ei. Nu puteam scoate o vorbă, pentru că și eu șovăiam. Dacă aveam vreo nemulțumire, era că îngălatul de ajutor de zidar mă întrecea în fața lui Doro prin mulțimea amintirilor comune, pe care le schimbau cu însuflețire în timp ce ne îndreptam spre sat. Vorbeau la întâmplare și dialectul acela necizelat

era suficient ca să-i restituie lui Doro parfumul autentic al vieții sale, al vinului, al cărnii și al veseliei în care se născuse. Mă simțeam un intrus, fără rost. L-am prins pe Doro de braț și m-am înfipt sub nasul lui, icnind. La urma urmelor, aveam în trup același vin.

Isprăvile noastre de sub acele ferestre au rămas de pomină. Îmi dădeam seama că dintr-un colț al piațetei ne pândea Biagio, și i-am spus și lui Doro, care nici nu mă auzea. Primul s-a avântat Ginio care, cu rânjetul lui prostesc, a bătut la ușița putredă, în lumina lunii. Vorbeau amândoi deodată, amuzați și dezlănțuiți. Dar nu ne răspundea nimeni și ferestrele au rămas închise. Atunci Doro a început să tușească, apoi Ginio a prins să culeagă pietricele și să arunce în ferestre cu ele, apoi ne-am certat pentru că am spus că putea sparge geamurile și, în cele din urmă, pentru a îndepărta orice îndoială, Doro a scos un urlat înspăimântător, bestial, modulându-l asemenea bețivanilor de la țară care-și însoțesc cântecele cu el. Întreaga tăcere a lunii părea că se cutremură. Câțiva câini din depărtare, de prin cine știe ce curți, au răspuns mânioși.

S-au deschis furios uși și s-au trântit obloane. Ginio a început să urle și el un cântec asemenea celui dintâi, dar vocea lui Doro i s-a alăturat numaidecât, acoperindu-l. Cineva a vorbit din cealaltă parte a piațetei, o lumină a fulgerat la o fereastră; am tăcut cu toții: de îndată am auzit un șir de înjurături și de amenințări, iar ajutorul de zidar s-a aruncat asupra ușiței lovind-o cu picioarele și cu

pumnii. Doro m-a luat de umăr și m-a tras în fâșia de umbră a casei de alături.

— Hai să vedem dacă o să verse și ligheanul peste el, a șoptit cu glas răgușit, râzând. Vreau să-l văd ud learcă.

Un câine lătra undeva foarte aproape de noi; începea să-mi fie rușine. Am tăcut atunci din nou cu toții, chiar și Ginio, care-și ținea un picior desculț în mâini și ȝopăia pe pietriș. Tăcând noi, s-au stins și vocile de la cele câteva ferestre; a dispărut și dăra de lumină; n-au rămas decât lătrăturile, cu întreruperi. Atunci am auzit scârțâitul precaut al oblonului de sus.

Ginio, ascuns în umbră între noi doi, ne-a mugit în obraz:

— Au deschis.

L-am îndepărtat de mine amintindu-mi că era plin de var.

— Hai, curaj, arată-te, a spus Doro categoric.

Din umbră, Ginio a strigat privind în sus. I-am simțit pe braț gâtul rece și aspru.

— Hai să cântăm, i-a spus lui Doro.

Însă Doro nu i-a dat nicio atenție și a fluierat încetișor, ca și cum ar fi chemat un câine. Sus se auzeau șușoteli.

— Hai, arată-te, i-a zis Doro și i-a dat un brânci care l-a aruncat în lumina lunii.

Clătinându-se, Ginio a ȝașnit în lumină râzând și apărându-se cu cotul de un presupus proiectil. Nu se auzea nimic de la fereastră. Pantalonii stăteau să-i cadă,

împiedicându-i un picior, și fu gata-gata să se prăbușească. S-a poticnit și s-a așezat pe jos.

— Rosina, hei, Rosina, a strigat cu toată gura, înăbușindu-și însă vocea. De-ați ști voi cine-i cu mine!

De sus s-a auzit un râs reținut care a încetat imediat.

Ginio a început din nou să facă pe țiparul, de data asta sărind pe pământul tare. Cu mâinile în șolduri, spre spate, a făcut un fel de piruetă spre fâșia de umbră. Doro se și ridicase, cu piciorul pregătit să-i plaseze o lovitură. Dar Ginio a țâșnit sprinten și striga țopăind:

— Cu mine e Doro, Doro de la Ca' Rosse, care a venit tocmai de la Genova să vă vadă.

Parcă înnebunise.

De sus s-a auzit o forfoteală și-un scârțâit de geamuri scânteinde; apoi o bufnitură greoaie în ușă, care s-a deschis spintecând albul lunii care-o scălda. Ginio, surprins în mijlocul țopăielii, era la doi pași de prag. În fața lui apăruse un bărbat scund, în cămașă.

Chiar în acel moment, din fundul piațetei, s-a ridicat un glas ascutit, obraznic – vocea lui Biagio – care a strigat:

— Marina, nu deschideți, sunt beți ca porcii.

De la fereastră veneau exclamații, zgomote de pași; am zărit vag brațe care se agitau.

Dar în prag bărbatul și cu Ginio se și înhățaseră și, înțeleștați, se zbăteau mugind, împingându-se și gâfâind ca niște câini turbați. Bărbatul purta pantaloni negri cu dungi roșii. Doro, care mă ținea pe după umeri, s-a desprins pe neașteptate și s-a aruncat în învălmășeală. A plasat la

întâmplare câteva lovituri cu piciorul, agitându-se în jurul celor doi, încercând să se bage între ei. S-a desprins apoi și s-a dus spre fereastră.

— Ești Rosina sau Marina? a întrebat privind în sus.

Nu răspundea nimeni.

— Ești Rosina sau Marina? a urlat el, cu un picior în prag.

A urmat o bufnitură, căzuse ceva; după cum am aflat după aceea, un ghiveci cu flori. Doro s-a ferit, privind mereu în sus, unde se vedeau cel puțin două femei agitându-se.

— N-am vrut să-l aruncăm, a spus o voce sigură și aspră de femeie. V-a lovit?

— Cine-mi vorbește? a întrebat Doro.

— Eu sunt, Marina, a mărturisit o voce mai sfioasă, rugătoare. V-a lovit?

Atunci am ieșit și eu din umbră, ca să le spun ce aveam de zis. Ginio și bărbatul se despărțiseră și acum își fluturau palmele amenințător și rânjeau unul la altul. Dar imediat, din două salturi, jandarmul a revenit în pragul ușii, smulgându-l de acolo pe Doro și aruncându-l înapoi. Sus, la fereastră, femeile țipau.

Au început să se deschidă din nou ferestre, de jur-împrejurul piațetei, și peste capetele noastre se încrucișau glasuri furioase, glasuri obosite. Bărbatul închisese ușa și am auzit zăvorul de lemn tras cu furie. Deasupra noastră se împletea un întreg mănunchi de înjurături, de lamentări și de strigăte, dominate de vocea aspră a primei femei.

Am auzit – și asta m-a smuls din amețitorii aburi ai vinului – cum numele lui Doro zbura de la o fereastră la alta. Ginio s-a aruncat încă o dată furios asupra ușii, amenințând. De la ferestre a început să plouă peste piațetă cu mere și alte proiectile – oase de pește – și apoi, după ce Doro îl înhățase pe Ginio și-l trăgea după el, lumina unui fulger și o detunătură puternică a izbucnit de la fereastra de sus, amuțindu-ne pe toți.

III

În prima seară, în timp ce ne plimbam împreună pe țărm, i-am povestit Cleliei atât cât îi puteam povesti despre isprăvile lui Doro, adică mai nimic. Însă extravaganța lor a făcut-o să surâdă.

— Ce egoiști, a spus ea. Și eu care mă plictisesc aici. De ce nu m-ați luat cu voi?

Văzându-ne sosind a doua zi după escapadă, la prânz, Clelia nu s-a arătat deloc surprinsă. N-o mai văzusem de mai bine de doi ani. Ne-a întâmpinat pe scara vilei, cu păru-i castaniu și bronzată, îmbrăcată în pantaloni scurți. Mi-a întins mâna zâmbindu-mi deschis, în timp ce ochii îi

jucau sub bronzul pielii, mai limpezi și mai intenși ca altădată. Și a început numaidecât să vorbească despre tot ce aveam să facem a doua zi. Și, ca să se poată bucura în voie de venirea mea, nu s-a mai grăbit să coboare pe plajă. Glumind, i l-am dat în grijă pe Doro, căruia îi era somn, și i-am lăsat să se explice între patru ochi. În acea primă seară m-am dus să caut o cameră și am găsit una pe o străduță retrasă, cu o fereastră ce dădea spre un măslin imens și contorsionat care se înălța, inexplicabil, din mijlocul caldarâmului. După aceea, întorcându-mă de nenumărate ori singur acasă, mi s-a întâmplat să-l privesc dus pe gânduri; este lucrul pe care mi-l amintesc cel mai bine din vara aceea. Privit din curte, era noduros și uscat, însă din cameră, când mă apropiam de fereastră, părea un bloc argintiu și compact de frunzulițe uscate și răsucite. Mă făcea să mă simt ca la țară, undeva într-un loc necunoscut, și adesea adulemecam, să văd dacă nu miroase a sare. Mi s-a părut întotdeauna ciudat că pe marginea cea mai înaintată a unei coaste, între pământ și mare, cresc plante și flori și curge apă bună de băut. În camera mea se ajungea urcând o scară exterioară din piatră, abruptă și întortocheată. Sub mine, la parter, în timp ce făceam baie sau mă bărbieream, izbucnea din când în când un tărăboi de voci discordante, nu se înțelegea bine dacă vesele sau mânioase, câte una de femeie. Coborând, am privit printre zăbrele, dar asfințitul întuneca odăile de jos. Doar după ce m-am îndepărtat am auzit o voce care le domina pe celelalte, ca a unui solist, o

voce tânără și răsunătoare căreia nu știam să-i dau un nume, deși mi se părea cunoscută. Cuprins de incertitudine, tocmai voiam să mă întorc când mi-a trecut prin minte că, de fapt, eram vecini și că prezentările în acest caz se fac oricum, și dacă nu te grăbești.

— Doro e undeva prin pădure, mi-a spus Clelia în seara aceea, în timp ce ne plimbam pe plajă. Pictează marea. S-a întors din mers cuprinzând apele într-o privire. Merită. Uită-te și dumneata.

Am privit marea și după aceea i-am spus că nu înțelegeam de ce se plictisește. Clelia mi-a răspuns râzând:

— Mai povestește-mi o dată despre omulețul acela alb, în lumina lunii. Ce striga? Și eu m-am uitat la lună noaptea trecută.

— E de așteptat că făcea și el tot felul de giumbușlucuri. N-ajung patru bețivi ca să te poată amuza.

— Erați beți?

— Bineînțeles.

— Ce copii sunteți, a spus Clelia.

Noaptea lui Ginio a devenit pentru noi un joc și era de ajuns să fac cea mai mică aluzie la omulețul acela alb și la giumbușlucurile lui, și Clelia se lăsa cuprinsă de veselie. Dar după ce i-am explicat, în aceeași seară, că de fapt Ginio nu era un bătrânel cu chelie, ci un bărbat de-aceeași vârstă cu Doro, a făcut o mutră uluită.

— De ce mi-ai spus-o? Așa ai stricat totul! Era un țăran?

— Nu, un zidar, ca să fiu mai corect.

Clelia a suspinat.

— De fapt ai văzut și dumneata satul acela, i-am zis. Poți să ți-l închipui. Dacă Doro s-ar fi născut, întâmplător, câteva porți mai încolo, ai fi poate acum soția lui Ginio.

— Ce grozăvie, a spus Clelia zâmbind.

În seara aceea, după ce am cinat pe balcon, în timp ce, într-un șezlong, Doro fuma dus pe gânduri și tăcea, iar Clelia ne părăsise ca să-și pună hainele de seară, mie nu-mi mai puteau ieși din cap toate cele discutate mai înainte. Vorbiseră de un oarecare Guido, coleg cu Doro, burlac, pe la vreo patruzeci de ani, și pe care îl cunoscusem la Genova și-l revăzusem pe plajă în grupul Cleliei – unul dintre prietenii ei – și a reieșit că împreună cu el trecuseră prin satul lui Doro în timpul escapadei aceleia cu automobilul. Clelia, împinsă de o neașteptată amintire malițioasă, a povestit fără să fie rugată întreaga istorie a acelei excursii și, vorbindu-ne despre ea, aveam impresia că-mi răspunde la o întrebare pe care nu i-o pusesem. Se întorceau din nu știu ce călătorie în munți, la volan se afla prietenul lor Guido, iar Doro le spusese: „Știți că printre colinele acelea m-am născut eu acum treizeci de ani?”. Și atunci cu toții, Clelia prima, l-au zăpăcit atât pe Guido, încât acesta a consimțit să facă o incursiune până acolo sus. Fusesse o nebunie, pentru că trebuia să anunțe de întârziere cealaltă mașină care-i urma, iar mașina aceea nu mai sosea deloc, și o așteptaseră mai mult de un ceas la intersecție; când i-a ajuns din urmă, se lăsa deja noaptea și așa, după ce au cinat în sat cum au putut mai

bine, au trebuit să se aburce pe tot soiul de străduțe misterioase, fără tăblițe indicatoare, și să străbată o sumedenie de coline, încât atunci când s-au reîntâlnit, pe drumul care ducea la Genova, aproape că se iviseră zorii. Doro s-a așezat alături de Guido să poată recunoaște locurile, și nimeni n-a reușit să mai adoarmă. O adevărată nebunie.

Acum, când Clelia nu era de față, l-am întrebat pe Doro dacă s-au împăcat. În timp ce vorbeam, mă gândeam: „Au nevoie de un copil”, dar ăsta era un subiect pe care îl abordasem cu Doro numai în glumă.

— Se împacă cei care s-au certat, mi-a răspuns Doro. Cu cine m-ai văzut tu certându-mă până acum?

Atunci am rămas tăcut. Eu și Doro, cu toată încrederea pe care o aveam unul în celălalt, nu discutaserăm niciodată despre Clelia. Eram pe cale să-i spun că poți să te cerți, de exemplu, urcându-te în tren și plecând, dar șovăiam, iar în clipa aceea m-a chemat Clelia.

— În ce toane e Doro? m-a întrebat prin ușa întredeschisă a camerei.

— Bune, am mormăit fără să intru.

— Sigur?

Clelia a venit spre ușă, aranjându-și părul. M-a cercetat din ochi în penumbra unde o așteptam.

— Cum așa, sunteți prieteni și nu știi că Doro e plictisit și supărat atunci când se lasă ironizat fără să răspundă?

Atunci am încercat să aflu de la ea:

— N-ați făcut încă pace?

Clelia s-a retras, tăcând. Apoi a apărut iarăși, gata de plecare, spunând:

— De ce nu aprinzi lumina?

M-a luat de braț și am traversat încăperea în penumbră. În timp ce intram pe palierul luminat, Clelia m-a strâns de braț și mi-a șoptit:

— Sunt disperată. Aș vrea ca Doro să rămână mai mult timp cu dumneata, pentru că sunteți prieteni. Știu că asta îi face bine și-l poți distra...

Am încercat să mă opresc și să-i vorbesc.

— ...Nu, nu ne-am certat, mi-a spus în grabă Clelia. Și nici gelos nu este. Nici nu e din pricină că nu ne-am iubi. Cu toate astea, a devenit alt om. Nu putem face pace pentru că nu ne-am certat niciodată. Înțelegi dumneata? Dar să nu-i spui nimic.

În noaptea aceea am sfârșit prin a ajunge, cu mașina aceluiași Guido, într-un local de pe coastă, pe o șosea plină de curbe și înțesată de oameni veniți să se scalde. Localul avea o mică orchestră, și unele perechi dansau. Farmecul celui colț îl dădeau cele câteva măsuțe cu lămpi acoperite, răspândite în ungherele peretelui de stâncă ce dădea spre o terasă naturală deasupra mării. Plutea acolo un parfum de plante aromate și înflorite, amestecat cu briza din larg, iar jos, pe șosea, dacă te aplecai să te uiți, se zăreau micșorate șirurile de lumini aprinse de pe țărm.

Am încercat să rămân singur cu Clelia, dar nu reușeam. Îi aveam alături când pe Doro, când pe Guido, când pe una dintre prietene – persoane singure și în trecere, cu care nu

se putea începe o conversație fiindcă erau mereu altele după fiecare dans, în timp ce Clelia era mereu solicitată.

La un moment dat însă i-am spus:

— Dansez și eu.

Faptul i-a provocat o uimire amuzată și, luând-o de mână, am condus-o sub pini, în afara cercului ei.

— Hai să ne așezăm puțin, să-mi poți lămuri povestea asta cu Doro, i-am spus.

Am încercat să aflu de ce nu se certa cu Doro. Trebuia să provoace o criză – am sfătuit-o – așa cum zgâlțâi un orologiu ca să pornească iar, și refuzam să cred că o femeie ca ea nu știe prin simpla intonație să silească un bărbat să fie sincer, mai ales pe unul care se mai și copilărea.

— Dar Doro este sincer, mi-a zis Clelia. Mi-a povestit chiar și despre serenada aceea pe care i-ați făcut-o Rosinei. S-a amuzat?

Cred că m-am înroșit, mai mult de necaz decât de rușine.

— Și eu sunt, de asemenea, sinceră, a continuat Clelia surâzând. Prietenul nostru Guido chiar spune că defectul meu e că sunt sinceră cu toată lumea și că nu dau nimănui iluzia că aș avea un secret anume pentru el, a spus cu voce îmbufnată. Drăguții de ei! Dar așa sunt eu. Și tocmai pentru asta l-am iubit pe Doro...

Aici s-a oprit și m-a privit pe furiș:

— Dumitale îți par indecentă?

N-am spus nimic. Eram obosit. Clelia a tăcut, apoi a reluat:

— Văd că am dreptate. Dar eu sunt indecentă. La fel de indecentă ca Doro. Din cauza asta ne iubim.

— Atunci, faceți pace, i-am spus. Ce sunt toate poveștile astea?

Clelia însă a scâncit în felul ei copilăresc:

— Deci și dumneata ne judeci asemenea celorlalți. Dar nu înțelegi că nu ne putem certa? Ne iubim. Dacă l-aș putea urî așa cum mă urăsc pe mine, atunci, da, l-aș chinui. Dar niciunul din noi doi n-o merită. Înțelegi?

— Nu.

Clelia n-a mai scos un cuvânt și am ascultat pietrișul scârțâind, orchestra oprindu-se și apoi cum cântă cineva.

— Ce te-a sfătuit Guido al dumatăle? am reluat cu vocea mea de mai înainte.

Clelia a ridicat din umeri:

— Lucruri interesate. Îmi face curte.

— Ce fel de lucruri? Să ai un secret față de Doro?

— Să-l fac gelos, mi-a răspuns Clelia îndurerată. Caraghiosul! Nu înțelege că Doro nu s-ar opune și ar suferi în sinea lui.

Atunci nu mai știu care dintre prietenele din grup a venit s-o caute pe Clelia, o striga și râdea; am rămas singur, pe băncuță. Simțeam obișnuita mea plăcere ascunsă de a sta retras, știind că la doar câțiva pași dincolo de umbră aproapele meu se agita, râdea și dansa. Și nu-mi lipsea subiectul la care să meditez. Am aprins

pipa și am fumat-o toată. Apoi m-am ridicat și m-am plimbat printre mese până l-am întâlnit pe Doro.

— Mergem să bem un păhărel la bar? l-am întrebat.

Și am continuat când am rămas singuri:

— Ca să fiu cinstit, i-aș putea povesti soției tale că pentru a nu fi ciomăgiți a trebuit s-o ștergem a doua zi dimineață?

Făceam amândoi haz de toată pășania asta, iar Doro mi-a răspuns, rânjind pe jumătate:

— Ți-a cerut ea să-i spui?

— Nu, te întreb pe tine dacă pot s-o fac.

— Imaginează-ți că da. Povestește-i ce vrei.

— Dar nu sunteți certați?

Doro a ridicat paharul, privindu-mă dus pe gânduri, și mi-a răspuns calm:

— Nu.

— Și atunci cum se explică, l-am întrebat, că ori de câte ori se uită la tine, Clelia te privește cu ochi speriați, ca de câine? Are aerul unei femei care a fost bătută. Ai lovit-o?

În clipa aceea am auzit-o pe Clelia, care se învârtea pe ringul de dans cu un oarecare, cum ne strigă:

— Bețivanilor! și i-am văzut mâna fluturând în semn de salut.

Doro a urmărit-o cu privirea, dând din cap absorbit, până când Clelia a dispărut dincolo de spatele partenerului de dans:

— După cum vezi, e mulțumită, a șoptit. De ce-ar trebui s-o bat? Ne înțelegem mai bine decât mulți alții. Nu mi-a

spus niciodată vreun cuvânt urât. Ne înțelegem și când este vorba de distracții, lucrul cel mai dificil.

— Știi că ea te înțelege.

N-am mai continuat. Doro tăcea. Privea paharul cu un aer pierdut, îl privea cu capul plecat, ținându-l puțin depărtat, apoi l-a golit pe nerăsuflăte, întorcându-se într-o parte ca pentru a-și drege glasul.

— Nenorocirea, a spus pe ton concludiv, luând-o din loc, este că se fac prea multe confidențe. Omul spune unele lucruri numai pentru a face plăcere celorlalți.

Clelia și Guido se apropiau de noi printre măsuțe:

— Te referi la mine? I-am întrebat.

— Da, și la tine, a bombănit Doro.

IV

Îmi era teamă că mergând la mare va trebui să-mi petrec zilele printre mii de necunoscuți, strângând mâini, mulțumind și făcând conversație cu o străduință de Sisif. În schimb, exceptând inevitabilele seri petrecute în mijlocul grupului de prieteni, Clelia și Doro duceau, într-un fel, o viață liniștită. De exemplu, în fiecare seară cinam la

vilă, iar prietenii soseau numai odată cu căderea nopții. Trioului nostru nu-i lipsea cordialitatea și, cu toate că toți ne ascundeam unul de altul gândurile neliniștitoare, sporovăiam despre multe lucruri cu inima deschisă.

Curând, am avut și eu ocazia să le povestesc câteva aventuri – bârfe de la cârciumioara unde luam masa, gânduri bizare și întâmplări stranii, cărora le dă naștere viața dezordonată de la mare. Vocea aceea, pe care am auzit-o răsunând dincolo de zăbrele în prima seară când am coborât din casă, mi s-a dezvăluit a doua zi. Pe plajă m-a întâmpinat, ars de soare, un tânăr care m-a salutat grațios cu un gest al mâinii și a trecut mai departe. Nu era altul decât un fost elev al meu de anul trecut, care, fără să mă anunțe, într-o bună zi a lipsit de la obișnuitele ore de meditație pe care le țineam în birou și pe care nu-l mai văzusem de atunci. Și tot în dimineața aceea, pe când mă prăjeam la soare, alături de mine s-a trântit un corp negru și viguros: tot el. A zâmbit cu toată gura și m-a întrebat dacă făceam baie. I-am răspuns fără să ridic capul: întâmplător, mă aflam departe de umbrela de soare a prietenilor mei și sperasem să fiu singur. Mi-a explicat simplu că se nimerise și el pe coasta aceea și că era mulțumit. N-a amintit de povestea cu lecțiile. Pentru a-l necăji, i-am spus că seara trecută i-am auzit pe ai lui certându-se. Tânărul a zâmbit din nou și mi-a răspuns că era imposibil, întrucât ai lui nu erau cu el. A recunoscut însă că locuia pe o stradă cu un măslin. Și, ridicându-se să plece, mi-a vorbit de un grup de prieteni care îl așteptau.

În seara aceea am privit în interiorul camerei de la parter, de unde venea un miros puternic de prăjeală, și am văzut niște copii și o femeie cu batic pe cap, un pat în dezordine și o plită. Fiindcă mă observaseră, am întrebat de el, iar femeia – care era chiar gazda mea – a venit la ușă și din vorbă în vorbă a binecuvântat cerul că-l cunoșteam pe chiriașul ei, căci acum se căia că îl primise și voia să scrie familiei – oameni așa de cumsecade, care-și trimiteau copilul să se recreeze, iar el din prima seară își adusesese în cameră o femeie. „Astea nu-s lucruri de glumit, a zis ea. N-a împlinit nici optsprezece ani.”

Am povestit întâmplarea Cleliei și lui Doro și le-am descris vizita pe care Berti mi-a făcut-o în dimineața următoare în capul scării, întinzându-mi mâna și spunându-mi: „Acum, că știți unde stau, cred că e mai bine să fim prieteni”.

— Ai să vezi că are să-ți ceară și camera, a spus Doro.

Încurajat de atenția Cleliei, am continuat să le vorbesc. Am început să le explic că obrăznicia lui Berti nu era decât timiditate, iar el, apărându-se, devenea agresiv. Le-am spus că în anul ce trecuse, înainte de-a fi dispărut și de-a fi tocat probabil banii pe care ar fi trebuit să-i cheltuiască cu mine, băiatul ăsta se purtase de parcă i-ar fi fost teamă de mine, iar când mă vedea mă saluta cu o înclinare stângace din cap. I se întâmplase ceea ce i se petrece oricui: realitatea se preschimba în opusul ei. La fel ca firile delicate care se poartă cu grosolănie.

— Îl invidiam, am spus, pentru că, tânăr cum era, încă se putea înșela asupra propriei firi.

— Pesemne că eu ar trebui să fiu o fire închisă, neîncrezătoare și perversă, a zis Clelia.

Doro a surâs tăcut.

— Doro nu crede în ce spun, dar și el, când repede pe cineva, de fapt are poftă să plângă.

Servanta care ne schimba farfuriile s-a oprit să asculte. A roșit și s-a grăbit să termine. Am reluat:

— De copil era așa. Mi-l amintesc. Era dintre cei care se supără când îi întrebi ce mai fac.

— Ar fi ușor să-i înțelegem pe oameni dacă lucrurile ar sta așa, a zis Clelia.

Discuțiile acestea încetau atunci când, după cină, soseau și ceilalți. Printre ei se afla și nelipsitul Guido care, dacă își lăsa mașina, o făcea numai ca să joace cărți, apoi mai erau câteva doamne, câteva fete, soți întâmplători – într-un cuvânt, grupul genovez. Nu era o noutate pentru mine că o adunare mai mare de trei persoane forma o mulțime și că în atare condiții nu mai merită să spui nimic. Aproape că preferam nopțile în care luam automobilul și colindam pe coastă în căutarea unui locșor răcoros. Se întâmpla atunci ca pe vreo terasă de restaurant, în timp ce toți ceilalți dansau, să pot schimba două vorbe cu Doro și cu Clelia, sau să spun fleacuri cu toată convingerea vreuneia dintre doamne. Erau de ajuns atunci un păhărel și briza mării ca să-mi revin.

Ziua, pe plajă, era cu totul altceva. Vorbim cu o ciudată precauție când suntem aproape goi: ce rostim nu mai sună la fel, uneori se face liniște și tăcerea pare să învâluie cuvintele ambigue. Clelia avea un mod extatic de a se bucura de soare, întinsă pe stâncă, aproape contopindu-se cu piatra și dăruindu-se toată cerului, abia răspunzând cu o șoptă, cu un suspin, cu o tresărire a genunchiului sau a cotului puținelor cuvinte ale celui care-i stătea alături. Mi-am dat seama foarte curând că, așa întinsă, Clelia nu asculta de fapt nimic. Doro, care știa asta, nu-i vorbea niciodată. Stătea întins pe prosop ținându-și genunchii cu palmele, posomorât, neliniștit; nu se întindea, cum făcea Clelia; dacă încerca uneori, după câteva minute se și răsucea întorcându-se pe burtă sau revenind la poziția de mai înainte.

Dar nu eram niciodată singuri. Toată plaja gemea de lume și vocifera - din această cauză Clelia prefera nisipului, care aparținea tuturor, stâncile, piatra dură și alunecoasă. În momentele în care se ridica scuturându-și părul, amețită și zâmbitoare, ne întreba despre ce am vorbit, se uita să vadă cine mai era cu noi. Erau prietene, era Guido, era tot grupul. Careva ieșea tocmai atunci din apă. Altul intra în mare prudent. Guido, cu halatul său de buret alb, aducea mereu cunoștințe noi pe care le părăsea odată ajunse sub umbrela de soare. Apoi se urca pe stâncă și o sâcăia pe Clelia și nu intra niciodată în mare.

Ceasul cel mai frumos al zilei era după-amiaza sau la apusul soarelui, când aerul călduț sau culoarea apei îi

convingea și pe cei mai îndărătnici să intre în apă sau să se plimbe pe plajă, și rămâneam aproape singuri, cel mult cu acel Guido care conversa cu amabilitate. Doro, care avea nostalgia penelului, își fixa uneori șevaletul pe stâncă și picta bărci, umbrele de soare, pete de culoare, mulțumit să ne privească de la înălțime și să ne asculte pălăvrăgeala. Uneori, câte cineva din grup venea cu barca, acosta cu precauție și ne chema. În tăcerile care urmau, ascultam clipocitul valurilor printre pietre.

Prietenul Guido spunea mereu că acel clipocit era viciul Cleliei, secretul ei, infidelitatea pe care o comitea față de noi toți.

— Nu mi se pare, a zis Clelia. Eu ascult clipocitul goală și întinsă la soare, iar cine vrea să vadă vede.

— Cine știe, continua Guido. Cine știe ce-i poate spune mării o femeie ca dumneata, îmi imaginez ce vă spuneți mai înainte, când stăteați îmbrățișate.

Marinele lui Doro - a făcut două în acele zile - erau pictate în culori palide și nedecise, ca și cum arșița soarelui și fierbințeala aerului, înăbușitoare și orbitoare, i-ar fi stins tușele. Câte unul din grup se cățara până sus, în spatele lui Doro, îi urmărea mâinile și îi dădea sfaturi. Doro nu răspundea. Mie mi-a spus, odată, că fiecare se amuză cum poate. Am încercat să-i arăt că nu picta cu adevărat, fiindcă marea era totdeauna mult mai frumoasă decât cea din tablourile lui: îți ajungea s-o privești. În locul lui, cu talentul pe care-l avea, aș fi făcut portrete: e o satisfacție să-i ghicești pe oameni. Râzând, Doro mi-a răspuns că,

odată sezonul terminat, își închidea sertarul și nu se mai gândea la asta.

Într-o seară, când glumeam despre acest subiect și mergeam cu Doro spre cafeneaua cu aperitive, Guido a remarcat cu viclenie în glas că nimeni n-ar fi zis că, sub învelișul dur și dinamic al bărbatului de lume, în Doro dormita un suflet de artist.

— Dormitează, așa e, a răspuns Doro nepăsător și mulțumit. Câte lucruri nu dormitează sub învelișul nostru, al tuturor. Ar trebui să avem curajul să ne trezim și să ne regăsim pe noi înșine. Sau cel puțin să vorbim despre asta. Se vorbește prea puțin pe lumea asta.

— Dă afară tot, i-am spus. Ce anume ai descoperit?

— N-am descoperit nimic. Dar îți aduci aminte câte lucruri ne spuneam când eram copii. Vorbeam așa pentru a spune ceva. Știam prea bine că erau doar vorbe, și totuși plăcerea de a vorbi ne alina.

— Doro, Doro, i-am zis, începi să îmbătrânești. Lasă-i să facă lucrurile astea pe copiii pe care nu-i ai.

Atunci Guido a izbucnit în râs, un râs din toată inima care îi îngusta ochii. Îl ținea pe Doro pe după umeri și se sprijinea de el râzând. Noi îi priveam neîncredători capul aproape chel și ochii duri, de bărbat frumos în vacanță.

— Ceva dormitează și în Guido, a spus Doro. Râde uneori ca un nătărău.

Am observat mai târziu că Guido râdea în felul acesta numai între băbați. În seara aceea, după ce i-am lăsat pe Doro și pe Clelia la poarta vilei, am dus mașina la hotel și

am făcut împreună câțiva pași. Ne-am plimbat de-a lungul țărmului. Am vorbit despre prietenii noștri aproape fără să vrem. Călătoria lui Doro și întoarcerea sa neașteptată era socotită de Guido, în bătaie de joc, drept o neliniște de artist. E curios cum Doro reușise să-i convingă pe toți de seriozitatea jocului de-a pictura. Se vorbea în cercul de prieteni de fiecare zi până și despre necesitatea de a-l convinge să expună și să-și facă din pictură ceea ce se numește o profesiune. „Sigur că da, și eu i-o spun mereu”, intervenea Clelia volubilă.

— Sunt nebuni, a zis Guido în seara aceea.

— Dar Doro se joacă, am spus.

Guido a tăcut o vreme – purta sandale și înaintam încet, ca doi călugări –, apoi s-a oprit și a zis brusc:

— Îi cunosc eu pe ăștia doi. Știu ce fac și ce vor. Dar nu știu de ce Doro pictează.

— Și ce e rău în asta? Îl amuză.

Era rău pentru că, la fel ca toți artiștii, Doro nu-și mulțumea nevasta.

— Adică?

Adică voia să spună că activitatea cerebrală și nervoasă slăbea forța virilă, motiv pentru care fiecare pictor trece prin perioade de depresiune nervoasă cumplită.

— Sculptorii nu trec?

— Ba toți trec, a mormăit Guido. Toți nebunii care își solicită prea mult creierul și nu știu când să înceteze.

Ne opriserăm în fața hotelului. L-am întrebat ce fel de viață trebuie să ducem, după părerea lui.

— O viață sănătoasă, a zis. Să muncim, dar fără furie. Să ne distrăm, să ne hrănim, să discutăm. Mai ales să ne distrăm.

Stătea în fața mea legănându-se pe picioare, cu mâinile la spate. Cămașa cu rever îi dădea un aer de adolescent isteț care știe multe, de ins la patruzeci de ani rămas adolescent din trândăvie.

— Trebuie să înțelegem viața, a mai adăugat, făcând cu ochiul cu o expresie de neplăcere. S-o înțelegem când suntem tineri.

V

Clelia îmi spusese că în fiecare dimineață Doro o ștergea și se ducea să facă baie în marea lăptoasă din zori. Din această cauză lenevea apoi până la prânz în spatele șevaletului. Uneori, mi-a spus, se ducea și ea, dar n-avea s-o facă în următoarea dimineață, pentru că îi era prea somn. I-am promis lui Doro că îi voi ține companie, și tocmai în noaptea aceea n-am reușit să dorm. M-am ridicat din pat dis-de-dimineață și am ajuns, pe străzile proaspete și goale, pe plaja încă umedă. Aveam prilejul să

mă opresc și să urmăresc atent cum aurul solar incendia și reliefa copacii de pe vârful muntelui, dar imediat ce m-am așezat pe nisip am văzut cum, din apa liniștită, se apropia de țărm capul cuiva; apoi a acostat și a ieșit din mare, siroind de apă, trupul bronzat al tânărului meu.

S-a apropiat firesc să-mi vorbească, iar între timp își freca trupul slab și scund cu prosopul. Am căutat cu privirea în larg dacă nu se vede Doro.

— Cum așa, singur? I-am întrebat.

Nu mi-a răspuns – era cu totul stors de efort – și când a terminat s-a așezat la câțiva pași de mine, cu fața spre mare. Eu m-am întors pe o parte ca să pot avea sub ochi muntele poleit de aur. Berti a căutat cu vârful degetelor într-un pachet, a tras o țigară și și-a aprins-o. După aceea s-a scuzat că nu avea decât una.

Eram uimit că Berti era atât de matinal. A schițat un gest vag cu mâna și m-a întrebat dacă așteptam pe cineva. I-am răspuns că la mare nu aștepți pe nimeni. Atunci Berti s-a lungit pe burtă și, sprijinit pe coate, a fumat uitându-se la mine.

Mi-a spus că aerul de bălci pe care-l capătă plaja în plin soare îl dezgustă. Copii, umbrele de soare, doici, familii. Dacă ar fi fost după el, le-ar fi interzis. Atunci l-am întrebat de ce venea la mare: putea să rămână la oraș, unde nu există așa ceva.

— Peste puțin timp se ivește soarele, a zis întorcându-se să privească muntele.

Am tăcut un timp, în liniștea ușor foșnitoare.

— Rămâneți pentru mult timp la mare? m-a întrebat.

I-am răspuns că nu știam și m-am uitat din nou spre larg. Se întrezărea un punct negru. Berti l-a privit și el și mi-a spus:

— E prietenul dumneavoastră. Era la geamanduri când am sosit eu. Ce bine înoată. Dumneavoastră nu înotați?

La puțin timp după, a aruncat țigara și s-a ridicat.

— Astăzi sunteți acasă? m-a întrebat. Am să vă spun ceva.

— Poți să-mi spui și acum, i-am răspuns ridicând privirea spre el.

— Dar așteptați pe cineva.

I-am spus să nu facă pe prostul. Despre ce vorbim aici, de ore de meditație?

Atunci Berti s-a așezat din nou, privind-și genunchii. A început să povestească de parcă era la un interogatoriu, însuflețindu-se din când în când. Mi-a zis că de fapt se plictisea, că nu avea prieteni și că ar fi fost foarte, foarte mulțumit să stea de vorbă cu mine, să citim împreună niște cărți – nu, nu de școală! –, să citim la fel cum citeam uneori la școală, explicând și discutând, învățându-l multe lucruri de care știa că nu are habar.

M-am uitat la el agasat și curios. Berti era dintre băieții care vin la școală pentru că sunt trimiși, iar când le vorbești își fixează gura cu ochi umflați și plictisiți. Acum, gol și bronzat, își îmbrățișa genunchii și zâmbea liniștit. Cine știe, mi-a trecut prin minte, poate că tineriiăștia sunt cei mai ageri.

A plecat când capul lui Doro se vedea aproape de mal. S-a ridicat brusc și mi-a spus: „La revedere”. Începeau să foiască și alți înotători și mi s-a părut că Berti alerga după o fustă care a luat-o la fugă printre cabine. Dar iată-l pe Doro care ieșea din apă, aplecat de parcă ar fi urcat pe o scară, șiroind de apă, cu capul lucind sub casca de cauciuc, care îi dădea o înfățișare athletică. S-a oprit clătinându-se în fața mea și gâfâind; sub stern și coaste se păstrau încă zvâcniturile din timpul înotului. Fără să vreau m-am gândit la Guido, la discuția din seara dinainte, și mi-a scăpat un surâs abia schițat. Smulgându-și casca, Doro a mormăit:

— Ce e?

— Nimic, am răspuns. Mă gândeam la frumosul ăla de Guido care începe să se îngrașe. Merită să nu te însori!

— Dacă ar înota o oră în fiecare dimineață, ar deveni altul, a zis Doro și a căzut în genunchi pe nisip.

Berti s-a întors la prânz să mă caute la cârciumioară. S-a oprit printre mese, cu jacheta pusă pe spate, peste tricoul albastru. L-am făcut semn să se apropie. A venit luând din zbor un scaun de la o masă, dar atenția cu care-l priveam l-a jenat, pentru că s-a oprit și i-a alunecat jacheta, pe care a cules-o de pe jos, lăsând scaunul. L-am invitat să se așeze.

De data asta mi-a oferit o țigară și a început imediat să-mi vorbească. Eu mi-am aprins pipa, tăcut. L-am lăsat să spună tot ce-a vrut. Mi-a povestit că din motive familiale a trebuit să întrerupă studiile, dar că deocamdată nu lucra

nicăieri – acum, după ce încetase școala, văzându-mă a înțeles că a studia, nu ca elev, ci pe cont propriu, din plăcere, era ceva inteligent. Mi-a spus că mă invidia și că de o bucată de vreme și-a dat seama că eu nu eram doar un profesor, ci și un om simpatic. Avea multe lucruri despre care dorea să discutăm.

— De exemplu? I-am întrebat.

De exemplu, a răspuns, de ce nu se țin lecțiile stând de vorbă cu profesorul și chiar mergând la plimbare cu el? Era neapărat necesar să se piardă timpul cu câțiva imbecili care fac să stea pe loc întreaga clasă?

— Într-adevăr, aveai așa un chef să studiezi, încât nu-ți ajungeau orele de la școală și luai lecții și în particular.

Berti a zâmbit și mi-a zis că asta era cu totul altceva.

— Și-mi pare rău să aflu acum că ai tăi nu sunt milionari, am continuat. De ce îi făceai să cheltuiască și pe lecții particulare?

A zâmbit din nou, într-un fel care avea ceva feminin și în același timp disprețuitor. Femeile ripostează așa. L-o fi învățat vreo femeie, m-am gândit.

Berti m-a însoțit o bucată de drum – în ziua aceea făceam o plimbare cu prietenii Cleliei – și mi-a mai spus că înțelegea bine că venisem la mare ca să mă odihnesc și că nu pretindea să-i țin niște lecții, dar spera cel puțin că-i voi tolera tovărășia și uneori pălăvrăgeala pe plajă. De data asta i-am răspuns eu cu surâsul acela feminin și, lăsându-l în mijlocul drumului, i-am zis:

— Cu plăcere, dacă vei fi într-adevăr singur.

Plimbarea din ziua aceea – eram cu toții în automobilul lui Guido – s-a încheiat nefericit, pentru că una dintre femei, o oarecare Mara, rudă cu Guido, din cauză că a vrut să culeagă niște mure a alunecat de pe o stâncă abruptă și probabil își fracturase un umăr. Urcaserăm pe obișnuitul drum de munte, până dincolo de localul de noapte și de ultimele vilișoare, răsfirate în mijlocul pinilor și al stâncilor roșii, până sus la platoul pe care îl urmărisem în dimineața aceea aprins de primele raze. Pentru ca biata femeie să poată fi transportată, am înțeles imediat pe drum că n-o să putem urca toți în mașină. Guido, foarte îngrijorat, a vrut ca Mara, care gemea, să se întindă pe perne. Rămânea loc pentru Clelia și pentru alte două fete, care priveau amuzate la mine și la Doro, iar până la urmă noi doi ne-am întors pe jos. După vreo două sute de pași am dat peste una dintre cele două fete șezând pe o grămadă de pietriș.

Doro a terminat repede ce avea de spus:

— Iată ce-nseamnă să trăiești mereu înconjurat de femei.

Pe fată o dăduseră jos din mașină pentru a-i face loc Marei, care într-adevăr își fracturase umărul, așa de tare se văita. A trebuit să coboare ea, pentru că era singura necăsătorită din grup.

— Noi astea nemăritate nu suntem femei, ne-a spus îmbufnată. Anul ăsta Mara a terminat-o cu distracția. O duc îndărăt la Genova.

Ne-a privit pe furiș, din mers. Doro i-a zâmbit ușor, de bun-venit. Au vorbit puțin despre Mara și au discutat

despre ce-o să zică de pățanie soțul ei, bărbatul acela atât de energic care nu pleca de la birourile lui din Sestri decât duminica.

— O să fie mulțumit că întâmplarea a făcut ca tocmai soția lui să-și fractureze umărul, a zis Doro. În sfârșit va petrece o vară împreună cu el.

Fata - pe nume Ginetta - a zâmbit cu invidie.

— Crezi dumneata? a întrebat pironindu-și asupra lui ochii-i cenușii. Din câte știu eu, bărbaii se distrează când soția e departe. Sunt niște egoiști.

Doro a început să râdă:

— Câtă înțelepciune, Ginetta! Pariez că în momentul ăsta Mara nu se gândește la asta. Apoi m-a privit pe mine: Cei care spun așa ceva trebuie că sunt ori burlaci, ori băiețandri.

— Eu nu zic nimic, am bombănit.

Ginetta era o fată frumoasă, care mergea voinicește și obișnuia să-și scuture părul pe spate precum o coamă. Tocmai voia să spună ceva, când Doro i-a luat-o înainte:

— Anul acesta o să vină Umberto?

— Burlacii sunt ipocriți, a replicat ea. Nu știu, a răspuns după aceea.

— Te bucuri de toate dezavantajele, Ginetta. Iei în căsătorie un burlac care te lasă deja singură. Ce-ți va face de acum încolo?

Pe jumătate serioasă, Ginetta a privit drept înainte, clătinând din cap.

— De obicei, un soț a fost mai întâi un burlac, am remarcat eu, împăciuitor. De-acolo pleacă.

Dar Ginetta vorbea de Umberto. Ne-a povestit că îi scria despre hienele care în timpul nopții zbierau, de te făceau să te gândești la bebelușii care nu vor să doarmă. „Dragă Ginetta, îi scria, dacă ai noștri copii vor face atâta tărașoi, mă voi duce să dorm la hotel.” Îi mai spunea că marea diferență dintre țările din deșert și cele civilizate era că în deșert nu se putea dormi din cauza zgomotului.

— Ce caraghios, râdea Ginetta. Glumim mereu.

Curbele drumului printre pini, de unde zăreai marea, impregnau pentru mine volubilele cuvinte ale Ginettei cu o senzație de savoare și o ușoară amețelă. Părea că marea, de-acolo de jos, ne chema. Chiar și Doro mergea ceva mai dezinvolt. Peste puțin avea să fie seară.

— Sărmana Mara, a zis Ginetta. Când o să mai poată înota?

În seara aceea am găsit umbrela de soare părăsită și plaja fără lume. Am intrat în apă cu Ginetta și am înotat, unul lângă altul, ca într-o întrecere, fără să îndrăznim să ne separăm, în tăcerea mării pustii. Ne-am întors la țărm fără să scoatem un cuvânt și, în timp ce înotam, vedeam coasta înaltă cu pini, de unde coborâserăm cu puțin timp înainte. Am ajuns la mal; Ginetta a ieșit din apă lucind ca un pește și s-a dus la cabină. Doro termina o țigară pe care și-o aprinsese așteptându-mă.

Am urcat împreună până la vila unde Clelia ajunsese deja. În seara aceea, la cină, am aflat că Mara se întorsese

la Sestri împreună cu Guido și că vom rămâne singuri și fără automobil pentru câteva zile. Vestea mi-a făcut plăcere, fiindcă mă bucuram să petrec în liniște noaptea, stând de vorbă.

— Ce necugetată, a zis Clelia. Ar fi putut să aștepte închiderea sezonului ca să-și rupă brațul.

— Ginetta spune că noi, bărbații, suntem egoiști, a remarcat Doro.

— Îți place Ginetta? m-a întrebat Clelia.

— E o fată care mustește de sănătate, am spus. De ce mă întrebi, mai e și altceva?

— Oh, nimic. Doro susține că înainte să ne căsătorim semănăm cu ea.

Am zis atunci că toate fetele seamănă între ele și că numai când devin femei le poți aprecia cu adevărat. Clelia a ridicat din umeri:

— Cine știe cum mă apreciezi, a bombănit ea.

— Mie-mi lipsesc unele elemente, am spus. Numai Doro te-ar putea aprecia.

Doro a început pe neașteptate să glumească și a comentat că un bărbat îndrăgostit și-a pierdut capul, iar aprecierea lui nu mai contează. L-am privit uluit. În schimb, Clelia nu ne dădea atenție și încă o dată a ridicat din umeri, bombănind că toți eram la fel.

— Ce se petrece? am întrebat râzând.

Nu se întâmpla nimic, și Clelia a început să se tânguiască, cu glas șoptit, că se simțea ca o epavă de demult, iar când se gândea la tinerețea ei, când era

școlăriță, când s-a dus la primul bal și când și-a pus pentru prima oară ciorapi lungi, o treceau fiori. Doro o asculta pe gânduri, abia zâmbind.

— Eram un copil prea serios, spunea dezolată Clelia. Mă gândeam că dacă a doua zi tata ar fi sărăcit pe neașteptate și dacă bucătăria ar fi luat foc, n-am mai fi avut ce să mâncăm. Îmi făcusem în grădină un ascunziș în care depozitasem nuci și smochine uscate și așteptam să vină strâmtorarea, să-i pot oferi tatei proviziile mele. Le-aș fi spus tatei și mamei: „Nu disperați. Clelia se gândește la toate. Ați pedepsit-o, dar acum ea vă iartă, să n-o mai faceți”. Ce prostuță eram.

— Toți suntem prostuți la vârsta aceea, i-am zis.

— Credeam tot ce-mi spuneau. Nu îndrăzneam să-mi bag capul printre zăbrelele gardului de fier pentru că ar fi putut să treacă cineva și să-mi scoată ochii. Cu toate astea, de la gard se vedea marea și n-aveam altă distracție, pentru că mă țineau mereu închisă, iar eu stăteam pe băncuță și-i ascultam pe trecători, ascultam zgomotele. Când suna o sirenă în port, eram fericită.

— De ce povestești toate astea? a întrebat-o Doro. Ca să suporti amintirile din copilărie ale altcuiva trebuie să fii îndrăgostit de el.

— Dar el ține la mine, a zis Clelia.

Am pălăvrăgit îndelung în noaptea aceea, apoi ne-am dus să vedem marea sub cerul plin de stele. Noaptea era atât de clară, încât se zărea albul stâncilor ce ieșeau din mare pe sub balustrada falezei. Am spus în cele din urmă

că, de fapt, eu nu credeam în toată apa aceea și că marea mă făcea să simt că trăiesc ca sub un clopot de sticlă. Am descris măslinul meu ca pe o vegetație lunară chiar și atunci când luna lipsea. Clelia, întorcându-se spre mine și spre Doro, a strigat:

— Ce frumos! Să mergem să-l vedem.

Dar traversând piațeta am întâlnit niște cunoștințe și a trebuit să le povestim despre Mara, iar din vorbă în vorbă Clelia a uitat de măslin și s-au întors cu toții la vilă să joace cărți. Puțin necăjit, i-am lăsat să plece spunând că sunt obosit.

În capătul piațetei l-am ajuns din urmă pe Berti, care n-a mai avut timp să se tragă în întuneric. Am mers drept înainte și Berti a fost cel care mi s-a adresat.

— Ce-i cu urmărirea asta? l-am întrebat atunci.

Îl întrezărisem cu o oră mai devreme pe lângă vilă, după care ne dăduse târcoale pe faleză, la oarecare distanță. Jacheta albă peste tricou sărea în ochi prea tare. El mi-a răspuns – devenind îndrăzneț în întuneric – că auzise de o nenorocire, sus la pini, și voise să se lămurească.

— Din câte vezi, sunt viu, i-am zis. Trebuia să te ții după mine toată seara?

M-a întrebat dacă intram la culcare. Ne-am oprit sub măslin, care era o pată neagră în noapte.

— Spuneau că o doamnă s-a omorât, a spus Berti.

— Te interesează și doamnele?

Cu bărbia ridicată, Berti privea fereastra mea. S-a întors însuflețit și mi-a spus că o nenorocire poate hotărî un vilegiaturist să plece, iar el s-a gândit că eu și prietenii mei am fi plecat.

— E o rudă de-a dumneavoastră? m-a întrebat.

Am înțeles, în seara aceea, că atunci când spunea prietenii mei, se referea la Clelia și Doro. M-a mai întrebat dacă Mara era rudă cu ei. Bănuiala absurdă că ar fi interesat de cei treizeci de ani ai Marei m-a făcut să zâmbesc. L-am întrebat dacă o cunoștea.

— Nu, a mărturisit el. Am întrebat într-o doară.

I-am dat întâlnire a doua zi pe plajă, glumind în legătură cu ideea lui de a citi împreună.

— Dacă tu crezi că-ți voi prezenta niște fete, te înșeli. Am impresia că știi să te descurci și singur.

În seara aceea am fumat la fereastră, gândindu-mă din nou la confidențele Cleliei, necăjit că Ginetta niciodată nu mi le-ar fi făcut. Mă cuprindeau melancolii mai vechi. S-a adăugat amintirea conversației cu Guido, care reușise să mă umilească. Din fericire eram la mare, unde zilele nu au importanță. „Am venit aici să mă distrez”, m-am gândit.

A doua zi ședeam cu Doro pe vârful unei stânci și puțin mai jos, Clelia, întinsă pe spate, acoperindu-și ochii. Umbrela de soare de pe plajă era părăsită. Am vorbit iarăși despre Mara și am conchis că o plajă este făcută din femei și mai ales din copii. Când lipsește un bărbat, nimeni nu observă, dar dacă dispare o Mara oarecare, un întreg grup de prieteni se împrăștie.

— Privește toate umbrelele astea de soare, spunea Doro. Sunt tot atâtea case; în ele se croșetează, se mănâncă, se schimbă haine, se fac vizite. Cei câțiva soți stau la soare acolo unde i-a pus nevasta. E o republică a femeilor.

— De unde s-ar putea deduce că ele au inventat societatea.

În acel moment de stânci s-a apropiat un înotător. A scos capul din apă, agățându-se cu mâinile de bolovani: era Berti.

N-am zis nimic, dar îl urmăream cu coada ochiului. Poate nu mă vedea, acolo sus, unde eram – eu când ies din apă nu văd la doi pași – și a stat agățat de stâncă, săltând odată cu valurile. La înălțimea frunții sale, la câteva palme stătea Clelia, întinsă pe spate și nemișcată. Lui Berti apa din păr îi șiroia peste ochi, iar pentru a se susține dădea din brațe, făcând acele gesturi tentaculare care aminteau de mișcările înotului și ale instabilității în apă. Apoi s-a desprins pe neașteptate și a început să înoate pe spate și, înconjurând o rocă, s-a apropiat de locul unde nisipul devenea stâncă. De acolo mi-a strigat

ceva. L-am salutat cu un gest al mâinii și am reluat conversația cu Doro.

Mai târziu, când Clelia s-a trezit din beatitudinea ei și au venit celelalte fete și câteva cunoștințe, mi-am rotit privirea peste plajă și l-am zărit pe Berti stând în picioare printre cabine, cu un ziar în mână și citind. Era clar că în dimineața aceea aștepta. L-am făcut semn să se apropie. Am insistat. Berti s-a mișcat, împăturind ziarul fără să ne privească. La poalele stâncilor s-a oprit. L-am spus lui Doro:

— Acela este tipul meu întreprinzător despre care ți-am vorbit.

Doro l-a privit și a zâmbit, întorcându-se apoi spre șevaletul său. Era momentul să cobor și, ajuns lângă el, să-i spun câteva cuvinte lui Berti.

Să prezinți un tinerel în slip negru unor fete care vin și pleacă în costume de baie și unor domni în halat este un lucru fără consecințe grave și, în cele din urmă, scuzabil. Dar figura gravă și plictisită a lui Berti m-a iritat, mă simțeam ridicol. Am bombănit brusc:

— Aici ne cunoaștem cu toții.

Și trecând pe lângă noi Ginetta, care se ducea în apă, i-am spus:

— Așteaptă-mă.

Când m-am întors la țărm – Ginetta rămânea în apă mai mult de-o oră – l-am găsit pe Berti așezat pe nisip, între umbrela noastră și cea vecină, îmbrățișându-și genunchii.

L-am lăsat acolo. Preferam să stau puțin de vorbă cu Clelia. Ea tocmai ieșea în acel moment din cabină, purtând

un bolero alb peste costum. I-am venit în întâmpinare și ne-am salutat în glumă. Ne-am îndepărtat încet-încet vorbind, iar după ce Berti a dispărut în spatele umbrelei, m-am simțit mai bine. Făceam obișnuita plimbare între puma de la mal și grupurile răspândite și gălăgioase.

— Am făcut o baie cu Ginetta, am spus. Dumneata nu intri?

Încă din prima zi spuseseam în treacăt, din politețe, că voi intra în apă cu Clelia. Ea însă s-a oprit și m-a privit cu un surâs ambiguu. „Nu, nu”, mi-a zis atunci. M-am uitat la ea surprins. „Nu, nu, eu în apă intru singură.” Nu mai era nimic de făcut. Mi-a explicat că ea acționa mai mereu în public, dar cu marea îi plăcea să fie în intimitate. „Dar e ciudat.” „E ciudat, dar asta e.” Înota bine și nu alesese așa din timiditate. Era o hotărâre a ei. „Tovărășia mării îmi ajunge. Nu vreau pe nimeni. În viață nu am nimic al meu. Lăsați-mi cel puțin marea.” S-a îndepărtat înotând fără să tulbure apa, iar la întoarcere o așteptam pe nisip.

Am revenit la discuția noastră și Clelia a răspuns cu jumătate de zâmbet protestului meu.

— Nici măcar cu Doro? am întrebat-o.

— Nici cu Doro.

În dimineața aceasta am glumit în legătură cu înotul ei misterios și, trecând printre trupuri, râzând de burțile mari, criticam femeile.

— Știi cine stă sub umbrela aceea roșie? m-a întrebat Clelia.

Pe șezlong se zărea un trup gol numai piele și os, purtând un costum de baie din două piese, sutien și slip. Era bronzat neuniform; pântecul descoperit arăta urma costumului normal dinainte. Unghiile de la picioare și de la mâini erau roșii-sângerii. Pe speteaza șezlongului atârna un frumos prosop de buret roz.

— Este prietena lui Guido, a șoptit Clelia râzând. O cară cu el și o ține ascunsă, iar când o întâlnește îi sărută mâna și-i spune toate cele de rigoare.

Apoi m-a luat de braț și s-a aplecat:

— De ce voi, bărbatii, sunteți atât de vulgari?

— Am impresia că Guido are gusturi pestrițe, am zis. Cât despre vulgaritate, are multă.

— Ah, nu, femeia aceea e vulgară, a spus Clelia. El, sărmanul, mă iubește.

Am început să-i explic că nimic nu este vulgar în sine, ci noi creăm vulgaritatea prin ceea ce spunem sau gândim, dar Clelia privea deja în altă parte și râdea de boneta roșie de pe capul unui copil.

Ne-am plimbat așa până la capătul plajei și ne-am oprit să fumăm pe țărmul stâncos. După aceea ne-am întors moleșiți de soare și îmi lăsam privirea să se aștearnă, fără interes, ici-colo, când l-am zărit, lângă umbrela noastră, pe Berti îndepărtându-se - spatele lui negru, slipul - și vorbind cu un aer preocupat unei femei mărunte, îmbrăcată într-un halat înflorat, ciudată, în sandale cu talpă groasă, cu obrajii lucioși, machiați. În acel moment Clelia i-a strigat ceva lui Doro, ridicând brațul, iar cei doi s-

au întors – în grabă, Berti, care a șters-o de cum ne-a văzut; dezinvoltă și zeflemitoare, femeiușca aceea, care l-a urmat pe tânăr șchiopătând și chemându-l pe nume.

— Gheșa care te urmărea, i-am spus după ce a venit să mă caute la cârciumioară, era cumva doamna pe care ai adus-o acasă în ziua aceea?

Berti a zâmbit indiferent, cu țigara în gură.

— Văd că ai o bună tovărășie, am continuat. De ce mai cauți alta? Noroc că nu te-am prezentat domnișoarelor de la noi.

Berti mă fixa din ochi, cum faci când te prefaci că te gândești.

— Nu-i vina mea c-am întâlnit-o, a spus la un moment dat. Să le cereți scuze din partea mea prietenilor dumneavoastră.

Atunci am schimbat vorba și l-am întrebat dacă ai lui știau despre isprăvile sale. Cu același zâmbet vag, mi-a zis încet că femeia aceea făcea mai mult decât nenumărate domnișoare de familie bună, ca de altfel toate femeile ca ea, care, dacă duceau o viață dificilă, asta era în folosul celor cinstite.

— Adică?

— Da. Bărbații sunt cu toții de acord să frecventeze prostituate, și astfel se descarcă și nu mai dau bătăi de cap celorlalte. Prin urmare, să le respecte.

— Foarte bine, i-am răspuns. Dar tu de ce te furișezi și ți-e rușine cu ea?

— Eu..., s-a bâlbâit Berti.

Mi-a explicat că era altceva: el disprețuia femeile și-l înfuria că toți trăiau numai pentru același lucru. Femeile erau proaste și mofturoase: infatuarea bărbaților le făcea necesare; era de-ajuns ca bărbații să fie de acord să nu le mai caute, ca să le smulgă orgoliul.

— Berti, Berti, mai ești și ipocrit, i-am zis.

M-a privit surprins.

— Să te folosești de cineva și apoi să nu-i mai dai nici bună ziua, asta nu se poate.

L-am văzut atunci cum surâde și cum strivește țigara ostentativ. Cu vocea cea mai senină mi-a spus că nu el se folosise de femeia aceea, ci - a zâmbit - femeia aceea s-a folosit de el. Era singură, se plictisea la mare; se întâlнисeră pe plajă, ea a fost cea care a început să glumească, să se lege de el.

— Vedeți, mi-a mărturisit, nu i-am zis nu, fiindcă mi-era greu. Are poșeta cu oglinda spartă. O înțeleg. Vrea doar să fie însoțită și nu cere un ban; spune că la mare nu se lucrează. Dar e răutăcioasă. E la fel ca toate femeile, care profită de situațiile ridicole, să pună în încurcătură un bărbat.

M-am întors acasă pe străzile pustii de la ora două după-amiaza. Am hotărât să nu-i mai dau sfaturi acestui băiat; era genul pe care trebuie să-l lași să facă ce pofteste, ca să vezi până la urmă unde ajunge. L-am întrebat dacă pe femeia aceea, pe doamna aceea, nu cumva o adusese cu el de la Torino.

— Sunteți nebun! mi-a strigat Berti.

Dar toată spontaneitatea i-a dispărut când l-am întrebat cine l-a învățat să-și ceară scuze pentru lucrurile care oamenilor nu le țineau nici de cald, nici de frig.

— Când? s-a bâlbâit.

— Nu mi-ai spus mai devreme să le cer scuze prietenilor mei din partea ta?

Mi-a explicat că, eu fiind cu prietenii, îi părea rău să fie văzut cu femeia aceea.

— Există oameni în fața cărora ne este rușine să fim ridicoli, a zis el.

— Ca de exemplu, cine?

Atunci a tăcut un moment.

— Prietenii dumneavoastră, a mormăit nepăsător.

M-a lăsat în capul scării și s-a îndepărtat pe alea însoțită. Întrucât în orele acelea de arșiță Doro se odihnea, eu, care în timpul zilei nu reușesc să dorm, mă prefăcusem că mă întorc acasă doar ca să scap de Berti. Și acum începea plictisul zilnic al orelor calde și goale. Am hoinărit prin locurile acelea ca întotdeauna, dar nu mai exista colțișor pe care să nu-l cunosc. Am apucat-o atunci pe drumul care ducea la vilă, dornic să vorbesc cu Clelia. Dar era mult prea devreme și m-am frământat o grămadă de timp, șezând pe un zid scund, dincolo de care câțiva copaci se oglindeau în mare. Printre altele, m-am gândit pentru prima oară că cineva care n-o cunoștea bine pe Clelia ar fi crezut, văzându-ne că ne plimbăm și râdem împreună, că între noi era mai mult decât simplă prietenie.

Am găsit-o pe Clelia în grădină, tolănită la umbră pe un fotoliu de răchită. Părea că se bucură să mă vadă și a început să sporovăiască. Mi-a spus că Doro se săturase să picteze marea și că voia să înceteze. Mi-a scăpat un zâmbet.

— Guido al dumitale va fi fericit, i-am zis.

— De ce?

A trebuit să-i explic atunci că, după Guido, Doro se gândea mai mult la pictură decât la ea și că ăsta ar fi motivul neînțelegerilor dintre ei.

— Neînțelegeri? a întrebat Clelia încruntându-se.

Am spus atunci, nerăbdător:

— Ei, Clelia, nu vrei acum să mă faci să cred că nu v-ați certat niciun pic! Amintește-ți de seara aceea în care mă rugai să-i țin tovărășie și să-l distrez...

Clelia m-a ascultat aproape îmbufnată și clătina din cap, că nu era adevărat ce spun.

— N-am zis niciodată nimic, a bombănit. Nu-mi amintesc. A zâmbit. Nu vreau să-mi amintesc ce-am zis. Și dumneata să nu faci pe ticălosul.

— Spune-mi, în prima zi când am venit aici, când ne-am întors din călătoria aceea după ce au tras în noi...

— Frumos! a exclamat Clelia. Și omulețul acela care țopăia?

Am zâmbit, iar Clelia a continuat:

— Toți vă legați de ceea ce spun; toți vă amintiți lucrurile pe care le spun. Și întrebați, vreți să știți. S-a îmbufnat din nou: Am impresia că sunt din nou la școală.

— În ceea ce mă privește..., am bâiguit.

— Nu trebuie niciodată să-ți amintești lucrurile pe care le spun. Eu vorbesc, vorbesc, fiindcă am limbă, fiindcă nu știu să stau singură. Nu mă lua și dumneata în serios, pentru că nu merită.

— Ei, Clelia, suntem obosiți de viață?

— Nici vorbă, e-atât de frumoasă, a zis râzând.

Atunci i-am spus că nu-l mai înțelegeam deloc pe bietul Doro. De ce voia să înceteze să picteze? Picta atât de bine.

Clelia a devenit gânditoare și mi-a mărturisit că de n-ar fi fost cum era – o fetișcană răsfățată, care nu știa să facă nimic –, ar fi pictat ea marea care-i plăcea atât de mult și care era ceva al ei; și nu doar marea, ci și casele, oamenii, scările abrupte, toată Genova.

— Îmi place atât de mult, mi-a zis.

— Poate de-asta a fugit Doro. Din același motiv. Lui îi plac colinele.

— S-ar putea. Dar el spune că locurile lui sunt frumoase numai retrăindu-le în gând. Eu nu aș fi în stare. N-am altceva al meu.

Așezați așa, față-n față – cu măsuța la mijloc –, îl așteptam pe Doro. Clelia a început din nou să-mi povestească despre copilăria ei și a glumit mult pe seama naivităților acelei vârste, în mediul acela închis al bătrânilor care voiau să facă din ea o contesă și și-o pasau între trei case: o prăvălie, un palat și o vilă, iar ceea ce îi plăcea ei mai mult era triumghiul pe care îl făceau străzile unite după ce traversa întregul oraș. Palatul unchiului era

o clădire veche cu fresce și palisade, cu vitrine ca un muzeu, care, văzută din stradă, străjuia marea, și avea ferestre mari cu vitralii. Copil fiind, spunea Clelia, era un coșmar să pășești pe coridorul ei și să-ți petreci după-amiaza în penumbra lugubră a sălilor. Dincolo de acoperiș erau marea, aerul, strada plină de viață; ei nu-i rămânea decât s-o aștepte pe maică-sa să termine taifasul cu bătrâna; și, fără răgaz, torturată de plictiseală, își ridica ochii spre tablourile întunecate din care apăreau mustăți, capete cu păr ca de cardinal, obraji palizi de păpuși fără vârstă.

— Vezi și dumneata cât sunt de proastă, spunea Clelia. Când palatul era ca și al nostru, nu-l puteam suferi; acum, când suntem săraci și ruinați, aș da orice să-l pot avea din nou.

Mai înainte ca Doro să apară la balcon, Clelia mi-a mai spus că mama ei nu voia s-o lase în prăvălia unde stătea tatăl ei, pentru că nu era frumos ca o fetiță ca ea să audă certurile de la tejghea și să învețe atâtea mojicii. Dar prăvălia era plină cu tot felul de lucruri și avea vitrine strălucitoare – aceleași obiecte care umpleau palatul –, și aici lumea venea și pleca, iar Clelia era fericită să-și vadă tatăl mulțumit. Îl întreba mereu de ce nu vindeau și tablourile și odoarele din palat; așa, n-ar fi sărăcit niciodată.

— Chibzuiam mult în copilărie, mi-a explicat Clelia surâzând. Mă trezeam noaptea înspăimântată că tata ar fi putut pierde totul.

— De ce-ți era atât de teamă?

Atunci Clelia mi-a răspuns că în acei ani fusese cu totul învăluită de spaimă. Primele gânduri de dragoste le-a avut în fața unui tablou cu sfântul Sebastian martirul – un tânăr gol, cu trupul plin de sânge închegat și cruste, cu săgeți împlântate în pântec. Ochii triști și cuprinși de dragoste ai sfântului o făceau să-i fie rușine să-l privească, iar pentru ea iubirea însemna scena aceasta.

— Oare de ce povestesc toate astea? a spus Clelia.

Curând, Doro a apărut la balcon, ștergându-se pe gât. M-a salutat cu un gest și a intrat din nou în casă, să coboare. Am întrebat-o pe Clelia dacă și-a schimbat părerea despre iubire.

— Firește, mi-a răspuns.

VII

Noaptea, când mă întorceam acasă, mă așezam la fereastră să fumez. Unii se înșală crezând că-și încurajează astfel meditația, dar adevărul este că în timp ce fumezi gândurile se risipesc ca ceața și mai degrabă fantazezi, ceva cu totul diferit de a gândi. În schimb, soluțiile,

descoperirile vin pe neașteptate: la masă, înotând în mare, vorbind despre cu totul altceva. Doro îmi cunoștea obiceiul de a mă lăsa prins, o clipă, în focul vreunei discuții, pentru a urmări cu ochii o idee neașteptată. Și el făcea la fel și, cu alte prilejuri, ni s-a întâmplat să umblăm mult împreună, fiecare preocupat în tăcere de gândul lui. Dar acum tăcerea sa – ca și a mea – îmi părea ca o lipsă de atenție, ca o înstrăinare, pe scurt, ceva neobișnuit. Nu eram de multe zile la mare și mi se părea că sunt de un secol. Cu toate astea, nu se întâmplase nimic. Dar noaptea, întorcându-mă acasă, mi se părea că întreaga zi care se scursese – banala zi de plajă – îmi cerea cine știe ce fel de clarificare, ca să mă pot înțelege pe mine însumi.

Când, a doua zi după accidentul Marei, l-am revăzut pe prietenul Guido cu blestematul lui de automobil, în puținele clipe necesare să traversez strada pentru a-i întinde mâna, am intuit mai multe lucruri decât în timpul unei întregi nopți cu pipa în gură. Am întrezărit deci că mărturisirile Cleliei erau o apărare inconștientă față de vulgaritatea lui Guido: bărbat, de altfel, foarte educat și galant. Bronzat și trandafiriu, Guido ședea întinzându-mi o mână și salutându-mă zâmbind larg. Guido era bogat și trufaș. Clelia reacționa în taină; deci îl lua în serios și-i semăna. Cine știe unde aș fi ajuns dacă Guido ar fi început să râdă și m-ar fi silit să vorbesc. Am urcat cu el în automobil și m-a dus la cafenea, unde la ora aceea erau cu toții.

În timp ce vorbeau despre Mara, eram atent să nu-mi pierd gândul și mă întrebam: dacă Doro înțelegea la fel ca mine regretele Cleliei, cum de nu-l supăra că nici față de mine Clelia n-avea secrete? Între timp au sosit și ei, iar după primele cuvinte Guido i-a spus Cleliei că traversând Genova se gândise la ea. Clelia l-a făcut răutăcios. O glumă, dar mi-a fost suficient să mă facă s-o suspectez pe Clelia că în trecut îi făcuse aceleași confidențe despre copilărie și lui Guido, și m-am simțit nedreptățit.

După cină, Guido ne-a urmat la vilă într-un fel ceremonios, aducându-ne-o în automobil și pe Ginetta. În timp ce Doro discuta cu Guido probleme de serviciu, eu le ascultam pe Clelia și pe Ginetta și mă gândeam din nou la ieșirea aceea a lui Doro, când coboram din munți, că, de fapt, caracteristic pentru un bărbat însurat e să trăiască nu numai cu o singură femeie. Dar Ginetta era o femeie? Surâsul ei încruntat și impetuositatea unor opinii făceau din ea mai degrabă o ființă adolescentă fără gen anume. Tot mai puțin înțelegeam cum ar fi putut să-i semene Clelia mai demult. În Ginetta era o ștregărie gravă, reținută, care totuși, uneori, îi cuprindea întreg trupul. Desigur că ea nu făcea confidențe prietenilor, dar, privind-o în timp ce vorbea, aveai impresia că nimic nu rămânea ascuns în adâncul sufletului ei. Ochii cenușii, pe care-i deschidea fără ostentație, aveau limpezimea aerului.

Vorbea despre nu știu ce scandal – nu-mi amintesc bine –, dar îmi aduc aminte că fata-i lua apărarea persoanei discutate, apelând la Doro, pe care îl întrerupea la

întâmplare, iar Clelia, cu multă delicatețe, repeta întruna că nu era o problemă de morală, ci de gust.

— Dar se vor căsători, spunea Ginetta.

Nu era o soluție, protesta Clelia. Căsătoria e o alegere, nu un remediu, și o alegere făcută cu calm.

— La dracu', va fi o alegere, a intervenit Guido. După atâtea experiențe prin care au trecut.

Ginetta n-a zâmbit și a spus că, din moment ce scopul căsătoriei era familia, cu atât mai bine dacă s-au gândit la ea imediat.

— Dar scopul, fără îndoială, nu e familia, a spus Doro. Este acela de a pregăti o ambianță pentru familie.

— Mai bine să ai un copil fără ambianța asta, decât o ambianță fără copii, a decretat Ginetta.

Apoi a roșit și mi-a întâlnit privirea. Clelia s-a ridicat să ne servească lichiorul.

După aceea am jucat cărți. Noaptea, târziu, Guido ne-a dus acasă. Am lăsat-o pe Ginetta în fața garajului, apoi noi ne-am întors pe jos spre hotel. Aș fi preferat să fac plimbarea asta singur, dar Guido, care toată seara vorbise puțin și jucase cărți cu o neatenție provocatoare, mi-a cerut să-i țin tovărășie. I-am vorbit din nou despre Mara. Guido susținea discuția fără plăcere; Mara era pe mâini bune și în afara pericolului. Ajunși în fața hotelului, a trecut mai departe. Ne-am pomenit în tăcere la intrarea pe străduța unde locuiam eu și am vrut să mă opresc. Guido a înaintat câțiva pași, apoi s-a întors spre mine cu un aer oarecare:

— Lasă-te și dumneata așteptat, a spus. Vino până la gară.

L-am întrebat cine mă aștepta, iar Guido a răspuns cu indiferență că, ei, pe cineva tot trebuie să fi avut și eu ca să-mi țină tovărășie.

— Nu am pe nimeni, am răspuns. Sunt burlac și singur.

Atunci Guido a bombănit ceva și pe acest motiv ne-am reluat preumblarea.

— Cine trebuia să mă aștepte? L-am întrebat din nou pe Guido. Poate junele acela de pe plajă?

— Nu, nu, profesore, mă refeream la o relație... o prietenie.

— De ce? M-ai văzut cu cineva?

— Nu asta spuneam. Dar o descătușare e necesară.

— Sunt aici să mă odihnesc, i-am explicat, și descătușarea mea e să stau singur.

— Mda, a spus Guido pe gânduri.

Ne aflam în piațetă, în fața cafenelei, când i-am zis:

— Dar dumneata ai pe cineva?

Guido a ridicat capul din nou.

— Am pe cineva, a spus provocator. Nu suntem toți niște sfinți. Și mă costă ochii din cap.

— Domnule inginer! Dar vă ascundeți destul de bine.

Guido a zâmbit îndatoritor:

— Tocmai asta mă costă ochii din cap. Două note de plată, două locuințe, două mese. Crede-mă, o amantă e o soție care te costă mai mult.

— Căsătoriți-vă, am spus.

Guido și-a dezvelit dinții de aur.

— Aș cheltui tot dublu. Dumneata nu cunoști femeile. O prietenă, cât timp speră, stă liniștită. Are numai de câștigat. Dar un nenorocit care are soție este în mâinile ei.

— Căsătoriți-vă atunci cu prietena.

— Glumiți. Sunt lucruri care se fac la bătrânețe.

L-am lăsat în fața hotelului, făgăduindu-i că a doua zi voi face cunoștință cu doamna. Mi-a strâns mâna volubil. Întorcându-mă, mă gândeam la Berti și am privit în jur, dar de data asta nu era.

A doua zi am întârziat cu scrisul până ce soarele s-a ridicat sus pe cer, apoi am colindat pe străzi, răsucindu-mi în minte tot ideile din seara precedentă, care acum, în tumultul și-n limpezimea zilei, îmi păreau palide și fără conținut. Voiam să ajung pe plajă, unde se aflau deja cu toții.

Dar la intrare l-am găsit pe Guido, de data asta într-un halat maro, care m-a sechestrat imediat și ne-am îndreptat ca înțeleși spre o anumită umbrelă de soare. Când am ajuns, Guido și-a arborat un surâs spontan și a exclamat:

— Dragă Nina, cum ai dormit? Îmi dai voie?

Și mi-a rostit numele. Am atins degetele acelei mâini slabe și, sub reflexul umbrelei și-n spațiul ei incomod, i-am văzut mai ales picioarele doamnei, lungi și bronzate, și sandalele complicate cu care se terminau. S-a ridicat să se așeze pe șezlong și m-a privit cu ochi duri, goi, la fel ca vocea cu care i s-a adresat lui Guido.

Am schimbat câteva amabilități, am întrebat-o când înoată; mi-a spus că numai pe seară, când apa era călduță; a râs de câteva ori la cele ce i-am spus și mi-a întins din nou mâna când am salutat-o la plecare, invitându-mă să mai trec pe acolo. Guido a rămas cu ea.

Când am ajuns la stânci, l-am văzut pe Berti șezând pe o piatră și vorbind cu o prietenă de șaisprezece ani de-a Ginettei; Doro, întins pe nisip, îi lăsa în pace. La ora aceea Clelia era în mare.

VIII

Doro mi-a explicat într-una din acele dimineți de ce se săturase să picteze. M-a luat de braț și încet-încet ne-am îndepărtat de sat pe șoseaua care străjuia marea ca o terasă.

— Dacă aș fi din nou copil, mi-a zis, m-aș face numai pictor. Aș fugi de-acasă, aș trânti ușa-n urmă, dar ar fi lucru hotărât.

Furia asta mi-a plăcut și i-am spus că în cazul ăsta nu s-ar mai fi însurat însă cu Clelia. Doro mi-a zis zâmbind că ăsta era singurul lucru pe care nu-l greșise. Clelia era, într-

adevăr, o frumoasă vocație. Însă, mi-a spus, nu tablourile slabe cu care își irosea timpul pictându-le îl înfuriau, ci faptul că-și pierduse dorința și plăcerea de a vorbi cu mine despre atâtea lucruri, asta era.

— Despre care lucruri?

M-a fixat cu severitate fără să se desprindă și a început să-mi spună că dacă îl luam așa, atunci nu se mai plângea, pentru că și eu îmbătrâneam, și se vede că asta se întâmplă cu toată lumea.

— Așa o fi, am răspuns, dar dacă nu mai ai poftă să vorbești, nu sunt eu vinovat.

Înțelegeam că sunt indispus și că situația era ridicolă, dar am tăcut și Doro mi-a lăsat brațul. Priveam marea de sub noi și mi-a trecut prin minte o idee: nu cumva neînțelegerile dintre el și Clelia erau determinate de astfel de prostioare?

Dar iată că Doro a început să vorbească din nou cu glasul nepăsător de mai înainte și am observat că nici nu observase supărarea mea. I-am răspuns cu indiferență, dar nemulțumirea din mine creștea, devenind adevărată furie.

— Nu mi-ai explicat încă de ce te-ai certat cu Clelia, am zis în cele din urmă.

Dar Doro mi-a scăpat din nou. Mai întâi n-a înțeles la ce făceam aluzie, apoi m-a privit pieziș și mi-a spus:

— Te mai gândești la asta? Dar ești un încăpățânat. Asta se întâmplă zilnic între soți.

În aceeași zi i-am spus Cleliei, care se plângea de un roman plictisitor, că-n situația asta de vină e cel care citește. Clelia a ridicat capul și a zâmbit.

— Așa faceți toți. Veniți aici să vă odihniți și deveniți impertinenți.

— Care toți?

— Chiar și Guido. Dar cel puțin Guido are scuza că-l chinuiește iubita. Dumneata însă n-ai nicio scuză.

Am ridicat din umeri, zâmbind ironic. Când i-am spus că am făcut cunoștință cu doamna aceea, Clelia s-a înroșit de plăcere și aproape bătând din palme m-a rugat:

— Spune-mi, spune-mi, cum este?

Știam că Guido era dispus s-o arate doar anumitor persoane, ca de exemplu mie. Am repetat asta pe un ton grav, care-i plăcea Cleliei, și am văzut-o fericită.

— Se plânge că-l costă prea mult, am adăugat. Atunci, de ce n-o ia de nevastă?

— Asta ar mai lipsi, a spus Clelia. Totuși, e cam proastă femeia aceea. Se vede cătă minte are numai din felul cum se lasă ținută într-un dulap, ca o cutie. Dumitale-ți place?

— Până acum nu i-am văzut decât picioarele. Ce este, balerină?

— Casieriță, a zis Clelia. O vrăjitoare pe care toți o cunoșteau la Genova înainte ca Guido să-i cadă în gheare.

— Atunci e o șmecheră.

— Cu Guido nici nu-i greu, a surâs Clelia.

— Eu cred că face pe supusa ca să pună mai bine mâna pe el, am zis. Este semn bun când o femeie se lasă ținută în dulap. Asta arată că se consideră de-ai casei.

— Dacă socotești că ăsta-i semn bun, s-a îmbufnat Clelia.

— Dar ce-ar putea face mai mult, decât s-o ia de soție?

— Nu, nu, s-a indignat Clelia. Nu l-aș mai primi în casa mea.

— Ai dori ca un animal ca el să ia de soție o Clelie sau o Ginettă?

O urmăream cu coada ochiului să văd dacă reacționează, dar animalul a trecut neobservat.

— Ce nedreptate ca o fată să fie fără apărare în fața voastră. Fac bine femeile care-și bat joc de voi.

Într-adevăr, în una din zilele acelea Guido m-a vizitat nici mai mult, nici mai puțin decât acasă. A apărut în ușă cu un zâmbet de scuză și a spus că nu voia să-mi tulbure lectura. L-am invitat să intre, jenat la rândul meu de patul de fier, și l-am poftit să se așeze la fereastră. S-a îndreptat într-acolo fluturându-și bereta și apoi a zis să le cer scuze din partea sa lui Doro și Cleliei pentru că nu putea să vină să-i ia cu mașina. Era ocupat.

Pe plajă, în seara aceea, s-au spus tot felul de răutăți pe socoteala lui Guido. Cele mai pornite împotriva lui erau fetele care țineau la plimbare. Berti, de-al casei acum și circulând printre noi, părea singurul indiferent. L-am auzit spunându-i Ginettei că, în definitiv, lumea venea la mare să se bage în apă, nu să viziteze cimitirele.

— Deci nu te mai gândești la lectură! i-am zis după ce m-am așezat lângă el pe nisip.

— M-ar bucura să citesc, mi-a răspuns.

— Mai ales cu fetele astea.

M-a privit supărat.

— Eu? m-a întrebat.

De fapt, șezând așa pe stâncă, avea un aer foarte plictisit. Și la început, când l-am observat, le înfrunta pe fete cu o mină condescendentă, contrazicându-le.

— Doar n-ai să-mi spui că-ți repugnăm și noi. Tu ne-ai urmat.

Berti a zâmbit. Pe dinainte ne-a trecut Ginetta aranjându-și casca, gata pentru înot. Văzând-o de jos cum pășea acoperindu-și urechea, mi s-a părut neobișnuit de înaltă pentru o femeie. Berti și-a privit genunchii și a bombănit:

— Fetele astea mă plictisesc. Nu înțelegi nimic dintr-o fată.

În fața noastră a apărut Doro și s-a trântit pe nisip.

— Acesta este elevul, i-am spus.

I l-am prezentat. Și-au atins mâna stând în genunchi.

Apoi Doro a început să-mi vorbească despre nu știu ce, într-un chip bizar și neașteptat, așa cum făceam în studenție. Era evident că pe Berti îl excludea. Pe de o parte îl ascultam pe Doro, pe de alta îl urmăream cu coada ochiului pe junele meu. Care, dintr-odată, a întrebat:

— Domnule inginer, rămâneți mai mult aici?

Doro ne-a privit pieziș și n-a răspuns. Berti a așteptat, roșu la față, deși înnegrit de soare. După o lungă tăcere, am spus eu că la sfârșitul lui august voi pleca. Dar Doro, implacabil, n-a deschis gura. Toți trei am privit marea, în care Ginetta tocmai intra și de unde s-a ivit deodată Clelia. Am lăsat-o să se apropie și nu știam dacă trebuie să-i zâmbim. S-a strâmbat spre noi, căci un picior i-a alunecat pe pietre.

— Intrați, totuși, marea e-a voastră, ne-a strigat arătându-ne-o și s-a îndreptat spre umbrelă.

Doro se și ridicase.

— Să facem câțiva pași? m-a întrebat.

M-am ridicat, de-abia uitându-mă la Berti. Privea și-acum fix orizontul, cu un aer stoic.

Mai târziu, proaspeți și odihniți, ședeam în jurul umbrelei și Clelia fuma o țigară, iar eu pipa.

— Cine știe unde s-a dus Berti, am spus.

Doro nici n-a clipit. Întins între noi, privea cerul.

— Chiar sunteți prieteni, a spus Clelia, sunteți nedespărțiți.

— Servesc drept paravan pentru amorurile sale, i-am răspuns. Există o femeie care altfel ar fi geloasă.

Poveștile astea îi plăceau Cleliei și a trebuit să-i istorisesc totul, până și discuția de la cârciumioară. Doro tăcea și continua să privească în sus.

IX

L-am revăzut pe Berti îmbufnat în cârciumioară. A intrat, se vede, pentru că n-avea ce face. Mi-a spus că voia să vină la mine după-amiază ca să citim ceva împreună.

— Nu-ți mai plac fetele? l-am întrebat.

— Care?... Le urăsc.

— Doar n-o să-mi spui că vrei prietenia inginerului?

M-a întrebat dacă Doro era într-adevăr prietenul meu. l-am răspuns că da; el și soția lui erau prietenii cei mai dragi pe care îi aveam.

— Soția?

Nu știa că Clelia era soția lui Doro. l-au strălucit ochii.

— Adevărat? repeta și-și pleca privirea ivind mina aceea impasibilă de om plictisit, care era expresia lui serioasă.

— Ce credeai, că e o balerină? am mormăit.

Berti a mototolit șervetul și m-a lăsat să vorbesc. Apoi a ridicat spre mine doi ochi strălucitori, ingenui, da, ochii lui de băiat, și m-a întrebat din nou dacă în după-amiaza aceea putea să urce până la mine.

— N-o să vă viziteze oare cineva? m-a întrebat.

Era evident că se gândea la Clelia.

— Ce-i asta? l-am întrebat. Urăști femeile, dar roșești când te gândești la ele?

Berti mi-a răspuns nu știu ce prostie, apoi am tăcut și în cele din urmă ne-am ridicat. Pe drum era taciturn, dar răspundea însuflețindu-se, cu aerul celui care vorbește aiurea fiindcă totuși se gândește la ceva.

M-am oprit sub măslin să schimb câteva cuvinte, o clipă, cu stăpâna casei și el m-a așteptat la piciorul scării, uitându-se fix la piatra netedă din care era făcută balustrada, mângâind-o cu un surâs tandru și totodată disprețuitor.

— Urcă, i-am spus, ajungându-l din urmă.

Când am ajuns sus s-a dus la fereastră, de care s-a sprijinit cu spatele, și a privit prin cameră.

— Domnule profesor, sunt mulțumit, a spus pe neașteptate, în timp ce mă întorceam să-mi clătesc gura.

L-am întrebat de ce și mi-a răspuns cu un gest care ar fi vrut să spună: „Așa”.

Nici în după-amiaza aceea n-am citit. A început să-mi explice că din când în când îi venea un chef să muncească, o neliniște, o dorință de a face ceva, nu atât să studieze, cât să aibă un post cu responsabilitate, obositor, în care să tragă zi și noapte, ca să devină un bărbat ca noi ceilalți, ca mine.

— Atunci, lucrează, i-am spus. Ești tânăr, ce n-aș da să fiu în locul tău.

Mi-a răspuns că nu pricepea de ce lumea lăuda atât tinerețea: el ar fi vrut să aibă deja treizeci de ani – e un mare câștig. Anii aceia intermediari erau stupizi.

— Dar toți anii sunt stupizi. Abia odată ce ai trecut de ei devin interesați.

Nu, a spus Berti, nu găsea chiar nimic interesant în cei cincisprezece-șaptesprezece ani pe care-i avea el; era mulțumit că trecuseră.

I-am explicat că ceea ce era frumos la vârsta lui era că prostiile nu contau și tocmai din acest motiv lui nu-i plăceau: era socotit întotdeauna doar un copil.

M-a privit surâzând.

— Deci ceea ce fac nu sunt prostii?

— În al doilea rând, i-am răspuns. Dacă le plictisești pe soțiile prietenilor mei, vei face, desigur, mai curând o prostie decât o mojie.

— Nu plictisesc pe nimeni, a protestat el.

— O să văd eu.

Mi-a mărturisit, în cele ce mi-a spus după aceea, că a crezut prosteste că doamna ar fi fost prietena prietenului meu și că, aflând că era, de fapt, soția lui, i-a făcut plăcere, pentru că îl înfuriau prea tare femeile care, cu scuza că sunt femei, se vând primului venit.

— Sunt zile când întreaga lume, viața, îmi pare ca un imens bordel.

În acel moment l-a întrerupt o voce acră pe care o cunoșteam, un glas de femeie înăsprită care urca din stradă, acoperind glasul gazdei noastre. Ne-uitat unul la altul. Berti a tăcut și și-a plecat ochii. Am înțeles că era femeia de pe plajă, amanta aceea a lui de joacă. Tânărul nu s-a clintit.

— Nu e acasă. Nu știu unde e, spunea gazda.

Cealaltă striga obrăznicii, că nimeni nu se purtase lipsit de respect cu ea și că nu ajungea toată agheasma să-și poată spăla rușinea.

Când au tăcut și-am auzit pași îndepărtându-se, am așteptat ca Berti să vorbească, dar el privea într-o parte cu chipul sever și distras, și tăcea.

Când a plecat, i-am spus să facă în așa fel ca asemenea lucruri să nu se mai întâmple. Am fost scurt și am închis ușa.

În seara aceea n-a mai venit la stânci. A venit însă Guido, ștergându-se de sudoare. Clelia l-a întrebat când vor mai merge să danseze acolo sus.

— Auzi? i-a spus el lui Doro. Soția ta are poftă să danseze.

— Eu nu, a răspuns Doro.

Clelia îmi povestea despre o logie micuță din vechiul palat al unchiului ei, de care își amintea în seara aceea și unde ar fi vrut să fie. Guido a ascultat-o puțin, după care a spus că eu eram omul potrivit care să aprecieze vocile din trecut.

Clelia a zâmbit surprinsă și i-a replicat că discuțiile despre prezent le aștepta din partea lui. L-am privit pe Guido care a făcut cu ochiul – cred că mie – și i-a întors Cleliei vorba: cel puțin să ne povestească ceva interesant – primul bal; primul bal al unei femei este întotdeauna plin de neprevăzut.

— Nu, nu, a făcut Clelia, vrem s-auzim ceva despre întâiul duminică bal. Sau chiar despre ultimul, cel de ieri-seară.

Doro s-a ridicat și-a zis:

— Potoliți-vă. Eu mă duc să înot.

— Chiar, am intervenit, se vorbește întotdeauna despre primul bal al fetelor. Dar despre al băieților? Ce se întâmplă cu viitorii Guido când îmbrățișează prima dată o fată?

— Nu există o primă dată, a zis Clelia. Viitorii Guido n-au început la o dată anume. O fac mai înainte de-a se naște.

Am ținut-o așa până s-a întors Doro. Glumele acelea agresive îi plăceau Cleliei și amesteca în ele și un subînțeles tentant, o maliție pe care - poate greșesc - Guido nu o prindea mereu. Sau mai curând avea aerul că le suportă cu gândul în altă parte, dar bunăvoința ursuză cu care se preta la joc mă făcea să zâmbesc.

Am spus:

— Parcă ați fi soț și soție.

— Răutăciosule, a zis Clelia.

— Cu o femeie ca ea poți să mai faci și altceva, decât să glumești? a întrebat Guido.

— Există doar un bărbat cu care nu glumește, am spus la rândul meu.

— Firește, a zis Clelia.

Doro a revenit și s-a aruncat pe nisip, sub ultimele raze de soare. La puțin timp, Guido s-a ridicat și ne-a anunțat

că se duce la bar. S-a îndepărtat printre vergelele umbrelor închise și prin forfoteala vespérală.

La oarecare distanță, Ginetta și alți tineri întâmpinau cu strigăte sosirea unei bărci. Noi trei tăceam; ascultam tăcuți bufniturile celor care se aruncau în apă și larma glasurilor.

— Clelia, știi că elevul meu, după ce te-a văzut pe dumneata, s-a hotărât să-și schimbe viața? i-am spus la un moment dat.

Doro a ridicat capul. Clelia a deschis ochii mari.

— Și-a părăsit amanta, vorbește rău despre toate femeile. E-un semn inconfundabil.

— Mulțumesc, a murmurat Clelia.

Doro s-a întors să se întindă.

— Fiindcă Doro e de față, am continuat, pot chiar s-o spun: este îndrăgostit de dumneata.

Clelia a surâs, neclintită.

— Îmi pare rău pentru femeia aceea... N-aș putea face ceva?

Mi-a venit să zâmbesc.

— Cu-atâtea fete care caută un băiat... Supărătoare treabă, a zis Clelia.

— De ce, în definitiv? am întrebat. El e fericit. Mai fericit decât noi. Ar trebui să-l vedeți cum mângâie trunchiurile copacilor, cât îl încântă asta.

— Dacă o ia așa..., a spus Clelia.

Doro s-a întors pe nisip și a intervenit:

— Ei, ia încetați.

I-am spus să tacă fiindcă treaba asta n-avea nicio legătură cu el. Clelia se uita ținută la nisip, tăcută.

— Dar chiar e-adevărat? a întrebat după o vreme.

Am asigurat-o râzând că așa e.

— Ce găsește la mine caraghiosul ăla? m-a întrebat. Apoi m-a privit cu suspiciune: Toți sunteți niște caraghioși, mi-a spus.

I-am repetat că elevul meu era fericit și asta ajungea, iar dinspre partea mea, aș fi acceptat să fiu caraghios în asemenea condiții.

Atunci Clelia a zâmbit.

— Așa e. E ca atunci când stăteam în balcon și, în loc să învăț, aruncam cocoloașe de hârtie în capul trecătorilor. Odată, un domn m-a așteptat în stradă, făcându-mă să tresar. Voia să știe ce-i scrisesem acolo. Era o temă la latină.

Doro se amuza, cu fața în nisip.

— Și domnul acela era Guido, am spus.

Clelia și-a ațintit ochii asupra mea. Ce aveam contra lui Guido? m-a întrebat.

— Îl cunosc, i-am zis.

— Guido nu face lucruri de-astea, a spus Clelia. Guido respectă doamnele.

X

Cu multă precauție, Guido m-a invitat să mergem cu mașina într-o seară până sus, la restaurant.

— Va fi și Nina acolo. Permiteți, nu-i așa?

L-a privit cu coada ochiului pe Berti, care rămăsese cu câțiva pași în urmă pentru a mă lăsa să vorbesc, și m-a fixat nedumerit. L-am întrebat dacă puteam să-l luăm cu noi și pe Berti, tânăr spiritual și care știa să danseze, lucru la care eu nu mă pricepeam. Guido s-a încruntat.

— Desigur, a încuviințat.

Atunci le-am făcut cunoștință.

A fost o seară a tăcerilor. Berti crezuse că o vom găsi acolo pe Clelia și a trebuit, în schimb, să danseze cu Nina, care îl cântărea din ochi și nu asculta ce spune; noi, așezați la o masă, tăceam și urmăream perechile. Era clar că Guido nu voia să scape de Nina: ceea ce mi-a spus cu indiferență mi s-a părut mai degrabă o mărturisire:

— Am o anumită vârstă, domnule profesor, și nu-mi mai pot schimba viața, dar dacă Nina vrea să se distreze, să se bucure de o atmosferă anume, de o tovărășie care să-i facă bine, n-aș vedea asta cu ochi răi.

— Nu rămâne decât să i-o spuneți.

— Nu, a zis Guido, se simte singură. Înțelegeți, un bărbat are prieteni, relații de întreținut. Nu poate întotdeauna să-i dedice tot timpul.

— O explicație sinceră n-ar ajuta? am sugerat.

— Cu alte femei, nu cu ea. O prietenă, o veche prietenă, știi dumneata... o femeie pretențioasă, înțelegi?

După aceea Nina a dansat câteva piese cu el, iar Berti stătea la masă și fuma privind în jur. M-a întrebat dacă doamna era soția lui Guido.

— Soție, nu, i-am zis. Este din lumea aceea pe care ți-o închipui tu. Pe cine cauți?

— Pe nimeni.

— Prietenii mei nu vin. Când este și doamna aceasta, nu vin.

În noaptea aceea, pe scări, sub măslin, l-am întrebat dacă-i plăcea Nina. Și, la strâmbătura lui, am replicat că i-ar fi făcut o mare plăcere și lui Guido dacă ar fi stat puțin de vorbă cu ea.

— Dacă s-a plictisit de ea, de ce n-o lasă? s-a interesat Berti.

— Încearcă să-l întrebi pe el, i-am zis.

Berti nu l-a întrebat; în schimb, în seara următoare, culegând din zbor vestea că împreună cu Clelia și Guido vom urca la terasă ca să dansăm, a luat-o pe jos; cred că nici n-a mai mâncat. L-am văzut de când intram printre mese, cum stătea undeva în fund. Avea în față un pahar și a aruncat țigara. Dar nu s-a clintit din loc.

Întâmplarea făcea ca Ginetta să nu fie cu grupul. Mie, care de-acum aveam impresia că-i pot citi în suflet, mi s-a părut clar că spera în prezența Ginettei ca să înceapă să danseze. Guido, cu totul întinerit de seara lui de libertate,

privea în jur satisfăcut și i-a făcut un semn discret. Berti s-a ridicat și a venit spre noi. Mi-am lăsat ochii în pământ: sunt laș.

— Ce mai face doamna? a întrebat Berti.

Momentul penibil l-a întrerupt Clelia cu un hohot nestăpânit.

— Suntem bine cu toții, a răspuns Guido pe un ton și cu un gest nedefinite ce ne-au făcut pe toți să zâmbim, în afară de Berti, care s-a înroșit.

A rămas o vreme privindu-ne și n-am mai putut rezista; am spus:

— El este Berti, îl știți, desigur.

Doro, cu un aer plictisit, i-a făcut semn să se așeze.

— Rămâi cu noi, i-a murmurat.

Firește, mie mi-a revenit sarcina să întrețin conversația cu el. Așezat pe marginea scaunului, Berti ne urmărea cu răbdare. L-am întrebat ce făcea singur acolo și a răspuns cu o strâmbătură, tresărind cu aerul că ar fi ascultat orchestra.

— Prietenul meu spune că ai întrerupt studiile, a zis Doro la un moment dat. Cu ce te ocupi? Lucrezi?

— N-am slujbă, a răspuns Berti cu oarecare iritare.

— Prietenul meu spune că te distrezi, a continuat Doro fără să-i dea atenție. Ești însoțit?

Berti a răspuns simplu că nu, la care am tăcut cu toții. Clelia, pe jumătate întoarsă spre orchestră, a răsucit capul spre noi și l-a întrebat:

— Dansezi, domnule Berti?

Pentru vorbele astea i-am fost recunoscător. Astfel, Berti a putut s-o privească în ochi și să-i răspundă cu un semn din cap.

— Păcat că Ginetta și Luisella n-au venit, a zis Clelia. Le cunoști, nu-i așa?

Fără să-și desprindă privirea de la ea, Berti i-a răspuns că le cunoștea.

— Dar nu mă iei la dans? I-a întrebat Clelia.

Cât s-au îndepărtat, niciunul dintre noi n-a spus nimic. Guido se agita să găsească o linguriță, în vreme ce ochii mei s-au întâlnit cu ai lui Doro. Cred că-mi citea pe față o neliniștite, pentru că, atunci când eram gata să-mi feresc privirea, încurcat, l-am văzut pe Doro încruntându-se, apoi zâmbind ușor.

— Ce e? I-a întrebat Guido, ridicându-se din nou în picioare.

Clelia și Berti s-au întors aproape imediat. Nu știu dacă orchestra a cântat mai repede decât de obicei sau tulburarea mea mă păcălise. S-au întors, iar Clelia spunea ceva, nu-mi amintesc ce, o replică ce-ar fi putut-o rosti dându-se jos din taxi. Berti o urma ca o umbră.

În cursul serii au mai dansat o dată. Cred că însăși Clelia i-a insuflat curaj printr-o ocheadă. Berti s-a ridicat fără un cuvânt și a așteptat, abia privind-o, ca doamna să-l urmeze. Cât timp stăteam la masă, când cu Doro, când cu Guido, se întâmpla ca unul dintre ei să i se adreseze lui Berti, care răspundea condescendent, monosilabic. Guido a dansat mult cu Clelia și revenea la masă cu sclipiri

vioaie. Apoi pentru o vreme am rămas toți la masă, să stăm de vorbă. Berti încerca să nu se uite prea mult la Clelia și își luase un aer plictisit, părând absorbit de orchestră. Tăcea. Atunci Guido l-a întrebat:

— Anul acesta dai examen de corigență?

— Nu, a bâiguit calm Berti.

— Pentru că după figură pari c-ai avea examene, nu cineva cu studiile terminate.

Berti a surâs prostește. Clelia a zâmbit în alt fel. Doro n-a reacționat. Clipele se adunau și nimeni nu vorbea. Guido ne-a privit cu coada ochiului și-a mormăit altceva. Mai mult decât jignitoare, grimasa către Berti era plină de dispreț; de parcă i-ar fi spus: „Treaba-i încheiată. Să nu ne mai gândim la asta”.

Berti tăcea în continuare. Surâdea, tot vag. La un moment dat, Clelia a propus:

— Vrei să dansăm?

Mi-am înălțat privirea. Se ridicase Berti.

Clelia a revenit singură la măsuța noastră, salutând liniștită cu un semn pe cineva cunoscut. S-a așezat cu o expresie obosită, aproape strâmbându-se, și fără să se uite spre noi a bombănit:

— Sper ca acum să fiți mai amuzanți.

Atunci câțiva prieteni s-au ivit din penumbră și ne-au distras atenția.

La întoarcere, în mașină, la o întrebare a mea pusă pe jumătate, Clelia a răspuns că Berti tăcea în timpul dansului. Mai multe, în schimb, a zis Guido când, rămași

singuri, ne-am dus pentru ultima oară la bar. Mi-a explicat că nu-i putea suferi pe puști, în general, și nu le putea permite să ia aerul că dau lecții.

— Trebuie să trăiască și ei și să învețe din experiență, i-am spus.

— Mai întâi trecem noi prin atâtea, a ripostat Guido cu încăpățănare.

La bar îl aștepta Nina. Bănuiam. Se așezase la o măsuță joasă, cu bărbia sprijinită în pumn, urmărind firul de fum al țigării. Ne-a salutat cu un gest din cap, iar în timp ce Guido făcea comanda m-a întrebat cu glasul ei aspru și modulat, fără să-și ia mâna de sub bărbie, de ce nu ne vedeam mai des.

— Bine, dar aseară? am întrebat-o.

— Dumneata nu dansezi, nu faci plajă, nu mănânci cu nimeni, de ce nu vii cu noi? Ah, prietenii lui Guido! Ce are femeia aceea de vă seduce pe toți? Să nu-mi spui că vă duceți acolo pentru inginer!

— Nu spun nimic, am bâiguit.

Era călduț în noaptea aceea, încât ar fi fost păcat să intri în casă. Cine știe dacă Berti nu mă aștepta cumva la piciorul scării. Probabil mersese pe plajă să-și savureze rușinea în voie. Nu mi-ar fi plăcut să ne întâlnim. Când m-am întors în camera mea, am rămas îndelung la fereastră.

Berti m-a strigat a doua zi din stradă. Aleea noastră încă era cufundată în umbră. M-a întrebat dacă merg la mare cu el. A tăcut un timp, apoi m-a întrebat dacă poate

să urce. A intrat cu un pas agresiv și cu ochii strălucitori și obosiți.

— Nu-i prea devreme pentru baie? l-am întrebat.

Avea aerul că nu dormise; de altfel, mi-a și mărturisit-o imediat, pe-un ton obișnuit. Ba chiar părea să se laude cu asta.

— Veniți la mare, domnule profesor, a insistat. Nu-i nimeni.

Trebuia să scriu o epistolă.

— Domnule profesor, mi-a spus după o clipă de tăcere, e destul să faci din noapte zi. Totul devine frumos.

Am ridicat ochii de pe hârtie.

— La vârsta ta neplăcerile trec repede.

Berti a zâmbit cu o oarecare duritate.

— De ce-ar trebui să am neplăceri?

Privea cu subînțeles.

— Credeam că v-ați certat..., am spus.

— Cu cine? m-a întrerupt.

— Atunci, totul e-n ordine, am bombănit.

— Veniți la mare, domnule profesor, a zis Berti. Marea e imensă.

I-am spus că mă voi duce mai târziu cu prietenii mei și să mă lase în pace. A plecat cu figura aceea a lui serioasă și totodată plictisită, și de îndată mi-a părut rău că l-am repezit așa. Dar lasă-l, mi-am zis, să învețe pe pielea lui. Eu am învățat.

M-am întâlnit cu Guido la bar. Purta, ca de obicei, gulerul cămășii descheiat, aceiași pantaloni albi, iar falsa virilitate a bronzului m-a făcut să zâmbesc. Guido mi-a întins mâna zâmbind și și-a ridicat privirea în tavan, șiret și sever deopotrivă.

— Ce zi! a spus.

Erau într-adevăr un cer și o dimineață încântătoare.

— Luați un pahar de marsala, domnule profesor? Azi-noapte, eh?

Făcea cu ochiul, nu știu de ce, și nu mă lăsa să plec.

— Și frumoasa Clelia ce face? m-a întrebat.

— Acum vin din camera mea.

— Mereu cumpătat, domnul profesor.

Am plecat amândoi. M-a întrebat dacă mai rămâneam mult timp la mare.

— Încep să mă satur, am zis. Prea multe complicații.

Guido nu mă asculta sau poate nu m-a înțeles.

— N-ai companie aici, a spus.

— Îi am pe prietenii mei.

— Nu e suficient. Și eu am aceiași prieteni, dar n-aș fi așa în formă în dimineața asta dacă aș fi dormit într-un pat dintr-o cămăruță aflată într-o piață.

Și, cum tăceam, mi-a explicat că și lui îi făcea plăcere compania Cleliei, dar fumul nu e același lucru cu friptura.

— Și ce-ar însemna friptura?

Guido a început să râdă.

— Există femei de carne și femei de aer, a zis el. O gură de aer după prânz face bine. Însă cu condiția să fi mâncat mai înainte.

De fapt, i-am spus, eu eram la mare pentru Doro.

— Apropo, am continuat, nu mai pictează.

— Era și timpul, a replicat Guido.

Dar nici Clelia, nici Doro nu a venit pe plajă în dimineața aceea. Nici Gisella, nici ceilalți nu știau nimic. La prânz am început să mă neliniștesc și, profitând de faptul că plănuiau o plimbare cu barca, m-am întors să mă îmbrac și am urcat până la vilă. Pe stradă, nimeni. Tocmai mă apropiam de portiță, când au năvălit dinăuntru Doro și un domn în vârstă, cu pălărie de pai și baston, care venea încet-încet spre stradă și asculta nu știu ce, dând din cap. Când am rămas singuri, Doro m-a privit cu ochi neliniștiți ce mă făceau să râd.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat.

— Clelia este însărcinată.

Înainte de-a mă bucura, am așteptat ca Doro să-mi dea amănunte. Am făcut drumul înapoi spre scări. Doro părea neîncrezător și amuzat.

— În sfârșit, ești mulțumit, i-am zis.

— Mai întâi vreau să văd cum se termină, a mormăit. Se întâmplă pentru prima oară.

Clelia ieșea tocmai atunci din cameră și a întrebat cine era. Mi-a zâmbit, aproape cu aerul că se scuză, și și-a dus batista la gură.

— Nu-ți sunt nesuferită? m-a întrebat.

Apoi am discutat despre doctorul acela, care vorbise mult despre responsabilitate și voia să revină cu nu știu ce instrumente, să stabilească un diagnostic științific.

— Ce smintit! a spus Clelia.

— Da' de unde! a izbucnit Doro. Azi luăm trenul și mergem la Genova. Trebuie să te vadă doctorul De Luca.

Clelia m-a privit resemnată:

— Vezi dumneata? a spus. Debutul paternității. El comandă.

Am spus că-mi părea rău că trebuie să-și întrerupă șederea la mare, dar că, în sfârșit, era un lucru minunat.

— Crezi că mie nu-mi pare rău? a bombănit Clelia.

Doro număra pe degete:

— Va fi în jur de...

— Încetează! i-a spus Clelia.

Nu au luat însă trenul, ci automobilul lui Guido. Doro, care m-a însoțit până-n sat, mi-a mărturisit că se simțea oarecum stânjenit la gândul că va trebui să vorbească despre asta în cercul lor și că ar fi preferat o luxație sau o fractură. Sporovăia volubil, glumind din orice.

— Ești mai agitat decât Clelia, i-am zis.

— Oh, Clelia s-a și resemnat. Mă scoate din sărite cât e de resemnată.

— Nu te-așteptai la așa ceva?

— E ca și cum ai juca la loto, a spus Doro. Îți pui biletul în buzunar și nu te mai gândești.

În după-amiaza aceea, când Guido a oprit mașina la porțiță, venisem la Clelia să ne luăm rămas-bun. O priveam cum se învârtea prin cameră și făcea pachetele, iar slujnica alerga de colo colo. Din când în când, Clelia scotea câte un suspin și venea la fereastra de care mă sprijineam, ca o gazdă care-și întreține oaspeții, iar unuia mai apropiat i se vaită de oboseală și de plictiseală.

— Ești mulțumită să vă întoarceți la Genova? am întrebat-o.

A încuviințat din cap, cu un surâs distrat.

— Lui Doro îi plac călătoriile neprevăzute, i-am zis. Să sperăm că e ultima.

Clelia n-a prins nici măcar această aluzie. A spus, în schimb, că nu se poate jura niciodată cu lucruri din astea; apoi a roșit și, înțelegând ce-am vrut să zic, a protestat:

— Ah, răutăciosule!

I-am spus că și eu voi părăsi plaja. Mă întorceam acasă.

— Îmi pare rău, s-a tânguit Clelia.

Ba, dimpotrivă, i-am spus, eram mulțumit că am petrecut alături ultima ei vară de fată. O clipă, Clelia a devenit cea din zilele trecute: s-a oprit, cu capul ridicat, și mi-a șoptit:

— E adevărat. Ce proastă am fost! Cred că te-ai plictisit mult, bietul de dumneata.

Au plecat după-amiază târziu cu Guido care glumea, dar, cum Clelia s-a arătat imediat fără chef, cred că a

încetat. Mi-au spus să-i aștept pentru că socoteau că se vor întoarce în câteva zile: i-am văzut îndepărtându-se cu o anumită tristețe. De fapt, îmi părea rău că Doro nu îmi ceruse să-i însoțesc.

În dimineața următoare mă aflam cu Ginetta pe plajă și, după ce am vorbit puțin despre Clelia, nu mai știam ce să-i zic, când au venit câțiva tineri și mi-au luat-o. Am hoinărit printre umbrele. Am zărit-o pe Nina și m-am întors spre mare. Îl așteptam pe Berti dintr-un moment în altul.

În schimb, în timp ce mă întorceam spre șosea, am dat de Guido. Tocmai își lăsase mașina la garaj. Mi-a spus că soții mai zăboveau la Genova. Doctorul lor era plecat și Clelia se resimțise puțin din cauza călătoriei.

— Ce neplăcut, a conchis el. Anul acesta toți o șterg.

Berti, ca de obicei, s-a arătat la cârciumioară. A intrat ca o umbră și mi-am dat seama că se află în fața măsuței mele înainte de-a ridica ochii spre el. Mi s-a părut liniștit.

După chipul lui plictisit și fără chef, aș fi zis că știa de plecare. Însă m-a întrebat dacă în dimineața aceea fusesem la plajă. Am schimbat câteva cuvinte și, discutând, mă gândeam la ce ar fi trebuit să-i spun. L-am întrebat când se întoarce în oraș.

A schițat un gest plictisit.

— Toți se întorc, i-am zis.

Când a aflat de Clelia, a început să se joace cu cutia de chibrituri. Nu i-am dezvăluit motivul plecării; apoi mi s-a părut distrus – m-a fulgerat ideea că s-ar fi putut gândi că totul e din pricina lui – și atunci i-am zis că, potrivit dorinței

lui, doamna a făcut pe soția cea bună și a conceput un copil. Berti m-a privit serios; după aceea a zâmbit fără motiv, a pus cutia de chibrituri pe masă și a bânguit:

— Mă așteptam.

— E sâcâitor că se petrec astfel de lucruri, am zis. Unor doamne cum e Clelia n-ar trebui să li se întâmple.

Fără să îmi dau seama de schimbare, Berti devenise de neconsolat. Îmi amintesc că ne-am întors împreună spre casă, iar eu tăceam și tăcea și el, privind de jur împrejur.

— Ai să te întorci la Torino? l-am întrebat.

El însă voia să se ducă la Genova. Mi-a cerut să-i împrumut bani de călătorie. l-am zis că-i nebun. Mi-a răspuns că m-ar fi putut minți, să-mi ceară bani ca să plătească o datorie, dar cu mine vedea că sinceritatea era zadarnică. Voia pur și simplu s-o revadă pe Clelia și s-o salute.

— Ce crezi, că-și mai amintește de tine? am exclamat.

Apoi a tăcut iarăși. Mă gândeam la ciudătenia faptului: eu aveam bani pentru călătorie și nu mă duceam. Între timp, am ajuns pe străduța noastră și vederea măslinului m-a iritat. Începeam să înțeleg că nimic nu e mai de nelocuit decât un loc unde am fost odată fericiți. Înțelegeam de ce, într-o bună zi, Doro luase trenul ca să se întoarcă la colinele lui și-n dimineața următoare se întorsese la adevăratul său destin.

În aceeași seară ne-am revăzut la cafenea - erau toți, și Guido, chiar și Nina la măsuța ei - și l-am convins pe Berti să se întoarcă împreună cu mine la Torino. Guido voia să

ne ducă să dansăm; era dispus să-l ia și pe Berti. Dar noi am plecat în chiar noaptea aceea.

Table of Contents

Vara de neuitat

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

XVI

XVII

Plaja

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI